

Inštitút pre výskum
práce a rodiny

Výročná správa 2023

Bratislava, máj 2024

Obsah

Identifikácia organizácie	2
Činnosť organizácie.....	4
Výskumná činnosť	4
Výskumné a iné projekty v roku 2023 v rámci kontraktu s MPSVR SR	4
Nekontrahované výstupy	10
Ostatné projekty v roku 2023 mimo hlavnej činnosti	12
Publikačná činnosť	58
Aktívna účasť na domácich a zahraničných konferenciách.....	63
Iné expertné pôsobenie	64
Mediálne aktivity.....	68
Činnosť Dokumentačného a informačného strediska sociálnej ochrany (DISSO)...	69
Náklady na zabezpečenie činnosti IVPR – rozpočet organizácie.....	71
Personálno-mzdové otázky	76
Charakteristika organizačnej štruktúry a zamestnancov	76
Evidenčný stav a kvalifikačná štruktúra zamestnancov IVPR	77
Rozvoj ľudských zdrojov	78
Predpokladaný vývoj v personálnej oblasti	79

Identifikácia organizácie

Názov organizácie: Inštitút pre výskum práce a rodiny (ďalej „IVPR“)

Sídlo: Bratislava, Špitálska 25, 27, 812 41 Bratislava

Rezort/zriaďovateľ: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Slovenskej republiky

Kontakt: tel.: 02/20 442 401, ivpr@ivpr.gov.sk; www.ivpr.gov.sk

Forma hospodárenia: štátna príspevková organizácia MPSVR SR

Riaditeľ: v r. 2023 MUDr. Roman Joch, od 3. 1. 2024 Mgr. Barbora Vávrová

Zástupca riaditeľa/ky: Mgr. Daniel Gerbery, PhD.

Vážení členovia, priatelia a spolupracovníci IVPR,

s potešením vám predkladáme výročnú správu Inštitútu pre výskum práce a rodiny za rok 2023, ktorý bol pre nás významným rokom. Okrem hlavných aktivít a dosiahnutých výsledkov v oblasti vedeckého výskumu, vzdelávacej, ale aj projektovej činnosti, oslávil Inštitút 20. výročie existencie.

Tento dôležitý míľnik nám poskytuje príležitosť spomínať si na naše úspechy, zhodnotiť našu prácu a zároveň sa pozrieť s nadšením do budúcnosti. Od svojho vzniku sme sa zaviazali k tomu, že budeme viesť výskum a analyzovať dynamiku práce a rodiny, aby sme lepšie porozumeli vzťahu medzi nimi a zlepšili kvalitu života našej spoločnosti. Dnes s hrdosťou môžeme povedať, že sme dosiahli veľa. Naše poznatky a odporúčania sa stali cenným zdrojom pre politikov, odborníkov a všetkých, ktorí sa snažia vytvoriť lepšie a spravodlivejšie pracovné a rodinné prostredie. Inštitút si kladie za cieľ neustále preskúmať, analyzovať a prispievať k pochopeniu, a to prostredníctvom vedeckého výskumu, vzdelávacích programov a aktívnej účasti na tvorbe politík.

Tento úspech však nie je len o našich výskumných číslach a štatistikách. Je to aj o ľuďoch – o našich oddaných pracovníkoch, ktorí sa neúnavne venujú svojej práci, o rodinách, ktoré nám poskytli podporu a pochopenie, a o spoločensťve, ktoré nás podporuje vo všetkých našich úsiliach.

Veríme, že naše úsilie a výsledky vás inšpirujú a podnietia k ďalšej spolupráci a podpore našich iniciatív. Počas ďalších rokov nás čakajú nové výzvy a príležitosti. Svet práce a rodiny sa neustále mení, a preto musíme byť pripravení prispôbiť sa novým trendom a potrebám. Musíme pokračovať v našom úsilí zlepšovať podmienky pre pracujúcich rodičov, podporovať rovnosť pohlaví a zaisťovať, aby naša spoločnosť bola inkluzívna a spravodlivá pre všetkých.

Pozrime sa teda v tejto správe na naše úspechy, výskumné projekty, publikácie, a národnú, ako aj medzinárodnú spoluprácu. Tento dokument je pre nás nielen zhodnotením minulého obdobia, ale aj príležitosťou prezentovať vám naše úspechy, výzvy a perspektívy do budúcnosti. Vaše zapojenie, názory a podnety boli pre nás inšpiráciou a viedli nás k dosiahnutiu našich cieľov.

Ďakujeme vám za vašu dôveru, podporu a oddanosť. Spoločne sme dokázali veľa a veríme, že naša spolupráca nám pomôže dosiahnuť ešte viac v nasledujúcich rokoch.

Na aspoň ďalších 20 rokov plných úspechov!

Mgr. Barbora Vávrová, riaditeľka IVPR

Činnosť organizácie

Výskumná činnosť

Výskumné a iné projekty v roku 2023 v rámci kontraktu s MPSVR SR

1. Politika aktívneho starnutia – výskumná analýza a vyhodnocovanie plnenia opatrení Národného programu aktívneho starnutia pre roky 2021-2022

V rámci kontrahovanej výskumnej úlohy boli priebežne vykonávané tieto expertízne činnosti:

- Analýza a vyhodnocovanie podkladov gestorov jednotlivých opatrení NPAS 21-30 za účelom prípravy prvej Správy o plnení opatrení vyplývajúcich z Národného programu aktívneho starnutia na roky 2021 – 2030 za roky 2021 – 2022 a návrh na jeho aktualizáciu;
- Priebežné a záverečné pripomienkovanie textov jednotlivých častí Správy podľa schválenej štruktúry (úvodná časť, analyticko-syntetická časť, odpočtová časť, sumarizácia a záver);
- Spolupráca pri tvorbe popularizačnej stratégie dokumentu (logo, informačný leták, koordinácia s činnosťou nového tlačového oddelenia MPSVR SR);
- Popularizácia politiky aktívneho starnutia a informovanie širokej odbornej verejnosti o schválenej správe na webovej stránke IVPR (spracovanie materiálu: *Vláda schválila prvú Správu o plnení opatrení nového NPAS: odborný príspevok IVPR* v septembri 2023; dostupné on-line: <https://ivpr.gov.sk/vlada-schvalila-prvu-spravu-o-plneni-opatreni-noveho-npas-odborny-prispevok-ivpr-kvetoslava-repkova/>);
- Konzultácie k úvahám o revidovaní metodiky využívanej na účely prípravy Správy do budúcnosti na základe prvotných skúseností s implementáciou metodiky;
- Spolupráca pri príprave, realizácii a vyhodnotení koordinačno-metodického stretnutia aktérov NPAS 21-30 dňa 30. 11. 2023;
- Účasť na stretnutiach riadiacej štruktúry NPAS 21-30 podľa aktuálne vzniknutej potreby;
- Priebežné konzultácie poskytované členkám riadiacej štruktúry NPAS 21-2023 a vedeniu sekcie sociálneho postenia a dôchodkového sporenia MPSVR SR k problematike aktívneho starnutia a implementácii jej politiky v národných podmienkach.

Zodpovedná riešiteľka: prof. PhDr. Kvetoslava Repková, CSc.

2. Zlepšenie podpory zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím v štátnej a verejnej správe – pilotné monitorovanie v rezorte práce, sociálnych vecí a rodiny SR

Cieľom výskumnej úlohy bolo zhodnotiť súčasný stav zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím v rezorte práce, sociálnych vecí a rodiny a navrhnúť odporúčania pre ďalšiu podporu zamestnávania týchto osôb vo verejnom sektore. Výskumná správa približuje niektoré skúsenosti so zamestnávaním osôb so zdravotným postihnutím vo verejnom sektore v iných európskych krajinách, s dôrazom na prístupnosť výberových konaní a prijímanie primeraných úprav na pracovisku. Následne predstavuje štatistické dáta o počte a podiele zamestnancov so zdravotným postihnutím v rezorte práce, sociálnych vecí a rodiny v rôznych triedeniach, ako aj zistenia z rozhovorov so zástupcami vybraných inštitúcií rezortu o možnostiach a limitoch zamestnávania týchto osôb. Aj keď rezort výrazne prekračuje plnenie povinného podielu zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím, nemá vytvorené štandardizované postupy a mechanizmy na zabezpečovanie primeraných úprav pre uchádzačov a zamestnancov so zdravotným postihnutím.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Darina Kválová, PhD.

3. Prepájanie zdravotnej starostlivosti, vzdelávacích a sociálnych služieb pre rodiny s deťmi so zdravotným znevýhodnením a zo sociálne znevýhodneného prostredia. 1. etapa: analýza súčasného stavu

Podpora rodín s deťmi s rizikovým vývinom/so zdravotným znevýhodnením a zo sociálne znevýhodneného prostredia je v súčasnosti na Slovensku realizovaná v rámci troch rezortov, pričom nie je navzájom dostatočne koordinovaná. Cieľom výskumnej úlohy je podporiť nastavenie optimálneho modelu týchto služieb vypracovaním analýzy vybraných ukazovateľov o poskytovaní služieb rodinám s deťmi do 7 rokov veku. Výskumná úloha je realizovaná v dvoch etapách.

Vo výstupe z 1. etapy sme sa zamerali na popis teoretických východísk a platnej legislatívy v kontexte dostupnosti a prepájania služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti. Materiál zároveň obsahuje analýzu dostupných štatistických dát o týchto službách v SR.

V rámci nasledujúcej 2. etapy výskumnej úlohy v roku 2024 je realizovaný dotazníkový prieskum medzi rodičmi detí so zdravotným znevýhodnením o využívaní služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti, ako aj rozhovory s vybranými poskytovateľmi týchto služieb a ďalšími relevantnými aktérmi, s cieľom návrhu odporúčaní pre ďalší rozvoj v tejto oblasti.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Darina Kválová, PhD.

4. Nastavenie parametrov pre výpočet súm životného minima

Nastavenie parametrov pre výpočet súm životného minima je úloha, ktorá pokračuje vzhľadom na svoju komplexnosť aj v roku 2024. V roku 2023 boli spracovaná komparatívna analýza prístupov k vytváraniu minimálnych spotrebných štandardov (košov) a analýzy dostupných dát s cieľom identifikovať možnosti a limity pre prehodnotenie súm životného minima, a to nielen jednorazovo, ale na pravidelnej báze. Na tomto základe sa budú v roku 2024 realizovať kvantifikácie rôznych scenárov konštrukcie životného minima.

Zodpovedný riešiteľ: Mgr. Daniel Gerbery, PhD.

5. Analýza zosúladovania súkromného, pracovného a rodinného života, zohľadňujúc flexibilné formy práce a nerovnovážne zaťaženie žien neplatenou prácou

Výskumná správa sa zameriava na analýzu problematiky zosúladovania súkromného, rodinného a pracovného života, zohľadňujúc flexibilné formy práce a nerovnovážne zaťaženie žien neplatenou prácou. Potreba analýzy vyplýva z Akčného plánu rovnosti mužov a žien a rovnosti príležitostí na roky 2021 - 2027, ktorý bol schválený v roku 2021. Správa informuje o výsledkoch prieskumu, ktorý bol realizovaný s cieľom identifikovať, do akej miery zamestnanci a zamestnankyne najväčších firiem pôsobiacich na Slovensku zosúladujú uvedené oblasti ich života a ktoré nástroje im v tom pomáhajú alebo zabraňujú. Súčasťou analýzy sú aj zistenia z doplňujúceho modulu dotazníka určeného pre zamestnávateľov.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Zuzana Turkovič, PhD.

6. Analýza zosúladovania rodinného a pracovného života v nadväznosti na nedostatočné služby starostlivosti pre deti do troch rokov veku dieťaťa. Úloha: Služby starostlivosti pre deti do troch rokov veku dieťaťa v kontexte zvýšenia dostupnosti služieb zameraných na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života

Predmetná výskumná úloha predstavuje analytickú sondu do fungovania zariadení starostlivosti o deti do troch rokov veku dieťaťa a posúdenie ich dostupnosti a kapacít. Úloha bola metodologicky založená na prieskume medzi poskytovateľmi služieb. Zamerala sa najmä na podmienky poskytovania služieb (detských jasiel) s dôrazom na vnímanie dostatočnosti či nedostatočnosti kapacít a záujmu o tieto služby, vrátane možností rozširovania kapacít jasiel. Úloha identifikovala hlavné bariéry tak zo strany tak rodičov ako aj prevádzkovateľov zariadení pre rozširovanie týchto služieb, a upozornila na potrebu zabezpečenia finančnej udržateľnosti týchto služieb.

Výskumná správa vyplývajúca z úlohy načrtla problematiku poskytovania služieb starostlivosti o deti do 3 rokov v komparatívnej perspektíve medzi krajinami EÚ, pričom vychádzala z dostupnej literatúry, najmä správ agentúry EUROFUND a nezávislej

skupiny expertov Európskej komisie. Správa zároveň popísala výsledky dotazníkového prieskumu medzi registrovanými prevádzkovateľmi zariadení starostlivosti o deti do troch rokov a zosumarizovala základné problémové okruhy, ktoré je potrebné diskutovať a riešiť s cieľom zvýšenej podpory verejných politík a zariadení starostlivosti o deti.

Úloha nadväzuje na plnenie strednodobého cieľa Národnej stratégie rozvoja koordinovaných služieb včasnej intervencie a ranej starostlivosti 2022 – 2030: Zvýšenie dostupnosti a udržateľnosti služieb zameraných na podporu zosúladovania rodinného a pracovného života.

Zodpovedný riešiteľ: Mgr. Daniel Škobla, PhD.

7. Prieskum potrieb rodín s maloletými deťmi

Výskum potrieb rodín s maloletými deťmi z roku 2023 nadväzuje na výskum zameraný na rovnakú problematiku, ktorý bol realizovaný Inštitútom pre výskum práce a rodiny v roku 2014. Jeho cieľom bolo identifikovať potreby týchto rodín, vrátane príčin odkladania materstva a rodičovstva do vyššieho veku, aspirácii vo vzťahu k počtu detí a preferovaných typov nástrojov rodinnej politiky. Aktualizuje a rozširuje poznatky o potrebách rodín s maloletými deťmi, pričom zahŕňa aj zisťovanie preferencií, názorov a osobných skúseností rodičov, vrátane skúsenosti s diskrimináciou na trhu práce, ktoré dopĺňa zisťovanie životných podmienok rodín s využitím špecifických indikátorov prispievajúcich k vytvoreniu aktuálneho obrazu o životnej situácii rodín s maloletými deťmi na Slovensku. Ako komplementárna súčasť výskumu potrieb rodín s maloletými deťmi bol realizovaný tiež výskum potrieb jednorodičovských rodín.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Zuzana Turkovič, PhD.

8. Analýza ekonomickej hodnoty neplatenj práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre vyváženú deľbu práce

V štúdií sú prezentované vyjadrenia odborníkov (formou vybraných textov z viacerých publikácií domácej i zahraničnej proveniencie). Podrobnejšie sa štúdia venuje: 1/ definíciám – čo je to neplatená domáca práca a čo všetko zahrňuje, 2/ vyjadrenia k otázke – prečo je potrebné odmerať neplatenú domácu prácu; najmä je tu vyjadrená argumentácia o potrebe znižovať nerovnosti v mzdách žien a mužov, keďže ženy vykonávajú podstatne viac domácej neplatenj práce ako muži, a tým pádom majú menej času na uplatnenie sa na trhu práce, 3/ prezentuje aktuálne techniky merania domácej práce; vyjadrenia sa týkajú metód merania času stráveného v platených a neplatených hospodárskych činnostiach, spôsobov oceňovania netrhovej práce, merania hodnoty neplatenj práce v domácnosti, oceňovania nezaplatenej práce cez satelitné účty, 4/ predkladá pojednania

o neplatenj domácej práci vo vzťahu k HDP – informácie o prístupoch k integrácii neplatenj domácej a opatrovateľskej práce do HDP, diskusia o tom, prečo je domáca práca vylúčená z HDP, o problémoch so zahrnutím neplatenj práce do HDP a o prístupe trojitého „R“ na integráciu neplatenj práce s makroekonomickými politikami a 5/ upozorňuje na výsledky vybraných prieskumov na Slovensku a v Írsku a návrhy na vyrovnávanie rodových rozdielov.

Zodpovedný riešiteľ: Doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.

9. Výskum násilia páchaného na ženách 2021-2022. Fáza II.

V druhom roku realizácie výskumu boli zrealizované kľúčové kroky. Dokončil sa zber údajov, po ktorom nasledovalo ich spracovanie a kontrola kvality. Odovzdanie výsledného datasetu Eurostatu bolo doplnené prípravou správy o kvalite a ďalších podkladov reflektujúcich metodologické aspekty zberu dát. V priebehu roka 2023 bola zrealizovaná tlačová konferencia, na ktorej boli prezentované hlavné zistenia. Výsledky výskumu boli odpulibkované v analytickej správe.

Zodpovedný riešiteľ: Mgr. Daniel Gerbery, PhD.

10. Vyhodnotenie materskej dovolenky pre otcov vo vzťahu k ich reálnemu zapojeniu do starostlivosti o deti

Otcovia na Slovensku majú možnosť za pomoci štátnych dávok starať sa o vlastné najmenšie deti a plnohodnotnejšie tak realizovať svoje rodičovské práva, a teda v praktickej rovine v adekvátnejšej miere participovať na výchove svojho potomstva. Predložená štúdia na základe údajov z prieskumov i na základe odbornej literatúry približuje aktuálny stav vo využívaní materskej (otcovskej) dovolenky mužmi a v dopadoch starostlivosti otcov na rodinu a spoločnosť. Štúdia popisuje vývoj legislatívy a štátnej podpory starostlivosti otcov o malé deti na Slovensku a stručne aj v krajinách Európskej únie. V štúdií sú prezentované jednak poznatky pedagogiky, psychológie, sociológie a neuropsychológie ohľadne starostlivosti otcov o malé deti, ako aj empirické údaje o účasti otcov na živote rodiny.

Zodpovedný riešiteľ: Doc. PhDr. Rastislav Bednárík, CSc.

Spoluriešiteľka: PhDr. Daniela Kešelová, PhD.

11. Flexibilné formy práce a BOZP

Výskumný projekt sa zameriava na analýzu a deskripciu druhov a typov flexibilných foriem práce a zamestnávania a ich dopadov na pracovné podmienky a BOZP a zosúladovanie rodinného a pracovného života. Analýza sa zameria najmä na prácu z

domu, teleprácu, platformovú prácu, hybridnú prácu a ďalšie formy práce vo vzťahu k zamestnancom i zamestnávateľom. Prinesie odporúčania a návrhy pre zamestnávateľov i zamestnancov, ako efektívne využívať tieto formy práce a vytvárať podmienky pre dôstojnú a bezpečnú prácu. Výskumný projekt je v súlade so Stratégiou politiky BOZP v SR na roky 2021 až 2027 a programom jej realizácie na roky 2021 – 2023 a pripravovanými Hlavnými prioritami výskumu BOZP v EÚ na roky 2021 až 2023.

Zodpovedná riešiteľka: RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.

12. Odporúčania a mechanizmy potláčajúce neželané praktiky na pracovisku (mobbing, bossing a staffing a ďalšie) – patologické pracovné vzťahy ohrozujúce zdravie a bezpečnosť zamestnancov

Predkladaná správa z výskumnej úlohy analyzuje vybrané neželané praktiky na pracovisku od násillia po kyberšikanu. Cieľom výskumnej úlohy je prispieť k zvyšovaniu povedomia o problematike násillia na pracovisku v jeho rôznych podobách a analyzovať hlavne dopady na pracovné podmienky, bezpečnosť pri práci a zdravie zamestnancov. Výstupom je návrh opatrení a odporúčaní, so zameraním na zákonné inštitúty, ktoré môže zamestnanec, zažívajúci násillie a diskrimináciu na pracovisku, využiť. V závere sú ako prílohy uvedené praktické návody a vzory, ako riešiť násillie na pracovisku. Výskumný projekt je v súlade so Stratégiou politiky BOZP v SR na roky 2021 až 2027 a programom jej realizácie na roky 2021 – 2023 a pripravovanými Hlavnými prioritami výskumu BOZP v EÚ na roky 2021 až 2023.

Zodpovedná riešiteľka: RNDr. Miroslava Kordošová, PhD.

13. Podpora adaptácie pracovnej sily pre potreby Priemyslu 4.0 v kontexte robotizácie, automatizácie a digitalizácie

Podľa Európskej komisie sú digitálne zručnosti a digitálne vzdelávanie kľúčové pre úspešnú digitálnu transformáciu v Európe. Automatizácia a digitalizácia vplýva na zmeny na trhu práce aj mimo sektora IKT. Samotný sektor IKT trpí dlhodobým nedostatkom pracovnej sily. Zároveň je sektore IKT na Slovensku nízke zastúpenie žien, ktorých potenciál zostáva nevyužitý. Rastie význam digitálnej gramotnosti bežnej populácie. Digitálne zručnosti sa stali nevyhnutné pre vzdelávanie, pracovný a bežný život v spoločnosti založenej na technológiách a v prostredí s množstvom informačných zdrojov. Systém celoživotného vzdelávania považujeme za kľúčový pre osvojovanie si digitálnych zručností populácie pre potreby trhu práce aj pre bežný život.

Výskumná úloha nadväzuje na výskum z roku 2021 zameranom na vplyv robotizácie, automatizácie a digitalizácie na trh práce v SR. Jej cieľom bolo identifikovať mieru

uplatnenia digitálnej transformácie a analyzovať pripravenosť na digitálnu transformáciu v priemyselných podnikoch na Slovensku z hľadiska dopadov na zamestnanosť a ľudské zdroje. V nadväznosti na uvedený výskum sa výskum v roku 2023 zameria na oblasť vzdelávania a prípravy ľudských zdrojov pre Priemysel 4.0. Hlavným cieľom bolo identifikovať úroveň digitálnych zručností pracovnej sily z pohľadu jednotlivých indikátorov a možnosti ich získavania a rozvoja v rámci formálneho a neformálneho vzdelávania.

Zodpovedná riešiteľka: PhDr. Daniela Kešelová, PhD.

Nekontrahované výstupy

Housing-first Bratislava: Dostupné bývanie so sociálnou podporou (záverečná správa z výskumu)

Mesto Bratislava v rokoch 2021 – 2022 v deviatich bytoch pilotne overovalo jedinečný prístup ukončovania bezdomovectva, housing-first. V spolupráci s tromi neziskovými organizáciami, ktoré majú dlhoročné skúsenosti s prácou s ľuďmi bez domova a rodinami v bytovej núdzi, o. z. Proti prúdu, o. z. Vagus a o. z. Návrat, tak bolo vybraným ľuďom bez domova poskytnuté nájomné bývanie s podporou, iba s požiadavkou plniť štandardné povinnosti nájomcov.

V predkladanom materiáli prinášame celkové zistenia z dvojročného výskumu, ktorý sa uskutočnil s účastníkmi projektu Dostupného bývania so sociálnou podporou a ktorého cieľom bolo vyhodnotiť úspešnosť projektu v ukončovaní bytovej núdze účastníkov. Výskum realizoval Inštitút pre výskum práce a rodiny pre potreby Hlavného mesta SR Bratislavy.

Riešiteľky: Mgr. Darina Kválová, PhD., Mgr. Zuzana Turkovič, PhD., Mgr. Martina Mičicová Ľuptáková

Housing-first pre rodiny v Košiciach. Záverečná správa z výskumu

V rokoch 2021 – 2022 bol v Košiciach pilotne overovaný jedinečný prístup v ukončovaní bezdomovectva, housing-first, so zameraním na rodiny s deťmi v bytovej núdzi. Projekt Housing-first pre rodiny v Košiciach realizovala Nadácia DEDO v spolupráci s mestom Košice a Všetci pre rodinu, n. o. V rámci výskumu boli uskutočnené opakované rozhovory s rodinami, ktoré sa stali účastníkmi projektu, týkajúce sa ich skúseností s bytovou núdzou, ekonomickej situácie, zmien v potrebe zdravotnej starostlivosti, trávenia voľného času a predovšetkým možností udržania si nájomného bývania. Takisto boli uskutočnené fokusové skupiny so zástupcami mesta, Nadácie DEDO, Nadácie Všetci pre rodinu a ďalšími relevantnými aktérmi, mapujúce ich hodnotenie prínosov a limitov tohto projektu a lekcii pre realizáciu projektov s podobným zameraním v budúcnosti. Dôležitou súčasťou záverečnej správy sú aj dva

príbehy účastníčok projektu – prípadové štúdie mapujúce dopady projektu na ich životy.

Riešiteľky: Mgr. Darina Kválová, PhD., Mgr. Zuzana Turkovič, PhD., Mgr. Martina Mičicová Ľuptáková

Všetky výsledky výskumnej činnosti IVPR sú vo forme pdf dokumentov dostupné na webstránke IVPR v sekcii Výskumné správy.

Ostatné projekty v roku 2023 mimo hlavnej činnosti

Sčítanie ľudí bez domova v Bratislave 2023

Počas celého roka 2023 výskumný tím IVPR v zložení: Darina Kválová, Zuzana Turkovič, Daniel Gerbery a Martina Mičicová Ľuptáková z metodologického hľadiska zastrešoval prípravu sčítania ľudí bez domova v Bratislave v roku 2023, vrátane tvorby a testovania dotazníka a účasti na pracovných stretnutiach so zástupcami Magistrátu Hlavného mesta SR Bratislavy ako iniciátora sčítania a mimovládnyimi organizáciami a ďalšími aktérmi pôsobiacimi v oblasti pomoci ľuďom bez domova v hlavnom meste. Kľúčovou úlohou IVPR v rámci tejto spolupráce bolo spracovanie dát z uskutočneného výskumu. Sčítanie sa uskutočnilo v októbri 2023 a prezentácia záverečnej správy a jej hlavných zistení sa predpokladá v júni 2024.

Dostupné bývanie so sociálnou podporou v Bratislave II.

V nadväznosti na evaluáciu pilotného projektu Dostupné bývanie so sociálnou podporou, založeného na princípoch housing-first, sme v roku 2023 obnovili spoluprácu s mestom Bratislava aj v rámci pokračovania tohto projektu, s ďalšími 10 zabývanými jednotlivcami a rodinami v bytovej núdzi. Dôvodom bola skutočnosť, že v pokračovaní projektu sa kladie veľký dôraz na jeho nízkoprahový charakter, čo umožnilo účasť v bývaní aj osobám s vysokou potrebou komplexnej pomoci, napr. vrátane ľudí užívajúcich návykové látky. Výskum prebieha formou opakovaných rozhovorov s účastníkmi/čkami projektu počas dvoch rokov. Doposiaľ boli uskutočnené dve kolá rozhovorov. Záverečná správa s hlavnými zisteniami a odporúčaniami je plánovaná na jar 2025.

IVPR a Projekt EDE (European Disability Expertise)

Od septembra 2020 bol Inštitút pre výskum práce a rodiny na základe Zmluvy č. 17/2020 národným zástupcom v projekte EDE – European Disability Expertise. Tento projekt nadväzoval na činnosť siete ANED (The Academic Network of European Disability experts)

Akademická sieť európskych expertov/tiek v oblasti zdravotného postihnutia, ktorá vznikla v decembri 2007 a napĺňala svoje poslanie do roku 2019.

Rovnako ako v sieti ANED, aj v projekte EDE bolo hlavným cieľom poskytovať expertízu pre Európsku komisiu v oblasti zdravotného postihnutia, prostredníctvom tematicky zameraných správ, mapujúcich legislatívne zmeny, vývoj štatistických ukazovateľov a dopady rôznych mainstreamových politík a opatrení na osoby so zdravotným postihnutím v jednotlivých členských štátoch Európskej únie a ďalších európskych krajinách. Aktivity projektu prebiehali do júla 2023 a boli koordinované holandskou spoločnosťou Human European Consultancy.

Inštitút pre výskum práce a rodiny bol v projekte EDE zastúpený riešiteľským tímom v zložení:

Mgr. Darina Kválová, PhD. (gestorka)

PhDr. Daniela Kešelová, PhD.

Mgr. Mária Machajdíkova

V rámci EDE boli doposiaľ vypracované správy k Európskemu semestru – European Semester report on disability equality, ktoré sú dostupné na dočasnej web-stránke projektu:

<https://ec.europa.eu/social/main.jsp?catId=1532&langId=en>

Zároveň sme spracovali tematické správy zamerané na oblasť zamestnávania ľudí so zdravotným postihnutím, ako aj podporu nezávislého života a procesy vyhodnocovania kvality sociálnych služieb pre osoby so zdravotným postihnutím.

V rámci projektu bola takisto uskutočnená 2. aktualizácia databázy DOTCOM, ktorej cieľom je ponúknuť stručný prehľad aktuálnej legislatívy v oblastiach, akými sú prístupnosť fyzického prostredia a informácií, vzdelávanie, prístup k zdravotnej starostlivosti, či podpora zamestnávania osôb so zdravotným postihnutím v jednotlivých krajinách.

Na základe novej výzvy Európskej komisie bude projekt EDE v spolupráci s Human European Consultancy za účasti IVPR pokračovať aj v roku 2024.

Európska nadácia pre zlepšovanie životných a pracovných podmienok (Eurofound) je tripartitná agentúra Európskej únie, ktorej úlohou je poskytovať poznatky na podporu rozvoja lepšie informovanej sociálnej politiky, politiky zamestnanosti a politik súvisiacich s prácou. Nadácia Eurofound bola zriadená v roku 1975 nariadením Rady (EHS) č. 1365/75, aby prispievala k plánovaniu a navrhovaniu lepších životných a pracovných podmienok v Európe. Nové zakladajúce nariadenie bolo prijaté 20. decembra 2018 a účinnosť nadobudlo 20. februára 2019.

Nadácia Eurofound poskytuje informácie, poradenstvo a odborné poznatky o pracovných podmienkach a udržateľnej práci, pracovnoprávných vzťahoch a sociálnom dialógu, zamestnanosti a pracovných trhoch, životných podmienkach a kvalite života. Cieľom nadácie je podporovať inštitúcie, orgány a agentúry EÚ, členské štáty a sociálnych partnerov pri formovaní a vykonávaní sociálnych politik a politik zamestnanosti, ako aj podporovať sociálny dialóg na základe komparatívnych informácií, výskumu a analýz (<https://www.eurofound.europa.eu>).

Inštitút pre výskum práce a rodiny už viac ako 20 rokov spolupracuje s Eurofound, Dublin. V roku 2021 sa IVPR opätovne v tendri uchádzal o projekt NEC (Network of Eurofound Correspondents) a tento za Slovensko získal. Práca na projekte je plánovaná na štyri roky so začiatkom 1. marca 2022.

Aktivity slovenského tímu korešpondentov Eurofound, Dublin v roku 2023

A) CAR – Comparative analytical reports – Porovnávacie štúdie

CAR Addressing the challenges of receiving and integrating Ukrainian refugees (2023/03). Riešenie výziev prijímania a integrácie ukrajinských utečencov

Daniela Kešelová, Miroslava Kordošová

Cieľom tohto výskumného projektu bolo zmapovať opatrenia zamerané na uľahčenie integrácie ukrajinských utečencov v EÚ a Nórsku, ako aj výzvy, ktoré sa vyskytli pri implementácii týchto opatrení. Projekt skúmal prístup k integrácii na trhu práce, ako aj k životne dôležitým verejným službám. Relevantné boli aj aktivity zainteresovaných strán a reakcie, ako sú mimovládne organizácie, miestne komunity, a napokon sa preskúmali aj postoje verejnosti k ukrajinským utečencom v prijímajúcich krajinách a na Slovensku. Pokiaľ išlo o verejné služby, pozornosť sa sústredila na bývanie, vzdelávanie, starostlivosť o deti a zdravotnú starostlivosť o migrantov z Ukrajiny. V kontexte zdravotnej starostlivosti mali služby duševného zdravia osobitný význam z vyššie uvedených dôvodov. Starostlivosť o duševné zdravie bude veľmi

pravdepodobne čeliť výzvam, vrátane napríklad potreby poskytovania nepretržitej takejto starostlivosti pri vysokej neistote dĺžky pobytu migrantov z Ukrajiny.

CAR – Initiatives to retain or reintegrate older workers in the labour market after longterm unemployment or sickness. *Iniciatívy na udržanie alebo reintegráciu starších pracovníkov na trhu práce po dlhodobej nezamestnanosti alebo chorobe*

Rastislav Bednárík, Zuzana Turkovič, Martina Mičicová Ľuptáková

Cieľom príspevku bolo poskytnúť prehľad opatrení zameraných na reintegráciu pracovníkov a pracovníčok vo vyššom veku na trh práce s cieľom identifikovať push a pull faktory ich participácie na pracovnom trhu, opatrenia podporujúce návrat starších zamestnancov a zamestnankýň do zamestnania po období práceneschopnosti z dôvodu ochorenia, a opísať národné a lokálne iniciatívy podporujúce zamestnanosť starších osôb. V tejto súvislosti bol do analýzy zakomponovaný aj prehľad realizovaných národných projektov zameraných na podporu zamestnanosti osôb vo vyššom veku, ako napríklad Chceme byť aktívni na trhu práce 50+ alebo Chyť sa svojej šance. V príspevku bola tiež rozpracovaná téma digitálnych zručností a kolektívneho vyjednávania s cieľom integrovať túto cieľovú skupinu do pracovného procesu.

CAR - Social protection (minimum income & unemployment benefits): gaps, recipients and features. *Sociálna ochrana (minimálny príjem a dávky v nezamestnanosti): rozdiely, príjemcovia a vlastnosti*

Rastislav Bednárík, Zuzana Turkovič, Martina Mičicová Ľuptáková

Analytická štúdia pokrýva problematiku pomoci v hmotnej núdzi a podpory v nezamestnanosti. Prináša podrobný prehľad schém zameraných na zlepšenie životnej situácie obyvateľov v prípade nízkeho príjmu (najmä dávka v hmotnej núdzi, ochranný príspevok, aktivačný príspevok, príspevok na nezaopatrené dieťa, príspevok na bývanie) a v prípade výpadku príjmu z dôvodu straty zamestnania (dávka v nezamestnanosti). Identifikuje tiež špecifické problémy v oblasti prístupu k dávkam (tzv. coverage gaps) pre určité kategórie obyvateľov, hodnotí ich adekvátnosť pre vybrané skupiny recipientov a venuje sa aj otázkam digitalizácie procesu podávania a spracovania žiadostí. V neposlednom rade reflektuje zmeny, ku ktorým v uvedených schémach došlo v dôsledku pandémie ochorenia COVID-19 a dynamického rastu životných nákladov.

B) Štúdie reprezentatívnosti

V predchádzajúcom období boli vypracované viaceré štúdie reprezentatívnosti (REP) s cieľom zmonitorovať štruktúru a trendy zamestnanosti a existenciu a priebeh sociálneho dialógu a zastupovanie na európskej úrovni vo vybraných sektoroch

hospodárstva na Slovensku. Každá REP má štandardnú štruktúru – Informácie o situácii v sektore najmä z aspektu zamestnanosti a pôsobení zamestnávateľských a odborárskych zoskupení v sektore, ďalej sú tu Informačné listy o konkrétnych zamestnávateľských a odborárskych organizáciách a prehľad o sociálnom dialógu v danom sektore. V roku 2023 s presahom do roka 2024 boli vypracované REP za nasledujúce sektory:

- Grafický priemysel (Miroslava Kordošová)
- Obuv (Miroslava Kordošová, Martina Mičicová Ľuptáková)
- Výroba usní, spracovanie kože (Miroslava Kordošová, Martina Mičicová Ľuptáková)
- Dočasná agentúrna práca (Rastislav Bednárík)

C) Iné

ICT enabled social behaviours: are policies and regulations fit for purpose? (2023/23).

Sociálne správanie s podporou IKT: sú politiky a predpisy vhodné na daný účel?

Zuzana Turkovič, Martina Mičicová Ľuptáková

Národná správa sa zameriava na problematiku šikanovania a obťažovania v pracovnom prostredí a prístupov k jej riešeniu, pričom sa dôraz kladie predovšetkým na nové spôsoby šikanovania a obťažovania prostredníctvom použitia informačno-komunikačných technológií. Správa poskytuje odpovede na viaceré otázky, ako napríklad: ktoré sú kľúčové zdroje regulujúce šikanovanie, obťažovanie a iné formy tzv. antisociálneho správania na pracovisku? Do akej miery tieto opatrenia explicitne regulujú kyberšikanu a elektronické obťažovanie a do akej miery poskytujú nápravné mechanizmy pre obeť? Súčasťou príspevku je aj prehľad právnych definícií pojmov, ako napr. obťažovanie, sexuálne obťažovanie, či nebezpečné elektronické obťažovanie a prehľad relevantných právnych predpisov, najmä ustanovení Zákona o rovnakom zaobchádzaní v niektorých oblastiach a o ochrane pred diskrimináciou a o zmene a doplnení niektorých zákonov (tzv. antidiskriminačný zákon) a ustanovení Občianskeho zákonníka zameraných na ochranu osobnosti. Slovenské reálie sú ilustrované prostredníctvom zistení Národného inšpektorátu práce.

Topic – Update on changes in organisation of working time related to telework and increasing flexible work in the aftermath of the pandemic (2023/11).

Aktuálne informácie o zmenách v organizácii pracovného času v súvislosti s prácou na diaľku a zvýšením flexibilnej práce po pandémie

Miroslava Kordošová

Účelom tohto prehľadu bola aktualizácia informácie týkajúcej sa zmien v organizácii pracovného času, mapovanie empirických dôkazov, politik a iniciatív v kontexte

zvyšovania flexibilnej práce. Dôraz bol zameraný na zníženie pracovného času so zameraním na 4-dňový pracovný týždeň. Za Slovensko boli zosumarizované aktivity na vládnej úrovni, sociálnych partnerov, aj jednotlivých firiem a spoločností, ktoré experimentálne a dočasne zaviedli 4-dňový pracovný týždeň a testujú ho. Za Slovensko bolo uvedených 5 spoločností z rôznych sektorov hospodárstva, ktoré zaviedli a testujú túto organizáciu práce. Ďalej boli analyzované relevantné diskusie a iniciatívy vlády, sociálnych partnerov, NGO, o politike skracovania pracovného času a zavádzania 4-dňového pracovného týždňa. Bolo to pokračovanie pilotného projektu EF: „Pracovný čas v kontexte zvyšovania flexibilnej práce v dôsledku pandémie“.

D/ Databázy

EU Policy Watch – update – príklady (postupne zaradované trikrát v roku 2023)

Rastislav Bednárík, Daniela Kešelová, Miroslava Kordošová

Táto databáza bola vybudovaná ako doklad o opatreniach krajín na zmiernenie následkov pandémie COVID-19, neskôr aj o opatreniach na zmiernenie inflácie. Databáza vznikla v roku 2020 a v roku 2023 do nej bolo zaradených za Slovensko spolu 14 nových príkladov dobrej praxe – „Aktualizácia Akčného plánu transformácie uhoľného regiónu horná Nitra, Inflačná dotácia II., Inflačná dotácia III, Finančná výpomoc štátu obyvateľom po mimoriadnej udalosti, Finančná podpora záchranných prác, Pomáhame odídencom: Opatrenie č. 3 – Dobrovoľnícke činnosti, Pomáhame odídencom – Opatrenie č. 4 Zapracovanie u zamestnávateľa, Humanitárna pomoc pre zatiaľ nepodporené domácnosti, Dotácie na energie pre verejnú správu a cirkvi, Podpora humanitárnej pomoci pre sociálne služby, Obnova domu – podpora na zlepšenie energetickej účinnosti domácnosti, Stabilizačný príspevok pre sociálnych pracovníkov, Štátna pomoc s platbami za energie pre podniky, Podpora vykurovania domácností – dotácie na ceny tepla“.

Slovakia: Annual review of minimum wages. Aktualizácia minimálnej mzdy na Slovensku

Ľudovít Czírja

Správa o minimálnej mzde sa vypracováva každoročne a týka sa úrovne minimálnej mzdy platnej na Slovensku od 1. januára daného roku a okolností jej stanovenia. Údaje o mesačnej a hodinovej minimálnej mzde sa vkladajú do historickej databázy formou Excel tabuľky za jednotlivé mesiace roka a dopĺňajú sa o minimálne mzdové tarify podľa šiestich stupňov obťažnosti prác uvedených v Zákonníku práce. Tieto základné informácie sa dopĺňajú o spôsob, akým bola úroveň minimálnej mzdy stanovená, akú úlohu pri tom zohrali rokovania sociálnych partnerov a či nedošlo k zmene

v stanovenom mechanizme a vzorci pre jej určovanie. Tohtoročná aktualizácia zahrňovala špecifické informácie o tom, ako sa do úrovne minimálnej mzdy premietla inflácia a jej dopad na nízkopríjmové skupiny pracovníkov. Osobitná pozornosť bola venovaná tomu, aké konkrétne kroky boli podniknuté na Slovensku v súvislosti s realizáciou jednotlivých ustanovení Smernice EÚ o minimálnej mzde. Informácia bola doplnená o aktuálne relevantné výskumy, týkajúce sa minimálnej mzdy, a literárne zdroje.

Stage 2: Coding of time series of collectively agreed pay (2022/11.2_SK). 2. fáza:

Kódovanie časových radov kolektívne dohodnutých miezd. Databáza miezd dohodnutých v Kolektívnych zmluvách

Rastislav Bednárík, Zuzana Turkovič

Cieľom projektu realizovaného vo viacerých etapách je vytvorenie reprezentatívnej databázy kolektívne dohodnutých minimálnych mzdových sadzieb, a to predovšetkým v rámci nízko finančne ohodnotených odvetví, čo následne umožní medzinárodnú komparáciu a sledovanie vývoja minimálnych miezd v čase. Slovensko sa v roku 2022 zapojilo do pilotnej a prvej fázy projektu, pričom v roku 2023 táto aktivita pokračovala ďalšou etapou. V rámci nej boli do databázy kódované údaje z kolektívnych zmlúv platných od roku 2020 pre vybrané odvetvia, ako napr. stavebníctvo, doprava, ubytovacie služby a iné, a evidované kontextuálne sektorové informácie k predmetným zmluvám.

Informácia o reštrukturalizácii podnikov

Kolektív NEC Slovensko pripravuje aj podklady do databáz venovaných nástrojom a legislatíve na reštrukturalizáciu podnikov a tiež identifikuje a vypracováva informácie (vo forme tzv. Factsheets) o samotnej reštrukturalizácii podnikov na Slovensku. Za rok 2023 bolo postupne zverejnených v databáze ERM 8 factsheets. Zaslaných bolo cca 25 návrhov. Tím pravidelne komunikuje s kolegami z ďalších NEC Eurofoundu a vymieňa si informácie o reštrukturalizácii podnikov, ktoré sú tzv. „nadmárodné“ a pôsobia vo viacerých štátoch EÚ. Naplnenie týchto databáz za Slovensko vykonal Filip Kordoš, Rastislav Bednárík a Miroslava Kordošová.

Eurofound si vedie aj databázu národných organizácií participujúcich na pracovnom živote krajiny. Táto sa inovuje raz do roka (poslednú úpravu vykonal Miroslava Kordošová).

E/ Prehľady

Slovakia: Working life country profiles update 2022. Slovensko: Aktualizácia profilov krajiny v oblasti pracovného života v roku 2022

Na internetovej stránke Eurofoundu sú publikované profily pracovného života krajín EÚ. Tieto profily sa každoročne upravujú a inovujú. Aktualizáciu za Slovensko pripravili všetci členovia tímu NEC Slovensko.

Slovakia: Developments in working life 2023 – Working papers. Slovensko: Vývoj pracovného života 2023 – Pracovné dokumenty

Rastislav Bednárík, Miroslava Kordošová, Daniela Kešelová, Ľudovít Czírja, Zuzana Turkovič

V uvedenom materiáli sa nachádzajú informácie, týkajúce sa najdôležitejších udalostí v pracovnom živote na Slovensku v roku 2023 v nasledovných oblastiach: Politický kontext, Aktéri a inštitúcie (v tom Sociálni partneri a rámcovanie sociálneho dialógu), Vývoj v kolektívnom vyjednávaní (v tom Vyjednávanie o mzdách), Vývoj reakcií vlády na infláciu, Pracovné spory a protestné akcie, Vývoj v oblasti pracovného času (v tom Legislatívne zmeny a diskusie o trvaní a organizácii pracovného času), Predpisy o pracovnom postavení a zmluvách, Politiky na zníženie rozdielov v odmeňovaní žien a mužov, Predpisy a zásady BOZP, Politiky zosúlaďovania pracovného a rodinného života, Celoživotné vzdelávanie a rozvoj zručností, Digitalizácia.

Národný projekt Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

MINISTERSTVO
PRÁCE, SOCIÁLNYCH
VECÍ A RODINY
SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, www.esf.gov.sk.

Činnosť Národného projektu Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie bola v roku 2023 determinovaná tým, že to bol posledný rok realizácie projektu. Projekt sa zamerával najmä na realizáciu tých aktivít a tvorbu výstupov, ktoré v rámci plnenia merateľných ukazovateľov projektu neboli ešte splnené, ako aj na aktivity z oblasti osvetu, ktoré sa pravidelne každoročne realizovali počas každého roka trvania projektu vzhľadom na jeho tematické zameranie. Výročná správa za rok 2023 prezentuje výsledky a plnenie cieľov projektu za dobu jeho trvania od marca 2018 do decembra 2023.

Aktivita 1: Podpora účinných mechanizmov na odstraňovanie rodovej diskriminácie

Vzdelávacia činnosť

Aktivita 1 prebiehala v projekte prostredníctvom 4 hlavných oblastí: vzdelávanie, osvetová činnosť, poradenská činnosť a výskumná, metodická a analytická činnosť. Všetky oblasti v priebehu projektu ovplyvnila pandémia Covid-19, ktorá mala dopad ako na formy vzdelávania, tak aj na výskumnú činnosť, kde bol obmedzený prístup k zberu dát, nakoľko niektoré výskumy vyžadovali zber dát formou face to face a v 2-ročnom pandemickom období sa takýto druh zberu dát nedal realizovať, čo spôsobilo spomalenie prác na výskume.

1.1 Vzdelávacia činnosť

Vo vzdelávaní sa v úvodnej fáze projektu projektový tím zamerával na vypracovanie kurzov k rôznym aspektom rodovej rovnosti. V priebehu projektu sa zrealizovalo vzdelávanie pre zamestnancov verejného sektora (SAV, Inšpektorát práce, vysoké školy a i.), ako aj pre zamestnancov súkromnej sféry (Tesco, Orange, Jaguar Land Rover a i.). Realizovali sa najmä prezenčnou formou a formou webinárov. Vzdelávanie bolo zamerané na témy: sexuálne obťažovanie na pracovisku, sexuálne obťažovanie na vysokých školách, prevencia sexuálneho obťažovania na pracovisku, problémy sexuálneho obťažovania a jeho dôsledky a pod. Celkový počet osôb, ktoré sa zúčastnili vzdelávania aktivity 1, bol 816, z toho 99 osôb vo viac rozvinutom regióne a 717 osôb v menej rozvinutom regióne. Z pohľadu pohlavia sa vzdelávania zúčastnilo 283 žien a 533 mužov.

Vzdelávanie prebiehalo aj prostredníctvom *e-learningového kurzu*, zameraného na vzdelávanie o rodovej rovnosti v rôznych oblastiach osobného a pracovného života a na uplatňovanie rodového hľadiska v praxi. Kurz interaktívnou formou vysvetľoval dopady rodových predsudkov na životy žien a mužov v rôznych životných oblastiach

a je v slovenskom prostredí jedinečný a prvý svojho druhu. Rozdelený je do piatich modulov, ktoré sa zamerali na päť životných fáz (detstvo, školský vek, dospelosť, dospievanie, staroba), v rámci ktorých sú postupne vysvetlené všetky aspekty rodovej diskriminácie: od výberu povolania, cez rôzne prístupy v škole a vzdelávacom procese, prekážky v kariérom raste, dopady neplatennej práce, prekážky v zosúladovaní rodinného a pracovného života, domáce a rodovo podmienené násilie, témy sexuálneho obťažovania a bezpečnosti vo verejnom priestore a pod. Všetky témy boli vysvetľované a podávané interaktívnou formou a záujemci o vzdelávanie mali možnosť absolvovať tento kurz v čase, ktorý im vyhovuje a zároveň s možnosťou prerušenia, keďže všetky absolvované časti sa v systéme ukladali. Kurz mohli absolvovať všetci so základnými zručnosťami ovládania internetu a podľa zamerania jednotlivých modulov bol kurz k dispozícii tak pre výchovno-vzdelávacie a pomáhajúce profesie, ako aj pre kohokoľvek, kto mal záujem absolvovať vzdelávanie v tejto oblasti. Kurz do ukončenia projektu absolvovalo 421 osôb.

1.2 Osvetová činnosť

V priebehu projektu odborný tím aktivity 1 zrealizoval niekoľko osvetových kampaní, verejných diskusií a vystúpení, ktorých cieľom bolo poskytnúť širšej verejnosti zistenia z výskumných úloh, upozorniť na závažné zistenia a fenomény, ako je to napr. pri neplatennej práci, nerovnosti v odmeňovaní mužov a žien či výskyte sexuálneho obťažovania na pracovisku, pri štúdiu a vo verejnom priestore. Cieľom osvetových kampaní bolo však poukázať aj na významné udalosti ako Medzinárodný deň žien či 100. výročie udelenia volebného práva ženám v Československu a pripomenúť si tak nielen tieto významné výročia či sviatky, ale aj ich stále aktuálny význam pre dnešok.

Najvýznamnejšie kampane:

Deň rovnosti v odmeňovaní – každoročná kampaň v októbri/novembri, ktorá poukázala na platovú nerovnosť medzi ženami a mužmi, kedy ženy za rovnakú prácu rovnakej hodnoty dostanú približne o 18 – 20% menej za hodinu práce než muži. V tejto súvislosti odborný tím zrealizoval desiatky verejných diskusií a mediálnych vystúpení v rôznych médiách a formátoch diskusií. Pojem "ženské euro", alebo určenie symbolického dňa v roku, kedy ženy takpovediac pracujú zadarmo sa stalo mediálne známou značkou, na ktorú médiá každoročne upozorňujú. Okrem médií sa touto kampaňou inšpirovali aj iné politické subjekty, influenceri a organizácie.

Kampaň *Storočie voľby* bola spustená vo februári 2020, na kedy pripadlo 100. výročie udelenia volebného práva ženám na našom území. K tejto téme projektový tím zrealizoval niekoľko verejných odborných diskusií vrátane mediálnych výstupov, ktoré si pripomenuli nielen toto historické výročie, ale aj súčasné postavenie žien, ich participáciu na verejnom a politickom živote a ich účasť na najvyšších pozíciách v riadení štátu. Veľmi úspešná bola kampaň na sociálnych sieťach pod rovnakým názvom *Storočie voľby*, ktorá chronologicky pokrýva postupné udeľovanie volebného práva ženám v Európe a USA a slúži doteraz ako didaktická pomôcka.

Výskyt sexuálneho obťažovania vo verejnom priestore - kampaň na sociálnych sieťach v súvislosti so zverejnením výsledkov reprezentatívneho prieskumu v spolupráci s agentúrou Muse, ktorá predstavila najdôležitejšie zistenia z výskumu formou infografík

a mediálnych výstupov, napr. tu: [Dve tretiny Slovieniek zažili sexuálne obťažovanie. Je ich viac ako pred desiatimi rokmi - SME](#)

Projektový a odborný tím sa zapojil do desiatok diskusií a poskytol mediálne stanoviská k aktuálnym témam ako je platová nerovnosť, diskriminácia v práci, sexuálne obťažovanie, chudoba, dopad pandémie na ekonomickú a sociálnu situáciu žien a rodín, historické výročia a osobnosti alebo tieto komunikoval na svojom webe a sociálnych sieťach.

1.3 Poradenská činnosť

Odborný tím aktivity 1 poskytoval poradenstvo v priebehu realizácie projektu zamerané na pomoc a podporu pri zažívaní rodovej diskriminácie a sexuálneho obťažovania na pracovisku pod vedením skúsenej právničky, ktorá sa špecializuje na prípady diskriminácie na základe pohlavia. Každoročne bol zaznamenaný záujem klientov a hlavne klientiek o poradenstvo v súvislosti s obťažovaním a sexuálnym obťažovaním v škole a na pracovisku, so šikanovaním a inými formami diskriminácie v práci. Počas trvania projektu bolo poskytnuté poradenstvo 133 osobám, pričom niektorým z nich, hlavne v oblasti vážnejších prípadov, bolo poskytnuté poradenstvo v počte 24 intervencií. Celkovo bolo poskytnutých 157 intervencií.

V rámci poradenstva boli vypracované a zverejnené aj informačné poradenské materiály, tzv. sprievodcovia, zamerané na základné informácie o rodovej diskriminácii, možnosti ochrany pri diskriminácii, či ako riešiť sexuálne obťažovanie.

V priebehu celého obdobia realizácie projektu boli poskytnuté rady a konzultácie pri nastavovaní personálnych politík pri prevencii obťažovania a sexuálneho obťažovania alebo pri vytváraní etických kódexov viacerým verejným inštitúciám (Slovenská akadémia vied, Slovenský olympijský výbor, Filozofická fakulta UK Bratislava, Vysoká škola výtvarných umení, Trnavská univerzita, Žilinská univerzita, Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR), ako aj firmám (Orange, Tesco, Jaguar Land Rover). Experti a expertky hlavnej aktivity 1 tak napomohli vzniku personálnych smerníc, ktoré špecifikujú nielen oblasť prevencie, ale aj ako má inštitúcia postupovať v prípade sexuálneho obťažovania na pracovisku či vo vzdelávacom priestore, ako má vzniknutú situáciu konkrétne riešiť a komunikovať a aké opatrenia má prijať vo vzťahu k obeti obťažovania.

Príručka *Čo so sexuálnym obťažovaním* prispela k vypracovaniu odporúčaní a opatrení pri postihovaní a prevencii sexuálneho obťažovania na Masarykovej univerzite v Brne.

1.4 Výskumná činnosť

V priebehu realizácie projektu sa odborný tím aktivity 1 venoval rozsiahlemu výskumu a spracovaniu dát v oblasti zosúladovania rodinného a pracovného života, v oblasti prevencie diskriminácie a obťažovania (vrátane sexuálneho) v rôznych oblastiach verejného života a okrem výskumných správ poskytol odbornej aj širšej verejnosti aj metodiky na prácu s konkrétnymi opatreniami na zvyšovanie rodovej rovnosti na pracovisku. Výskum sa zameriaval na tieto konkrétne témy a oblasti:

Výstup č. 1: Analýza ekonomickej hodnoty neplatennej práce vo vzťahu k HDP ako podklad pre vytvorenie nástrojov pre rodovo vyváženú delbu práce

Výskumná úloha sa realizovala v spolupráci s expertkami z Univerzity Matej Bela v Banskej Bystrici. Úloha pozostávala z realizácie prieskumu neplatennej práce v slovenských domácnostiach a vypracovania analytickej štúdie a metodiky výpočtu príspevku neplatennej práce k HDP.

Štúdia sa venuje fenoménu neplatennej práce v domácnosti. Vysvetľuje jej koncept, poskytuje široké spektrum dát, ako aj upozorňuje na jej nespravodlivú delbu vo vzťahu k ženám. Hoci téma nie je nová, štúdia ako ojedinelá v poslednom období sumarizuje aktuálne fakty spojené s neplatenou prácou, jej dopadmi na zamestnanosť žien, ale aj na ekonomiku celej krajiny, zároveň podčiarkuje aj jej ľudskoprávny aspekt. Podrobne rozoberá faktory, ktoré prispievajú k väčšiemu rozsahu neplatennej práce starostlivosti, ktoré vykonávajú ženy, ako je vzdelanie, zloženie rodiny, rodičovstvo, vek a ďalšie, ale aj silu rodových noriem a stereotypov, ktoré na súčasný stav vplývajú. Štúdia neupozorňuje len na problém a negatívne dopady zneviditeľnenia neplatennej práce, ale poskytuje aj návody, ako ju zviditeľniť vo verejnej diskusii a aké opatrenia by bolo potrebné zaviesť pre spravodlivejšiu delbu prác starostlivosti v domácnosti pre mužov aj ženy.

Výstup č. 2: Výskum starostlivosti o deti z hľadiska dopadov na rodovú rovnosť

Štúdia, vypracovaná v spolupráci s expertkami zo Slovenskej akadémie vied, pokrýva tému využívania materských a rodičovských dovolení a ich dopadov na rodovú rovnosť, zameriava sa aj na socializáciu detí v predškolských zariadeniach a jej vplyv na deti a na ich matky, tiež sa venuje skúsenostiam a situácii otcov na materskej a rodičovskej dovolenke a upozorňuje na jej pozitíva pre ženy aj mužov. Obsahuje aj výsledky nereprezentatívneho online prieskumu v oblastiach zabezpečenia starostlivosti o deti, využívania materských/rodičovských dovolení, flexibilných foriem práce a postojov k starostlivosti o deti, ktorý môže slúžiť ako podklad pre ďalšie rozhodnutia v tejto oblasti a ďalšie prieskumy. Štúdia je k dispozícii analytikom a výskumníčkam v oblasti starostlivosti, ako aj inštitúciám a zodpovedným osobám v oblasti tvorby verejných politík starostlivosti. Zároveň poskytuje informácie o súčasnom stave a možných opatreniach aj pre širokú verejnosť. Okrem rozšírenia poznatkov ponúka aj odporúčania pre kreovanie konkrétnych opatrení s dosahom na širokú verejnosť a prispieva k tvorbe spravodlivejších prorodinných a prorodových opatrení. Výsledky štúdie môžu podporiť dialóg medzi tými, ktorí tieto služby poskytujú a prijímateľmi služieb starostlivosti, a to vrátane žien, rodičov, osamelých rodičov, starších ľudí a osôb so zdravotným znevýhodnením a iných reprezentantov občianskej spoločnosti.

Výstup č. 3: Výskum uplatňovania Antidiskriminačného zákona z hľadiska postihovania a prevencie sexuálneho obťažovania a jeho výskytu na pracovisku a vo verejnom priestore

Výsledky výskumu o sexuálnom obťažovaní sú najrozsiahlejšie svojím predmetom výskumu, vzorkou, časovou dotáciou a počtom čiastkových výstupov po každej fáze výskumu. Už v prvej fáze výskumu odborný tím zrealizoval viaceré rozhovory s expertkami na problematiku sexuálneho obťažovania, aby pokryl všetky oblasti, na

ktoré sa ďalej vo svojom výskume zameria. V ďalšej fáze zrealizoval rozsiahly reprezentatívny prieskum sexuálneho obťažovania na vysokých školách a pripravil príručku pre vysoké školy, ako predchádzať sexuálnemu obťažovaniu na akademickej pôde, ktorou sa inšpirovali viaceré vysoké školy v SR, ale aj ČR pri tvorbe etických kódexov a opatrení. V tretej fáze výskumu bol v spolupráci s agentúrou 2muse vykonaný reprezentatívny prieskum skúseností so sexuálnym obťažovaním vo verejnom priestore. V poslednej fáze sa odborný tím zameril na vypracovanie štúdie a metodiky zameranej na prevenciu sexuálneho obťažovania na pracovisku a vypracovanie opatrení pre zamestnávateľov, ako mu predchádzať. Najdôležitejšie zistenia z čiastkových správ, dáta z reprezentatívneho prieskumu a opatrenia sú spracované v záverečnej správe z celého výskumu.

Výstup č. 4: *Metodológia hĺbkovej analýzy rodových dopadov resp. vplyvu na rodovú rovnosť ako súčasť doložky vplyvov legislatívy*

Uvedená metodika je zameraná na zlepšenie mechanizmov odhalovania a postihovania všetkých foriem diskriminácie so zameraním na rodovú diskrimináciu v prijímaní strategických rozhodnutí a legislatívnych aktov. Materiál tak poskytuje odbornej verejnosti jasnú a zrozumiteľnú metodológiu analýzy rodových dopadov, ktorá by ako súčasť doložky vplyvov mala byť vypracovaná pri všetkých legislatívnych a strategických rozhodnutiach na vládnej úrovni s cieľom zhodnotiť potenciálne odlišný dosah návrhov na ženy a mužov. Metodika vysvetľuje, prostredníctvom akých metód sa rodová analýza dá efektívne uskutočniť a na príkladoch z rôznych európskych krajín (vrátane kultúrne blízkyh slovenskej realite) vysvetľuje postupy, ako také hodnotenie môže prebiehať tak, aby prispelo k prijímaniu legislatívy, ktorej cieľom je zlepšenie postavenia žien a mužov v spoločnosti. V druhej časti metodiky sa autorky zamerali na domáci kontext posudzovania vplyvov prijímanej legislatívy. Metodika obsahuje aj presný návod, ako postupovať pri posudzovaní vplyvov na rovnosť mužov a žien a príklady z praxe prijatej legislatívy, ako by také posudzovanie rodového vplyvu malo reflektovať nielen princípy rodovej rovnosti, ale aj sociálny kontext a výskumné dáta.

Výstup č. 5: *Metodika pre inšpektoráty práce na zisťovanie a posudzovanie prípadov diskriminácie so zameraním na rodovú diskrimináciu*

Cieľom tejto metodiky je prispieť k zlepšeniu mechanizmov odhalovania a postihovania všetkých foriem diskriminácie so zameraním na rodovú diskrimináciu na trhu práce, kde majú inšpektoráty práce jedinečné postavenie. Ochrana pred diskrimináciou, jej potlačanie a sankcionovanie vyžadujú jasné a transparentné mechanizmy a metodiky najmä pre tie osoby, ktoré nie sú odborníkmi v oblasti antidiskriminácie, ale zo svojej inštitucionálnej príslušnosti majú povinnosť alebo kompetencie v danej oblasti. K týmto osobám patria aj inšpektori a inšpektorky práce. Autorka príručky sa v úvodných kapitolách zamerala na dôsledné oboznámenie jednotlivých oblastí antidiskriminačnej legislatívy s cieľom podrobne vysvetliť formy diskriminácie, ku ktorým na pracovisku môže dochádzať. Pri tomto výklade sa zamerala na uvedenie konkrétnych príkladov zo slovenskej, ako aj európskej praxe – rozsudkov Európskeho súdneho dvora v oblasti diskriminácie na základe pohlavia, prípadne iných chránených znakov. V tomto smere táto príučka ponúka rozšírený a originálny výklad antidiskriminačnej legislatívy a praxe, než sme doteraz mali

v slovenskom prostredí k dispozícii. Ďalšou inovatívnou časťou tejto príručky je návod, ktorý autorka čiastočne spracovala na základe praxe Medzinárodnej organizácie práce, ako možno komplexne preskúmať dodržiavanie zásady rovnakého odmeňovania aj v situáciách, kedy dochádza k rodovej segregácii. Návod a konkrétne príklady, ako aj vypracované dve prílohy v závere príručky ponúkajú praktické rady, ako postupovať pri prevencii diskriminácie pri prijímaní do zamestnania, ako aj v zamestnávaní, rovnako ako návrh metodického usmernenia pre výkon inšpekcie práce so zameraním sa na kontrolu dodržiavania zásady rovnakého zaobchádzania.

Aktivita 2 Podpora rozvoja služieb a opatrení pre obeť násilia, najmä pre ženy

Podaktivita 2.1

Podpora činnosti Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia na ženách (ďalej len „KMC“)

Činnosť Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia na ženách bola v projekte zameraná na štyri okruhy činnosti, ktorých cieľom bola systemizácia boja proti rodovo podmienenému násiliu ako jednej z najflagrantnejších foriem diskriminácie v celej šírke a komplexnosti problematiky. Bola to oblasť koordinácie celoštátneho systému prevencie a eliminácie rodovo podmieneného násilia, hodnotenia postupov a opatrení, smerujúcich k vypracovaniu metodických usmernení a štandardov pre poskytovanie ochrany a podpory ženám zažívajúcim násilie a ich deťom, monitoringu a realizovania výstupov v oblasti rodovo podmieneného násilia s cieľom predchádzať a bojovať proti všetkým formám rodovo podmieneného násilia a oblasť realizácie informačných a osvetových činností s cieľom podporiť scitlivovanie v oblasti rodovo podmieneného násilia a oboznamovanie sa s dobrou praxou pri jeho prevencii a eliminácii.

1/Oblasť koordinácie celoštátneho systému prevencie a eliminácie rodovo podmieneného násilia

Multiinštitucionálna spolupráca na vytvorení alebo inovácií Regionálnych akčných plánov s ich následnou realizáciou a evaluáciou

Od roku 2019 projekt podporil činnosť partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce (ďalej ako partnerstvá PMIS) a KMC vytvorilo partnerstvá PMIS v 7 vyšších územnosprávnych celkoch (ďalej ako „VÚC“), neskôr bol pripojený aj posledný košický VÚC. Do činnosti partnerstiev PMIS boli zapojené desiatky odborníkov a odborníčok, ktorí/-é v regióne zastupujú rôzne štátne a verejné inštitúcie a aj mimovládne organizácie, vrátane úradov VÚC, úradov práce, sociálnych vecí a rodiny, mestských úradov, úradov mestskej polície, poskytovateľov pomoci a podpory ženám zažívajúcim násilie, vysokých škôl a univerzít.

Hlavným cieľom ich činnosti bolo zhodnotenie doterajších aktivít v kraji v oblasti prevencie násilia na ženách a vytvorenie Regionálneho akčného plánu pre prevenciu a elimináciu násilia na ženách pre každý kraj. V siedmych VÚC sa tento cieľ podarilo

dosiahnuť a vytvorené plány boli prijaté v šiestich krajoch ako samostatné programové dokumenty alebo boli včlenené do programu rozvoja sociálnych služieb, v štádiu návrhu ostali regionálne akčné plány vytvorené pre košický a prešovský VÚC. Vo všetkých ôsmich VÚC koordinátori a koordinátorky partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce počas doby realizácie projektu zorganizovali viac ako 100 stretnutí zástupcov a zástupkyň rôznych inštitúcií, facilitovali organizáciu vzdelávacích a aj osvetových podujatí a každý rok zohrali významnú úlohu v rámci kampane „Zastavme násilie na ženách“, ktorá každoročne prebiehala od 25.novembra do 10.decembra.

Právny a odborný rámec zriaďovania a fungovania siete intervenčných tímov

Štúdia sa venuje postupom krízovej intervencie formou multiinštitucionálnej intervencie v prípadoch domáceho násillia a násillia na ženách. Spolupráca všetkých zúčastnených inštitúcií, aktérov a aktérok v oblasti domáceho násillia a násillia na ženách bola opakovane identifikovaná ako nevyhnutná pre efektívny boj s týmito fenoménmi. Tradičné modely riešenia prípadov domáceho násillia a násillia na ženách stoja na izolovaných aktéroch, na ktorých sa môžu obeť násillia obrátiť. Tie vedú k obmedzenej informovanosti nielen medzi orgánmi, ktoré majú poskytovať pomoc obeťam, ale aj medzi obeťami samotnými. Nekoordinované postupy vedú k horšiemu riešeniu prípadov násillia a v konečnom dôsledku zaťažujú obeť potrebou opakovaných návštev, aktívneho vyhľadávania pomoci a podobne. Prvotným cieľom tejto štúdie bolo opísať dobrú prax v krajinách, ktoré aplikujú modely multiinštitucionálnej spolupráce, či už na všetkých úrovniach, alebo aspoň v niektorých oblastiach súvisiacich s domácim násillím a násillím na ženách, a následne na podklade analýzy podmienok pre zavedenie intervenčných tímov na Slovensku vytvoríť ich model, ktorý by bolo možné ukotviť v legislatíve a uviesť do praxe. V závere kompletizácie analytickej časti zasialhol do života nielen nás všetkých, ale aj do života tejto publikácie COVID-19. Relatívna nedostupnosť dovtedajších podporných služieb v dôsledku protiepidemických opatrení eskalovala nielen vytvorenie modelu multiinštitucionálnej intervencie, ale aj prijatie legislatívy pre jeho zavedenie v podobe Intervenčných centier pre obeť domáceho násillia do praxe. Spracovaná východisková analýza pre právny a odborný rámec zriaďovania a fungovania siete intervenčných tímov bola v roku 2021 podkladom pre prijatie novelizácie z. č. 274/2017 Z. z. o obeťiach a z. č. 171/1993 Z. z. o policajnom zbore. Súčasťou druhého doplneného vydania tejto publikácie je aj popisanie stavu a výsledkov od 1. 1. 2022, odkedy začali na Slovensku v každom kraji pôsobiť intervenčné centrá.

Dokument používa základnú terminológiu a východiská, ktoré už boli podrobne rozpracované v iných publikáciách, najmä pojmy multiinštitucionálna spolupráca, resp. multiinštitucionálna intervencia, ktorej formou sú aj intervenčné tímy a centrá.

Zabezpečenie ďalšieho vzdelávania zamestnancov verejnej správy a vzájomného učenia sa na základe výmeny skúseností a dobrej praxe

Ďalšie vzdelávanie zamestnancov verejnej správy a výmeny skúseností a dobrej praxe ako podpora poskytovania kvalifikovanej pomoci a posilnenie nevíktimizujúceho prístupu, ktoré sú predpokladom účinnej ochrany pred rodovo podmieneným násillím prebiehalo počas doby realizácie projektu prostredníctvom

vzdelávacích aktivít rôzneho špecifického tematického zamerania a v rôznych podobách, od krátkodobých jednodňových školení až po modulové vzdelávanie v rozsahu jedného týždňa. Zameranie vzdelávaného obsahu a naplnenie požiadaviek na odbornosť a skúsenosti lektorstva sa riadili dopytom od vzdelávacích cieľových skupín. Prevažná väčšina vzdelávacích podujatí bola pokračovaním úspešnej spolupráce s inštitúciami ako napríklad Prezídium PZ SR a niektoré Krajské riaditeľstvá SR, Ministerstvo spravodlivosti SR a mimovládnych organizácií poskytujúce špecifické služby pre ženy zažívajúce násilie a ich deti, iné sa uskutočnili ako výsledok multiinštitucionálnej spolupráce v regiónoch Slovenska, ktorú organizovali ôsmi regionálni koordinátori a koordinátorky partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce. Celkovo sa vzdelávania zúčastnilo vo viac a menej rozvinutom regióne spolu 3081 osôb, z toho 1361 žien a 1720 mužov.

V rámci ďalšieho vzdelávania projekt vytvoril Online vzdelávanie – polícia, sociálni pracovníci a pracovníčky, zdravotnícky zamestnanci a zamestnankyne, prokuratúra a sudy, ktoré je určené pre odbornú verejnosť, najmä tzv. pomáhajúce profesie, ktoré prichádzajú do styku s obeťami násillia na ženách a domáceho násillia. Päť modulov, prvý úvodný a ďalšie štyri moduly, ktoré sú určené pre zainteresované pomáhajúce profesie.

Úvodný modul je spoločný, určený pre všetkých sociálnych pracovníkov a pracovníčky, políciu, zdravotníckych zamestnancov a zamestnankyne, prokuratúru a sudy. Jeho cieľom je oboznámiť odbornú verejnosť so základnými pojmami, ktoré sa týkajú násillia, umožňuje osvojiť si špecifické spôsobilosti potrebné pre profesionálne zaobchádzanie s obeťami domáceho násillia. Podporuje zmenu postojov k násilliu páchanému na ženách, zlepšuje reakciu a fungovanie existujúcich služieb. Zabezpečuje efektívnu implementáciu politiky. Po absolvovaní kurzu budú odborníci a odborníčky poznať a pochopiť zákonitosti a špecifiká násillia páchaného na ženách, identifikovať súvisiace mýty a samotné násillie, vedieť o možnostiach a systéme pomoci obeťam. Poznať základné právne východiská a hlavne spolupracovať s ďalšími relevantnými zainteresovanými profesiami.

Modul č. 2 je určený pre zdravotnícke profesie a personál, ktorý prichádza do styku s obeťami násillia na ženách a domáceho násillia. Obsahuje základné informácie a postupy pre poskytovanie pomoci obeťam domáceho násillia. Online vzdelávanie vychádza z platných metodických usmernení vydaných Ministerstvom zdravotníctva SR, štandardov Svetovej zdravotníckej organizácie pre prácu s obeťami násillia na ženách a Dohovorom Rady Európy o predchádzaní násilliu na ženách a domácemu násilliu a boja proti nemu, ako aj iných domácich a zahraničných materiálov a noriem uvedených v závere. Odporúčania Svetovej zdravotníckej organizácie sú uvádzané priamo pri dotknutých okruhoch.

Modul č. 3 je určený pre políciu. Obsahuje Postup orgánov činných v trestnom konaní (ďalej len OČTK) pri domácom násillí so zameraním na obeť a Postup OČTK pri sexuálnom násillí so zameraním na obeť. Vzdelávanie nemá ambíciu nahrádzať vyšetrovací štandardizovaný postup OČTK, ale doplniť ho o citlivý prístup k obeťi a prevenciu sekundárnej viktimizácie.

Modul č. 4 bol vypracovaný pre prokuratúru a sudy. V prevencii násilia a ochrane obetí zohrávajú prokuratúra a sudy spolu s políciou ústrednú úlohu. Osvojenie si prístupu orientovaného na obeť, s rešpektom k obetiam a neodmietavým postojom voči nim, profesionáli a profesionálky z týchto profesií nielen zvýšia účinnosť svojej práce, ale obetiam ponúknu aj nevyhnutnú podporu pre oslobodenie sa z násilia. Tento modul online vzdelávania má ambíciu na podklade viktimologických poznatkov umožniť orientáciu na potreby obeť. Môže byť vhodným zdrojom informácií pre profesionálov a profesionálky z oblasti prokuratúry a súdov, či inštitúcií, ktorí/é prichádzajú do kontaktu s obeťami domáceho násilia a sexualizovaného násilia. Nielen orgány činné v trestnom konaní sú totiž nositeľmi povinnosti predchádzať druhotnej a opakovanej viktimizácii, ale aj iné profesie sa môžu ocitnúť v kontakte s obeťami.

Modul č. 5 je určený pre sociálne a psychologické profesie. Cieľom tohto modulu online vzdelávania, je poskytnúť pomáhajúcim profesiám v sociálnej a psychologickej oblasti praktickú orientáciu v poradenstve ženám zažívajúcim násilie v partnerských vzťahoch a dospelým, ktorí zažívajú domáce násilie. Tento zdroj môže slúžiť aj osobám, ktoré zažívajú násilie, a tým na ktorých sa ohrozená osoba obrátila so žiadosťou o radu a pomoc.

2/ Hodnotenie postupov a opatrení

Počas realizácie projektu sa odborný tím KMC venoval rozsiahlemu výskumu a spracovaniu dát v oblasti násilia páchaného na ženách, domáceho násilia a sexuálneho násilia a zneužívania. Okrem výskumných správ poskytol odbornej aj širšej verejnosti aj metodiky na prácu s konkrétnymi opatreniami na zvyšovanie prevencie násilia a ochrany obetí.

Online metodiky postupov práce so ženami a ich deťmi zažívajúcimi násilie, vrátane postupov pre prácu s obeťami znásilnenia, pre všetky zainteresované pomáhajúce profesie

Bolo vypracovaných 5 metodík pre zdravotnícke profesie, políciu, prokuratúru a sudy, sociálne a psychologické profesie a metodika pre pedagogické profesie.

Online metodika pre zdravotnícky personál. Zameriava sa na definovanie úlohy zdravotníctva pri identifikácii prípadov násilia páchaného na ženách a pomoc pri jeho predchádzaní. Metodika ponúka odporúčania, ako zabezpečiť dostupnosť špecializovanej pomoci, vzdelávania a terciárnej prevencie násilia páchaného na ženách.

Online metodika postupu polície prvého kontaktu v prípadoch domáceho násilia (prístup citlivý k obeť)

Metodika je určená pre políciu. Obsahuje pravidlá komunikácie s obeťou, základné informácie o domácom násilí a praktickú časť zameranú na policajný zásah pri domácom násilí.

Metodika k porozumeniu kľúčových pojmov a teórií o problematike domáceho násilia a sexualizovaného násilia na ženách bola vypracovaná pre prokuratúru a sudy umožňuje na základe podklade viktimologických poznatkov orientáciu na potreby obeť. Môže byť vhodným zdrojom informácií pre profesionálov a profesionálky z

rôznych oblastí a inštitúcií, ktorí/é prichádzajú do kontaktu s obeťami domáceho násillia a sexualizovaného násillia. Nielen orgány činné v trestnom konaní sú totiž nositeľmi povinnosti predchádzať druhotnej a opakovanej viktimizácii, ale aj iné profesie sa môžu ocitnúť v kontakte s obeťami.

Partnerské a domáce násillie: Prírúčka ako sa orientovať prostriedkami právnej ochrany pre pracovníčky a pracovníkov v oblasti sociálneho a psychologického poradenstva – metodika pre sociálne a psychologické profesie. Prírúčka prináša prehľad o právnej teórii, príslušnej právnej úprave a praxi. Najefektívnejšou cestou k podpore je vyhľadanie osobného poradenstva špecializovaných poradní, ktoré komplexne reaguje na potreby obeť a prvoradým hľadiskom pri poskytovaní poradenstva a podpory je pre ne bezpečie ich klientok a klientov. Poskytnuté informácie ponúkajú všeobecnú odpoveď na riešenie rôznych otázok súvisiacich s násillím z pohľadu právnej úpravy. Konkrétne situácie budú jedinečné a je vždy potrebné k nim takto pristupovať. Zároveň sú často komplexné a v jednom prípade je možné, niekedy aj potrebné, uplatniť viacero právnych úprav a postupovať v rôznych konaniach zároveň. Je preto nevyhnutné uvážlivo posúdiť všetky dostupné riešenia.

Metodika primárnej prevencie rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách a dievčatách pre učiteľské profesie je určená pre pedagogické profesie. Metodika zohľadňuje komplexný prístup k danej téme a pomáha učiteľkám a učiteľom účinne pracovať na prevencii násillia páchaného na ženách a dievčatách. Je založená na oboznámení sa s fenoménom rodovej nerovnosti v spoločnosti a jeho prepojení s problematikou násillia, na rozvoji rodovej citlivosti vo vzdelávacom procese, na podpore rovnosti a rešpektu, na identifikácii príznakov násillia, na intervencii a vytváraní rodovo rovného školského prostredia, partnerstiev a sieťovaní.

Metodika monitoringu dostupnosti a kvality podporných služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti

V roku 2019 tím externých expertiek z mimovládnych organizácií, ktoré poskytujú ochranu a podporu ženám zažívajúcim násillie, spracoval návrh usmernenia o dostupnosti a kvalite služieb, ktoré navrhuje štandardy kvality špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násillie. Tie boli identifikované aj ako smerodajné pre následné meranie dostupnosti a kvality týchto služieb. Návrh metodiky bol rozpracovaný v roku 2019, následne boli metódy monitoringu testované a metodika finalizovaná. Metodika slúži ako podklad pre monitoring dostupnosti a kvality špecializovaných sociálnych služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti. Táto cieľová skupina si v rámci poskytovania podporných služieb vyžaduje špecializovaný prístup, ktorý zohľadňuje príčiny a dopad násillia, ktoré ženy a ich deti zažívajú, a ktorý kladie dôraz na ich fyzické a psychické bezpečie. Cieľom metodiky je monitorovanie dostupnosti a kvality ako podkladu pre ďalší kvantitatívny a kvalitatívny rozvoj služieb a na jej základe bol realizovaný aj následný prvý takýto monitoring.

Vytvorenie odporúčaní pre zavedenie tzv. špecializovaných policajných tímov zasahujúcich v prípadoch násillia na ženách vrátane znásillenia

Výstup sa zaoberá možnosťou vytvorenia špecializácie v policajnej práci na identifikáciu a vyšetrovanie prípadov násillia na ženách a domáceho násillia. Samotná polícia nemôže „vyriešiť“ násillie páchané na ženách a domáce násillie, pretože ide o

spoločenské problémy, ktoré si vyžadujú reakciu celej spoločnosti a vytvorenie stratégií a postupov, do ktorých sú zapojené prierezovo všetky zložky verejnej moci. Na strane druhej, práve polícia má jedinečné oprávnenia, ktoré umožňujú odhaľovať násilie na ženách a domáce násilie, chrániť obeť a stíhať páchatelov. Kľúčovú rolu pritom zohráva dôvera v schopnosť polície, ktorá formuje ochotu každého jednotlivca, či už v role človeka zažívajúceho násilie alebo svedka násillia prípad nahlásiť a spolupracovať pri trestnom stíhaní. Dôvera má osobitný význam najmä pri násillí v intímnych vzťahoch a viktimizácii v oblasti sexuality, ktoré majú tendenciu sa opakovať, či už ako opakovaná viktimizácia na strane obeť alebo recidíva na strane páchatela. Zlepšenie reakcie polície na násilie na ženách a dievčatách a interakcie s poškodenými má preto bezprostredný vplyv na lepšiu identifikáciu prípadov násillia na ženách a domáceho násillia a účinnejšie poskytovanie ochrany pred nimi. V roku 2019 bol spracovaný východiskový dokument, zameraný na analýzu a zhodnotenie možností vytvorenia tzv. špecializovaných policajných tímov s ohľadom na organizáciu Policajného zboru SR, ktorý spracovali odborní zamestnanci Prezídia PZ SR. V nasledujúcom období, na základe organizácie diskusie s dotknutými rezortami a kvantitatívnej analýzy nápadu trestných vecí spojených s násillím na ženách a domácim násillím, vrátane sexuálneho násillia a zneužívania, boli formulované odporúčania pre zavedenie tzv. špecializovaných policajných tímov.

Analýza súčasného štatistického spracovania identifikovaných prípadov rodovo podmieneného násillia najmä v rámci sociálneho poradenstva a sociálnych služieb

Analýza súčasného štatistického spracovania identifikovaných prípadov rodovo podmieneného násillia najmä v rámci sociálneho poradenstva a sociálnych služieb bola v roku 2022 spracovaná spoločne s monitoringom dostupnosti a kvality služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti. Výstup, publikovaný v roku 2023, ponúka pohľad na úroveň súčasného zberu a spracovania údajov o situácii žien zažívajúcich násilie, ktoré vyhľadajú sociálne poradenstvo alebo núdzové ubytovanie v sociálnych službách na Slovensku.

3/ Monitorovacia funkcia KMC a realizovanie výskumov

Monitoring dostupnosti a kvality podporných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti

K podpore žien zažívajúcich násilie a ich detí sa v súčasnosti na Slovensku hlási viacero rôznych organizácií. Okrem Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie sú to spravidla poradenské centrá alebo zariadenia núdzového bývania, ktoré deklarujú tento cieľ. Nakoľko sú však služby ponúkané týmito organizáciami špecializované pre cieľovú skupinu žien zažívajúcich násilie či ohrozených násillím, nebolo v mnohých prípadoch známe, a preto nebolo ani možné jednoznačne určiť, aká je skutočná dostupnosť a kvalita týchto služieb v rámci Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). Z rovnakého dôvodu bolo ťažké vyhodnotiť, nakoľko sa SR približuje k napĺňaniu odporúčaných európskych štandardov týkajúcich sa poskytovania tohto typu služieb. Na túto absenciu hlbšieho poznania praxe reagoval aj Monitoring dostupnosti a kvality podporných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti (ďalej aj „monitoring“), ktorý v rokoch 2021 a 2022 realizovalo KMC. Predkladaná správa je záverečným zhrnutím realizácie tohto monitoringu a jeho výsledkov. Zistenia monitoringu môžu poslúžiť komukoľvek so

záujmom dozvedieť sa viac o situácií súvisiacej s poskytovaním špecializovaných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti v SR. Výsledky vedia použiť na zorientovanie sa v tomto kontexte ženy samotné, verejnosť, odborníčky a odborníci z rôznych oblastí, domáce i medzinárodné organizácie spolupracujúce, prípadne hľadajúce spoluprácu, s organizáciami poskytujúcimi podporné služby ženám a ďalšie subjekty.

Pre samotné organizácie poskytujúce podporné služby ženám zažívajúcim násilie a ich deťom môžu byť výsledky monitoringu ukazovateľom v zmysle možností či potreby ich ďalšieho rozvoja v súlade s odporúčanými štandardmi. Zároveň by sa zistenia súvisiace s kvalitou a dostupnosťou podporných služieb v SR mohli stať podnetom pre relevantné subjekty verejnej a štátnej správy o kvantitatívnych a kvalitatívnych limitoch poskytovaných služieb na národnej aj regionálnej úrovni. Subjekty verejnej a štátnej správy tiež jediné môžu byť nositeľmi potrebných zmien kontextu, v ktorom sú služby ponúkané, a podporiť tak ich vznik a udržateľnosť. Z výsledkov monitoringu by v takom prípade mohli mať prospech tie, na ktoré by mala byť vždy upriamená hlavná pozornosť pri uvažovaní o poskytovaní podporných služieb, a to samotné ženy zažívajúce násilie a ich deti.

Návrh na vytvorenie systému súhrnného spracovania štatistických údajov a zabezpečenie ich pravidelného publikovania v činnosti PZ SR, MS SR a zdravotníctva

Analýza sa venuje postupom zberu a spracovávania administratívnych dát v polícii, v súdnictve, na prokuratúre a v zdravotníctve za rok 2018. Cieľom správy bolo aj vytvorenie ukazovateľov o počte prípadov rodovo podmieneného násillia a spôsobe, akým boli ukončené. Ako vzor ukazovateľov slúžili Indikátory partnerského a sexualizovaného násillia, stanovené Európskym inštitútom pre rodovú rovnosť, s cieľom, aby slovenské ukazovatele zodpovedali indikátorom v rámci EÚ. Na podklade analýzy bola navrhnutá metodika zberu a spracovania štatistických údajov v činnosti PZ SR a MS SR, ktorá bola publikovaná spoločne so zberom administratívnych dát o partnerskom násillí za rok 2018. Doposiaľ boli vydané 4 analýzy administratívnych dát z činnosti polície a súdov v Slovenskej republike o prípadoch násillia na ženách a domáceho násillia (za roky 2018, 2019, 2020, 2021), ktoré poskytujú pohľad o obetiach, páchateloch a páchatelkách, formách násillia a poskytujú aj pohľad na pomer podmiennečných a nepodmiennečných trestov uložených páchatelom a páchatelkám trstených činov, ktoré spáchali na blízkych osobách.

Násillie páchané na ženách v intímnych vzťahoch tínedžerov

Dospievanie je obdobím, kedy mnoho mladých ľudí začína svoje prvé romantické vzťahy. Randenie môže byť novou a vzrušujúcou fázou v živote tínedžerov. Poskytuje príležitosti na rozvíjanie dôležitých zručností a nadobúdanie životných skúseností súvisiacich s intimitou, komunikáciou, formovaním identity a autonómiou, ktoré môžu tínedžerom pomôcť pripraviť sa na zdravé vzťahy v dospelosti; zároveň sa však môže stať priestorom, v ktorom dochádza k páchaniu a zažívaniu rôznych foriem násillia. Násillie v intímnych vzťahoch tínedžerov je späté s potenciálom širokej škály krátkodobých i dlhodobých negatívnych následkov, a predstavuje významný rizikový faktor pre páchanie alebo zažívanie intímneho partnerského násillia v dospelosti. Publikácia prezentuje vôbec prvé výskumné dáta týkajúce sa partnerského násillia v

tínedžerských vzťahoch na Slovensku. Výskum realizovalo Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násilia na ženách IVPR a zber dát prebehol v roku 2022. Zber dát bol realizovaný na výskumnej vzorke 1181 mladých ľudí vo veku 15 – 17 rokov, študujúcich na rôznych typoch stredných škôl zo všetkých ôsmich krajov SR. Výskum sa zameriaval na zažívanie rôznych prejavov násilia v partnerských vzťahoch tínedžerov, ako aj na jeho páchanie. Išlo najmä o prejavy fyzického, psychického, sexualizovaného a online násilia. Okrem údajov o prevalencii a jej analýzy z pohľadu rodových rozdielov sa publikácia venuje aj možným rizikovým faktorom, ktoré vplyvajú na zažívanie alebo páchanie partnerského násilia.

Analýza súdnych rozhodnutí v prípadoch násilia páchaného na ženách

V prípade stíhania násilia páchaného na ženách sa na Slovensku venuje pozornosť najmä analýze legislatívy a toho, nakoľko umožňuje orgánom činným v trestnom konaní a súdom takéto konanie postihovať a za akých podmienok. Menšia pozornosť je venovaná tomu, ako sa platná legislatíva uplatňuje v praxi a táto štúdia má ambíciu prispieť k zmenšeniu tejto medzery. Venuje sa trestnému konaniu o vybraných trestných činoch súvisiacich s násilím na ženách v rozhodovacej činnosti súdov so zameraním sa na rozhodnutie o vine a treste a na aspekt znaleckého dokazovania, ktorému sú poškodené podrobované. Analýza súdnych rozhodnutí o vybraných trestných činoch násilia na ženách je vypracovaná na základe verejne dostupných súdnych rozhodnutí o trestných činoch znásilnenia, sexuálneho násilia a týrania blízkej osoby a zverenej osoby, ak v období od 1.1.2017 do 30.6.2018 poškodenou bola žena a páchatelom muž.

Analýza sa pozerá na rozhodovaciu prax súdov na Slovensku pri vybraných skutkoch násilia páchaného na ženách s ohľadom na naplnenie cieľov trestného konania. Pri každom trestnom čine sa venuje dĺžke trestného konania, výroku o vine a treste a jeho odôvodneniu. Sleduje i to, akým konaním bol naplnený trestný čin podľa jednej zo skutkových podstát skúmaných trestných činov, dĺžku uloženého trestu a prípadnému podmiennečnému odkladu jeho výkonu alebo podmiennečnému odkladu jeho výkonu s probačným dohľadom a okolnostiam individualizácie trestu. Špeciálna pozornosť je venovaná postaveniu znaleckého posudzovania z odboru psychológie a jeho vplyvu na výsledné rozhodnutie súdu pri oboch druhoch násilia, keďže znaleckým psychologickým posudkom zvykne byť v takýchto súdnych konaniach pripisovaná väčšia váha v porovnaní s ostatnými dôkazmi.

4/ Oblasť informačných a osvetových aktivít

Informačná kampaň o povinných programoch pre páchatelov

V roku 2019 bola v rámci projektu vydaná publikácia „Násilí je možné zastaviť“. Publikácia zahŕňa články a kapitoly z kníh popredných odborníkov a ich kolegov z nórskej organizácie Alternatíva násilia (Alternative to Violence). Predstavuje základné témy a tiež najnovšie poznatky z výskumu v oblasti násilia v blízkych vzťahoch a kapitolu o tom, ako násilie môže ovplyvňovať pomáhajúce profesie. Odborný text je doplnený kazuistikami a je určený všetkým, ktorí pracujú s rodinami, v ktorých sa vyskytuje násilie. Pre terapeutov je inšpiráciou, ako pracovať s osobami, dopúšťajúcimi sa násilia. Kniha je prínosná pre psychológov, lekárov, pedagógov, právnikov, sociálnych pracovníkov a študentov týchto odborov. Publikáciu vydala Nadace

Open Society Fund Praha, vďaka podpore z Nórskeho fondu. Toto vydanie je reprintom uvedenej publikácie. Publikáciu sme disseminovali knižniciam na Slovensku, vysokým školám a univerzitám, po prejavení záujmu tiež na dotknuté ministerstvá a spolupracujúcim MVO.

V rámci informačnej kampane sme zorganizovali odborný seminár o povinných programoch pre páchatelov. Zúčastnilo sa ho 60 účastníkov a účastníčok, najmä probačných a mediačných úradníkov. V rámci informačnej kampane sme následne počas septembra publikovali blog: Rozhovor s odborníčkou z Nórska z organizácie Alternative to Violence, ktorá sa na programy pre páchatelov špecializuje. Rozhovor bol prevzatý aj ako celoštátny redakčný obsah v Denníku N. Dostupné na: <https://ivpr.gov.sk/nasili-je-mozne-zastavit-terapie-pro-osoby-ktore-se-dopousteji-nasili-v-blizkych-vztazich-ed-barbara-jakobsen-marius-rakil-2019/>.

Informačno-osvetové aktivity o problematike rodovo podmieneného násillia

Informačno-osvetové aktivity boli zamerané na šírenie poznatkov o príčinách a dôsledkoch rodovo podmieneného násillia s cieľom zvýšiť citlivosť voči tomuto fenoménu. Prebiehali formou verejných diskusií v regiónoch a workshopov pre stredné a vysoké školy. Zaoberali sa hlavne problematikou rodovo podmieneného násillia a prevencie násillia v partnerských vzťahoch. V priebehu realizácie projektu sa ich vo viac a menej rozvinutom regióne zúčastnilo spolu 356 osôb.

V priebehu realizácie projektu KMC realizovalo každoročne osvetovú kampaň *16 dní aktivizmu proti násilliu na ženách*, ktorá sa stala najvýznamnejšou globálnou kampaňou k problematike násillia na ženách pod sloganom „Zastavme násillie na ženách“. Tento slogan sa na Slovensku stal symbolom aktivít organizovaných na celoštátnej úrovni a aj v regiónoch, kde bola kampaň zabezpečená činnosťou regionálnych koordinátoriek a koordinátorov partnerstiev multiinštitucionálnej spolupráce, ktoré/í vyvíjali aktivity pre rôzne cieľové skupiny. Vďaka kvalitnému zosieťovaniu s organizáciami a inštitúciami pôsobiacimi v oblasti poskytovania služieb pre ženy zažívajúce násillie a štátnymi organizáciami sa celoplošne konali diskusie na školách a pre verejnosť. Fotení s tabuľou s nápisom "Zastavme násillie na ženách" sa zúčastnila prezidentka SR, ministri a ministerky, do kampane bol zapojený aj veľký počet diplomatických misií a aj zamestnancov a zamestnankýň inštitúcií verejnej a štátnej správy. Kampaň pritiahla každoročne významný záujem médií. V období od 25. novembra do 10. decembra odborníčky KMC zaznamenali najvyšší počet mediálnych výstupov, ktoré tvorili celkovo počas kampane viac ako tretinu z vyše 100 mediálnych výstupov KMC.

Podaktivita 2.2

Národná linka pre ženy zažívajúce násillie

V roku 2023 Národná linka pre ženy zažívajúce násillie (NLŽ) pokračovala v špecializovanom poradenstve najmä pre ženy (ale i iné osoby), ktoré boli vystavené násilliu alebo hrozbe násillia, s cieľom poskytnúť informácie z právnej a sociálnej oblasti a podporu pri riešení situácie žien ohrozených vylúčením a chudobou v dôsledku násillia.

V roku 2023 prvýkrát kontaktovalo NLŽ 230 žien so skúsenosťou s násilím, ktoré sú evidované ako nové klientky. Na NLŽ sa obrátilo aj 11 mužov zažívajúcich násilie, ktorým boli poskytnuté kontakty na organizácie venujúce sa domácemu násiliu.

V priebehu uvedeného obdobia bolo zaznamenaných 1658 prichádzajúcich hovorov. Počet prichádzajúcich hovorov z hľadiska jednotlivých mesiacov nebol konštantný. Najviac hovorov zaznamenala NLŽ v mesiaci jún - 477 hovorov, v prípade volajúcich mužov to bolo v mesiaci marec. Z hľadiska času volania to bolo počas dennej smeny medzi 07:01 až 19:00 hod. Priemerná dĺžka hovoru bola 7 minút, najdlhšie trvajúci hovor trval 101 minút. Vzhľadom na dni v týždni najviac hovorov prichádzalo vo štvrtok a najmenej v sobotu.

NLŽ vyhľadávali ženy cielene, aby si overili, že to, čo zažívajú, je násilie. Druhou najčastejšou skupinou boli ženy, ktoré boli v kritickej situácii a nevedeli, komu v danej situácii zavolať, pretože často boli v bezprostrednom ohrození života, ale políciu samé privolať nechceli.

NLŽ poskytovala okrem telefonického dištančného poradenstva aj emailové poradenstvo. Elektronickou formou poradenstva bolo v roku 2023 vybavených za hodnotené obdobie 55 mailov - prvokontaktov od ľudí, ktorí sa na linku obrátili o pomoc touto cestou, nakoľko nebolo pre nich bezpečné telefonovať. V porovnaní s rovnakým obdobím v roku 2022 linka eviduje vyšší počet mailov.

Najčastejšie sa na linku obrátili ženy z menej rozvinutých regiónov (t. j. všetky kraje okrem Bratislavského kraja). U viacerých žien (73%) sa vek nepodarilo zistiť, tie, ktoré boli ochotné svoj vek povedať, boli vo veku 31-39 rokov. Volajúce ženy najčastejšie žili v násilnom vzťahu 9 mesiacov – 45 rokov a najčastejšie zažívali psychické násilie (83% volajúcich žien) a fyzické násilie (45% volajúcich žien). Takmer 44% žien zažívajúcich násilie volajúcich na linku malo aspoň jedno maloleté dieťa. 71% žien, ktoré kontaktovali NLŽ sa zdôverilo, že zažívajú aj nebezpečné vyhrážanie, 12% žien zažívalo násilie po rozvoде či rozchode. Z evidovaných násilných osôb v partnerskom násilí manželia tvorili takmer 50%, partneri 30%, (ex)manželia a (ex)partneri spolu 20% zo všetkých mužov. Ženy vyhľadávali najviac pomoc u rodiny a blízkych, až 65% z nich, no takmer 40% žien sa obrátilo aj na políciu.

Na linku v roku 2023 volalo aj 132 osôb z okolia ženy, ktorá zažívala násilie. Z toho v počte 79 tvorili ženy, najčastejšie priateľky alebo známe, ale aj rodinní príslušníci (dcéry, matky). Rodinní príslušníci tvorili 65% z počtu prvokontaktov tretích osôb volajúcich na NLŽ, z čoho najpočetnejšiu skupinu z rodinných príslušníkov tvorí práve matka ženy zažívajúcej násilie (46%).

V roku 2023 sa na linku obracali tiež ľudia, ktorí nezažívali priamo partnerské násilie, ale iný druh domáceho násillia. Išlo o násilie od rodičov, detí voči rodičom, násilie medzi súrodencami, susedmi a podobne. Takýchto telefonátov bolo evidovaných celkovo 76. Vo viacerých telefonátoch sa objavovali témy ako napríklad sexuálne obťažovanie, prenasledovanie, fyzické násilie od rodinných príbuzných. Išlo o násilné matky, otca, brata, svokra a iných príbuzných, alebo cudzích ľudí. Bolo zaznamenané aj násilie na pracovisku.

V prípade spolupráce NLŽ s príslušníkmi policajného zboru pri privolávaní pomoci nie je situácia taká, ako by si to problematika násillia na ženách vyžadovala. Ešte stále

veľa závisí od osoby policajta. Aj keď poradkyne vnímajú postupne zlepšenie informovanosti o práci s partnerským násilím, nie je to vždy samozrejmosťou.

V priebehu realizácie projektu NLŽ zaznamenala 17 419 prichádzajúcich hovorov, vrátane hovorov neprijatých, blokovaných alebo realizovaných ako skúšky hovorov. Prijatých bolo 12 859 hovorov, ktoré prebiehali s konkrétnymi osobami, obracajúcimi sa na linku o pomoc. Na linku sa v priebehu projektu obrátilo celkovo 2064 žien a 106 mužov evidovaných v projekte prostredníctvom karty odmietnutia vzhľadom na to, že linka pracuje na anonymnej báze. Niektoré ženy volali na linku opakovane. Na linku sa obrátilo za uvedené obdobie aj 1550 osôb z okolia týranej ženy ohľadom prípadov násillia páchaného na ženách.

Národná linka pre ženy spolupracovala v priebehu svojej činnosti s Bratislavským samosprávnym krajom, Policajným prezídiom SR, Ministerstvom práce a sociálnych vecí SR a ďalšími organizáciami, ktoré pomáhajú týraným ženám na Slovensku.

Národná linka pre ženy zažívajúce násillie ukončila svoju činnosť na projekte 30. júna 2023 na základe rozhodnutia štatutárneho zástupcu inštitútu z dôvodu financovania NLŽ z iných finančných zdrojov v nasledujúcom období. Uvedená skutočnosť nemala vplyv na nesplnenie merateľného ukazovateľa, práve naopak, NLŽ svojou činnosťou prispela k vysokému navýšeniu merateľných ukazovateľov P0440 a P0441.

Publicita a komunikácia NP PERD

Informačné aktivity NP PERD sa realizovali aj v roku 2023 v súlade s Manuálom pre informovanie a komunikáciu pre prijímateľov v rámci EŠIF.

V priebehu roku 2023 publicita aktivity 1 prebiehala najmä prostredníctvom online komunikačných kanálov využitím kont projektu na sociálnych sieťach a zvyšovaním dosahu publicity prostredníctvom dlhodobu udržiavaných partnerstiev s inštitúciami a mimovládnyimi organizáciami. Počas celého roka sa využívali možnosti online komunikácie a sociálnych sietí Facebook a Instagram. Aktivita 1 sústredila svoje komunikačné aktivity na význam vzdelávania v téme rodovej rovnosti a odstraňovania rodových stereotypov prostredníctvom ňou vytvoreného vzdelávacieho nástroja e-learningu o rodovej (ne)rovnosti TOTO JE ROVNOSŤ, na poukazovanie dôležitosti vytvárania bezpečného prostredia na slovenských vysokých školách a na pracoviskách s ohľadom na sexuálne obťažovanie. Ako pomôcka pri prevencii sexuálneho obťažovania v školách a na pracoviskách bola poskytnutá školám bezplatná príručka *Čo so sexuálnym obťažovaním spolu* s realizáciou niekoľkých odborných školení a prednášok. Aktivita 1 zamerala svoje komunikačné aktivity aj na informovanie o výskume týkajúceho sa neplatenej práci žien, ako aj o dopade rodovej delby práce na životy žien upozornením na novú štúdiu, ktorá sumarizuje informácie spojené s neplatenou prácou v domácnosti a jej dopadmi nielen na zamestnanosť žien, ale aj na ekonomiku celej krajiny. Zároveň upozornila v priebehu celého roka na všetky významné medzinárodné dni pre ženy - Medzinárodný deň žien, Deň matiek, Deň rovnosti v odmeňovaní, Medzinárodný deň za odstránenie násillia na ženách a i., ako aj na dni poukazujúce na postavenie menšín v spoločnosti - Medzinárodný deň Rómov, Medzinárodný deň boja proti homofóbii, bifóbii, transfóbii a i. Pravidelne boli zdieľané novinky a štatistiky zo stránok OSN, najmä UN Women, European Institute for Gender Equality, European Commission a European

Parlament, ako aj aktuálne novinky verejných i štátnych inštitúcií, vysokých škôl, ale aj ľudskoprávných mimovládnych organizácií, ktoré obhajujú rovnosť žien a mužov, napr. napríklad Slovenské národné stredisko pre ľudské práva, Aspekt, Sexistický kix, Živena, ale aj médiá ako EurActive.sk.

V roku sa 2023 členky tímu aktivity 1. zúčastnili medzinárodných podujatí, z ktorých boli zdieľané informácie na sociálnych sieťach – v marci mal projekt zastúpenie na 67. zasadnutí Komisie pre postavenie žien OSN (CSW67), odkiaľ boli zdieľané skúsenosti vyslaných kolegýň z pracovných stretnutí s osobnosťami z globálneho ženského hnutia v United Nations v New Yorku. Analytička pre rodovú rovnosť sa zúčastnila v roku 2023 semináru v írskom Dubline s názvom "Úloha mužov a chlapcov pri presadzovaní rodovej rovnosti a odstraňovaní rodových stereotypov".

Aktivita 1 využila v roku 2023 celkovo 42 informačných aktivít.

V rámci aktivity 2 sa pokračovalo vo zvyšovaní viditeľnosti odbornej činnosti Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia (ďalej len KMC) a poradenstva Národnej linky pre ženy zažívajúce násilie (NLŽ).

V priebehu roka KMC publikovalo aktuálne informácie o násilí na ženách prostredníctvom poskytovania informácií elektronickým a printovým médiám expertkami KMC, publikovaním na stránke Zastavme násilie a vydaním tlačovej správy pri príležitosti Medzinárodného dňa za odstránenie násilia páchaného na ženách. Všetky mediálne výstupy KMC boli publikované aj na domovskej stránke IVPR www.ivpr.gov.sk. Celkovo aktivita 2 v roku 2023 uskutočnila 50 informačných aktivít.

Na prelome mesiacov november - december projekt zrealizoval už piaty ročník osvetovej kampane Zastavme násilie na ženách/ Orange the World s cieľom upozorniť verejnosť na rodovo podmienené násilie na Slovensku a vo svete. Táto kampaň priniesla zatiaľ najviac partnerstiev a konkrétnej spolupráce medzi slovenskými inštitúciami, mimovládnyimi organizáciami a osobnosťami a ukázala, že ľuďom čoraz viac záleží na ochrane žien a dievčat. KMC počas kampane úzko spolupracovalo s [veľvyslanectvom Holandska na Slovensku, Hekima, o.z.](#) a [kanceláriou prezidentky SR Zuzany Čaputovej](#). V novembri sa uskutočnilo diskusné podujatie pre študentky a študentov *Spoločne proti násiliu na ženách a dievčatách* na Obchodnej akadémii v Bratislave. Študenti a študentky diskutovali spoločne s prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou, vedúcou manažérkou KMC Barborou Burajovou a Ivanou Uličnou z Hekima, o.z. o tom, ako sa brániť násiliu a kde hľadať informácie pre ochranu svojej dôstojnosti, života a zdravia.

Kampaň a ženy zažívajúce násilie podporila prezidentka SR Zuzana Čaputová, ktorá vydala tento rok s podporou takmer 100 osobností [vyhlásenie o situácii v súvislosti s domácim a partnerským násilím v SR a vyzvala na zastavenie násilia na ženách a dievčatách](#). Podujatia sa na začiatku kampane zúčastnili kultúrna obec, ženské a feministické organizácie, ako aj diplomati a diplomatky. Vďaka úzkej spolupráci s veľvyslanectvom Holandského kráľovstva sa do kampane zapojilo až 40 zahraničných veľvyslanectiev pôsobiacich v SR. Symbolickou oranžovou farbou kampane bol aj tento rok 25. novembra večer osvetlený prezidentský palác počas Medzinárodného dňa za odstránenie násilia na ženách. Oranžovou farbou boli osvetlené aj ďalšie

dominanty Bratislavy ako vyhladková veža UFO a nová budova Slovenského národného divadla v Bratislave. Pridala sa aj Trnava osvetlením svojej radnice.

Kampaň v roku 2023 podporilo aj Ministerstvo zahraničných vecí a európskych záležitostí SR, ktoré na začiatok 16 dní aktivizmu proti násiliu pripravilo s odborníkmi diskusiu Hlboká Online, kde sa o situácii s násilím v SR a dobrej praxi v zahraničí zhovárali vedúca manažérka KMC Barbora Burajová, advokát Matúš Kanis a generálna riaditeľka sekcie ministra MZVEZ SR a bývalá veľvyslankyňa SR v Nórsku Denisa Frelichová (<https://www.youtube.com/watch?v=IWX70idxJ1U>).

KMC tento rok úzko spolupracovalo s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR (ďalej len MIRRI) na realizácii trojdňovej medzinárodnej konferencii *Podpora služieb pre obeť domáceho a rodovo podmieneného násillia – cesta k výsledkom a sexuálne násillie*, ktorá sa uskutočnila 6. – 8. decembra 2023 v Bratislave, práve počas kampane proti násiliu na ženách.

Na možnosť odsúdiť násillie páchané na ženách bola prizvaná verejnosť aj v roku 2023. V spolupráci s MIRRI a jeho oddelením [Granty EHP a Nórska](#) bolo 6. decembra 2023 v Bratislave na Župnom námestí zorganizované verejné podujatie s názvom VYPÍSKAJME SPOLU NÁSILLIE, ktoré bolo tiež súčasťou kampane 16 dní aktivizmu proti násiliu na ženách. Podujatie podporili aj verejne známe osobnosti kultúry v SR. Kampane sa zúčastnili aj regionálne koordinátorky a koordinátori partnerstva medzi-inštitucionálnej spolupráce KMC zorganizovaním vzdelávacích a osvetových podujatí pre verejnosť v mestách Michalovce, Nitra a Trenčín.

Mediálne pokrytie činnosti NP PERD, publikačná činnosť a informácie o činnosti oboch aktivít NP PERD boli zverejňované na domovskej stránke IVPR www.ivpr.gov.sk.

Počas celého roka 2023 boli pravidelne uverejňované aktuálne informácie o výstupoch NP PERD a zdieľali sa informácie o postavení žien a dievčiat na 8 profiloch, ktoré sme spravovali na sociálnych sieťach - Koordinačno-metodické centrum pre prevenciu násillia na FB, Toto je rovnosť na FB a Instagrame, Storočie volby na FB a Instagrame, Zastavme násillie na FB a Linka pre ženy na FB a Instagrame. Analytický a výskumný tím NP PERD sa aj v roku 2023 objavoval v médiách ako záruka aktuálnych informácií v oblasti obhajoby práv žien zažívajúcich násillie a sexuálne obťažovanie, či rodovej rovnosti a rovnosti príležitostí – všetky záznamy online diskusií a rozhovorov v elektronických a printových médiách sú zverejnené na stránke www.ivpr.gov.sk.

V priebehu realizácie Národného projektu Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie sa uskutočnilo celkovo 474 informačných aktivít, a to formou verejných diskusií, príspevkov na webstránkach a Facebooku/Instagrame, tlačových správ, rozhovorov, mediálnych výstupov a príspevkov v elektronických alebo printových médiách.

Činnosť Národného projektu Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie bola ovplyvnená pandemickými opatreniami proti šíreniu ochorenia Covid19 v trvaní dvoch rokov, čo malo vplyv na realizáciu vzdelávacích aktivít a priebeh tvorby niektorých výskumných úloh. Z uvedených dôvodov bol projekt predĺžený oproti

plánovanému termínu (február 2022) do decembra 2023. Stanovené ciele a merateľné ukazovatele projekt splnil.

Piaty ročník kampane Zastavme násilie na ženách s prezidentkou SR Zuzanou Čaputovou a desiatkami osobnosťami na nádvorí Prezidentského paláca v Bratislave, november 2023

Národný projekt Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - II.

EURÓPSKA ÚNIA
Európsky sociálny fond
Európsky fond regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ PROGRAM
ĽUDSKÉ ZDROJE

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z [Európskeho sociálneho fondu](#) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci [Operačného programu Ľudské zdroje](#).
www.esf.gov.sk, www.ludskezdroje.gov.sk

Hlavným cieľom národného projektu „Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu - II.“ (ďalej len NP PROFI II.) bol na základe spoločnej vzdelávacej stratégie rezortu vytvoriť funkčný systém rezortného vzdelávania (špecializačné vzdelávanie, nadstavbové vzdelávanie a sústavné vzdelávanie), ktorý doposiaľ v rezorte absentoval. Projekt bol zameraný na cieľové skupiny: zamestnanci vykonávajúci politiky a opatrenia v oblasti prevencie diskriminácie a/ alebo sociálneho začlenenia vo verejnom sektore. Národný projekt bol implementovaný na národnej úrovni ako nástroj tvorby a následnej podpory funkčného systému rezortného vzdelávania. NP PROFI II. mal dopad na celé územie Slovenskej republiky, keďže jeho cieľovou skupinou boli zamestnanci pôsobiaci v odvetvovej pôsobnosti rezortu MPSVR SR, ako aj jednotlivých samospráv. Sociálni pracovníci, ako aj iní odborníci pôsobiaci v oblasti sociálnych vecí a rodiny, boli systémovo vzdelávaní pre potreby praxe. IVPR bol v rámci NP PROFI II. v pozícii partnera realizátorom podaktivity zameranej na zabezpečenie vzdelávania v špecializačných vzdelávacích programoch „Sociálna kuratela“ a „Sociálna posudková činnosť“.

Za účelom vyhodnotenia prvotných skúseností so zabezpečením špecializačného vzdelávania v špecializačnom vzdelávacom programe Sociálna posudková činnosť (ŠVP SPČ) a Sociálna Kuratela (ŠVP SK) zorganizoval IVPR dňa 7. 11. 2023 v Bratislave stretnutie garantky ŠVP SPČ a garanta ŠVP SK s koordinátormi vzdelávania a lektorským tímom ŠVP SPČ a ŠVP SK. Cieľom stretnutia bolo nielen podporiť identitu lektorského tímu v kontexte formulovaných nových vzdelávacích výziev v oblasti SPČ a SK, ale najmä predbežne vyhodnotiť relevantnosť nastaveného štandardu ŠVP SPČ a ŠVP SK, prípadne formulovať prvotné návrhy na jeho potenciálnu aktualizáciu. Informácia zo stretnutia je dostupná na: <https://ivpr.gov.sk/zaverecne-stretnutie-lektorskeho-timu-svp-socialna-posudkova-cinnost/>). Celkový výstup expertíznych aktivít je dostupný vo forme výskumnej štúdie na: https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2023/12/Socialna_posud_cinnost_v_soc_praci_Navrhy_na_aktual_PROFI_2023.pdf.

Projekt PROFI II, bol úspešne ukončený v decembri 2023. Podarilo sa prevzdeliť 146 účastníkov z oblasti sociálnej kurately a 598 účastníkov z oblasti sociálnej posudkovej činnosti. Projekt bol vyhodnotený ako úspešný, o čom svedčí aj počet uchádzačov, ktorí po ukončení vzdelávania dostali certifikát o vykonanej skúške.

Národný projekt Rodinné poradne - poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny

Európsky sociálny fond
Európsky fond
regionálneho rozvoja

OPERAČNÝ
PROGRAM
ĽUDSKÉ
ZDROJE

Tento projekt sa realizuje vďaka podpore z [Európskeho sociálneho fondu](#) a Európskeho fondu regionálneho rozvoja v rámci [Operačného programu Ľudské zdroje](#),
www.esf.gov.sk, www.ludskezdroje.gov.sk

Inštitút pre výskum práce a rodiny ako prijímateľ nenávratného finančného príspevku v spolupráci s partnerom, Ústredím práce, sociálnych vecí a rodiny, od októbra 2021 do decembra 2023 realizovali národný projekt *Rodinné poradne – poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny* (kód ITMS2014+: 312081BMV1).

Cieľom národného projektu bolo utvorenie podmienok na rozvoj psychologického a iného odborného poradenstva ľuďom (jednotlivec, pár, rodina) pri riešení problémov v rodine, manželstve a v medziľudských vzťahoch, vrátane vytvorenia kvantitatívnych a kvalitatívnych štandardov rodinného poradenského systému a ich pilotného overenia v praxi, t. j. navrhnutie a pilotná implementácia zmien komplexného a systémového charakteru v uvedenej oblasti.

Hlavným cieľom národného projektu bolo prispieť k systémovému riešeniu v oblasti prevencie duševných chorôb, posilneniu vzťahov v rodine a medzigeneračnej komunikácie utvorením podmienok pre poskytovanie odborného, najmä psychologického poradenstva pre jednotlivcov, páry a rodiny pri riešení problémov v rodine, manželstve a medziľudských vzťahoch.

Webstránky národného projektu:

<https://ivpr.gov.sk/narodny-projekt-rodinne-poradne-poradensko-psychologicke-sluzby-pre-jednotlivcov-pary-a-rodiny/>

<https://www.rodinnaporadna.gov.sk/>

Národný projekt bol realizovaný v roku 2023 prostredníctvom hlavnej aktivity s názvom „Rodinná poradňa – poradensko-psychologické služby pre rodiny, páry, jednotlivcov, ktorá sa realizovala cez:

- podaktivity 1.4. Pilotné overenie štandardov rodinných poradní

Implementácia podaktivity prebehla v období 26. 10. 2022 – 31. 10. 2023. Jej obsahom bola analýza implementácie štandardov pre rodinné poradne a ich pilotné overenie.

Výstupom podaktivity bol dokument Rodinné poradne – poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny

[Analýza implementácie štandardov pre rodinné poradne – výstup národného projektu – Inštitút pre výskum práce a rodiny \(gov.sk\)](#)

V procese napĺňania cieľa aktivity bola pozornosť venovaná aj identifikácii postojov klientov k poskytovaným službám rodinných poradní prostredníctvom dotazníka spätnej väzby. Zisťovanie spätnej väzby klientov ako indikátora kvality bolo navrhnuté v rámci Štandardov rodinných poradní. Hlavným zámerom zisťovania spätnej väzby bolo identifikovať mieru spokojnosti klientov s jednotlivými poskytovanými druhmi poradenstva. Súčasťou zisťovania bola aj identifikácia primárnych zdrojov informácií o rodinnej poradni. Dáta boli analyzované vo vzťahu k vybraným znakom (sociodemografické, frekvencia návštev atď.). V rámci dotazníka spätnej väzby mala tiež klientela možnosť navrhnúť spôsoby zlepšovania práce rodinných poradní.

Na účely zabezpečenia komplexnej pomoci klientom rodinných poradní sa ako nevyhnutné javilo sieťovanie rodinných poradní s inými relevantnými organizáciami. Z uvedeného dôvodu bola súčasťou aktivity aj realizácia prieskumu so zámerom zmapovať rôzne faktory spolupráce rodinných poradní s ostatnými relevantnými subjektami.

Význam psychologického, sociálneho, právneho či iného poradenstva pre jednotlivcov, páry a rodiny je v súčasných spoločenských a ekonomických podmienkach nesporný a úloha štátu ako garanta jeho dostupnosti pre všetkých, je nepochybniteľná. To je však len jedna stránka mince. Na druhej strane stojí otázka, koľko finančných zdrojov je potrebné na činnosť rodinných poradní v tomto zmysle zabezpečiť. Z uvedeného dôvodu sa analýza zameriavala na posúdenie a zhodnotenie relevantnosti nákladov, ktoré sa vyskytli v súvislosti s činnosťou pilotných rodinných poradní.

Monitoring činnosti piatich pilotných rodinných poradní priniesol neoceniteľné poznatky využiteľné v ďalšom procese budovania celoslovenskej siete rodinných poradní. Nemožno však opomenúť skutočnosť, že po celý čas boli skúsenosti zamestnancov pilotných rodinných poradní tiež cenným zdrojom informácií pri koncipovaní a overovaní *Štandardov rodinných poradní*.

[Štandardy pre ROPO.pdf \(gov.sk\)](#)

- podaktivita 1.5 Koordinačný výbor národného projektu ako poradný a iniciatívny orgán prijímateľa NFP.

Koordinačný výbor (ďalej KV) bol zriadený vecným garantom NP – sekciou rodinnej politiky MPSVR SR - na celé časové obdobie realizácie NP. Rokovania KV prebiehali online na mesačnej báze počas realizácie NP.

Diseminačné aktivity a publicita NP Rodinné poradne

Kontakty na pilotné rodinné poradne na Slovensku:

Emailové adresy a telefonický kontakt:

ROPO Žilina: ropo.za@upsvr.gov.sk, 0918 638 951

ROPO Trnava: ropo.tt@upsvr.gov.sk, 0918 637 758

ROPO Nové Zámky: ropo.nz@upsvr.gov.sk, 0918 639 976

ROPO Košice: ropo.ke@upsvr.gov.sk, 0918 639 583

ROPO Humenné: ropo.he@upsvr.gov.sk, 0918 639 784

V priebehu implementácie národného projektu sa poskytovali informácie rozhlasovým či online médiám (pozri: <https://ivpr.gov.sk/np-ropo-v-mediach/>)

Vo finálnej časti implementácie národného projektu sa uskutočnila záverečná odborná konferencia s cieľom informovať o úspechoch a ďalších výzvach národného projektu Rodinné poradne – poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny, položiť si nové otázky smerom k skvalitneniu fungovania rodinných poradní a zdieľať skúsenosti všetkých zamestnancov, ktorí sa na projekte a jeho tvorbe podieľali. Konferencie sa zúčastnilo 84 osôb. Pre viac informácií pozri:

<https://ivpr.gov.sk/zaverecna-odborna-konferencia-np-rodinne-poradne-13-9-2023/>

V závere realizácie národného projektu sme pripravili zborník odborných výstupov z národného projektu a záverečnej konferencie s názvom Rodinné poradne pre všetkých. Pre viac informácií pozri:

<https://ivpr.gov.sk/rodinne-poradne-pre-vsetkych-zbornik-odbornych-vystupov-z-narodneho-projektu-a-zaverecnej-konferencie/>

V septembri 2023 bol vydaný bulletin:

9/2023 Kašparů, Max: Choroby súčasnej rodiny. K dispozícii online na: <https://ivpr.gov.sk/bulletin-ivpr-9-2023-choroby-sucasnej-rodiny/>

Súčasťou diseminácie bol aj príspevok v zborníku:

Counseling ako výzva pre pastorálnu teológiu. 1. vyd. Trnava: Dobrá kniha, 2023, s. 48-52. ISBN81914065.

https://ivpr.gov.sk/wpcontent/uploads/2024/01/Rodinne_poradne_na_Slovensku_J_Urdzikova_prispevok_zbornik_Counseling.pdf

Činnosť Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia na ženách (ďalej ako „KMC“)

V roku KMC 2023 tiež realizovalo aktivity preddefinovaného projektu *Zlepšenie ochrany práv obetí – posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu* podporeného z NFM 2014 – 2021.

Časť dokumentov bola realizovaná s podporou ESF v rámci Národného projektu *Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie*.

Multiinštitucionálna spolupráca

Činnosť súvisiaca s vojnou v Ukrajine a pobytom utečieniek a utečencov na Slovensku

IVPR prostredníctvom činnosti KMC bolo od začiatku vojnovnej agresie Ruska proti Ukrajine zapojené do pracovných skupín pre koordináciu pomoci organizovaných agentúrami Organizácie spojených národov.

V roku 2023 sa KMC podieľalo na vytvorení vzdelávania pre poradkyne linky pomoci, ktorú prevádzkuje Liga za duševné zdravie, o rodovo podmienenom a domácom násilí. Kurz je dostupných online <https://kurzy.dusevnezdravie.sk/course/sknasilie>.

V rámci spolupráce z UNICEF sa KMC podieľalo na vytvorení webstránky zameranej na prevenciu sexuálneho násilia a násilia na ženách.

V rámci projektu Zlepšenie ochrany práv obetí – posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácemu násiliu, ktorý spoločne realizujú IVPR/KMC, Ministerstvo vnútra SR, Zbor väzenskej a justičnej stráže SR, Akadémia Policajného zboru SR a nórsky partner Nórske centrum pre štúdie násilia a traumatického stresu, zúčastnené inštitúcie spolupracujú pri vzdelávaní a aj výskumnej činnosti.

V dňoch 11. – 13. 9. 2023 zástupkyne IVPR/KMC výsledky a aktivity prezentovali na Európskej konferencii o domácom násilí v Reykjavíku na Islande.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Barbora Burajová, PhD.

Činnosť koordinátorov a koordinátoriek partnerstva multiinštitucionálnej spolupráce

Súčasťou koordináčnej činnosti v roku 2023 v jednotlivých regiónoch bolo naďalej udržať sieť pomáhajúcich subjektov prostredníctvom regionálnych pracovných stretnutí a zúčastňovať sa každé 2 týždne na koordináčnych stretnutiach na celoslovenskej úrovni. Od 1. 1. 2023 sa regionálna koordinácia organizovala regionálnymi koordinátormi vo všetkých samosprávnych krajoch Slovenska.

Regionálni koordinátori boli zapojení do zberu údajov o poradenských a ubytovacích službách pre ženy zažívajúce násilie pre účely monitoringu na základe Metodiky zberu administratívnych dát o partnerskom násilí na ženách v sociálnych službách.

Koordinátorky nitrianskeho a bratislavského kraja spolupracovali s VÚC na tvorbe nových regionálnych akčných plánov na prevenciu a elimináciu násilia (ďalej „RAP“). Koordinátorka v NSK mala v kompetencii celú tvorbu RAPu na rok 2023 – 2027, ktorý bol VÚC prevzatý a následne schválený v júni roka 2023. Dokument je dostupný tu: <https://www.unsk.sk/zobraz/sekcii/regionalny-akcny-plan-na-prevenciu-a-eliminaciu-nasilia-pachaneho-na-zenach>.

Koordinátorka v BSK spolupracovala s VÚC na tvorbe RAP-u na roky 2024 – 2026, ktorý bol schválený v novembri roka 2023. Dokument je dostupný tu: <https://bratislavskykraj.sk/wp-content/uploads/2023/12/rap-bsk-2024-2026.pdf>

Koordinátori realizovali vo svojich regiónoch aj nasledovné **vzdelávacie podujatia** na témy:

- Práca s dieťaťom, ktoré zažíva domáce násilie – dvojdňové vzdelávanie pre psychologičky a psychológov na základných a stredných školách v okrese Partizánske a Bánovce nad Bebravou,
- Vybrané aspekty problematiky sexuálnej viktimizácie detí – dvojdňové vzdelávanie pre Krajské riaditeľstvo PZ v Nitre.

Koordinátori a koordinátorky v novembri a decembri v rámci kampane 16-tich dní aktivizmu proti násiliu na ženách organizovali diskusie a osvetové aktivity na školách. Do online kampane zapojili rôzne osobnosti a kampaň zviditeľnilo aj zapojenie extraligových hokejových klubov napr. HK Slovan, HK Dukla a hádzanárskeho klubu IUVENTA Michalovce.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Michaela Jankovičová

Spoluriešitelia: Mgr. Barbora Baničová, MBA., Mgr. Juraj Janček, PhD., Mgr. et Mgr. Angelika Karasová, Mgr. Martina Adeline Kocúrová, Mgr. Lucia Mikušová, Mgr. Alena Alscher, PhDr. Martina Kormošová, PhD., PhDr. Mgr. Rastislav Barkasi.

Zabezpečenie ďalšieho vzdelávania a vzájomného učenia sa na základe výmeny skúseností a dobrej praxe

Cieľom vzdelávania zamestnancov verejnej správy a výmeny skúseností a dobrej praxe je podpora poskytovania kvalifikovanej pomoci a posilnenie neviktimizujúceho

prístupu, ktoré sú predpokladom účinnej ochrany pred druhotnou a opakovanou viktimizáciou rodovo podmieneným a domácim násilím.

IVPR prostredníctvom činnosti KMC v roku 2023 realizovalo:

- 19. – 20. 10. seminár v Búči *Vybrané aspekty problematiky sexuálnej viktimizácie*, ktorého sa zúčastnilo 18 účastníkov (15 ž, 3 m);
- 23. 11. sa na vzdelávacom podujatí *Násilie páchané na ženách/ partnerské násilie* zúčastnilo 17 účastníkov (15 ž, 2 m);
- 27. 11. sa on-line stretnutia zariadení a subjektov pomáhajúcich ženám, na ktorých je páchané násilie zúčastnilo 8 účastníkov (7 ž, 1 m);
- 6. 12. bolo pre 18 účastníkov (13 ž, 5 m) realizované vzdelávanie *Sociálna práca so ženami zažívajúcimi násilie*;
- 16. 10. až 21. 11. bolo realizované 6 modulové on-line vzdelávanie *Sexuálne násilie na deťoch (CSA) – znižovanie rizika opakovanej a druhotnej viktimizácie prostredníctvom zvýšenia schopnosti konať preventívne*. Vzdelávanie bolo organizované v spolupráci so Slovenskou advokátskou komorou a zúčastnilo sa ho 32 advokátok a 6 advokátov pohybujúcich sa v trestnej aj civilnej agende, s cieľom znížiť riziko opakovanej a druhotnej viktimizácie aj prostredníctvom výkonu advokátskej praxe.-

Modulový vzdelávací program

V roku 2023 bolo vytvorené a zverejnené vzdelávanie, vo forme e-learningových modulových kurzov. Prvý úvodný a ďalšie štyri moduly sú určené pre zainteresované pomáhajúce profesie a dostupné na: <https://metodiky.online/courses/>

Modul č.1 : Úvodný modul

Úvodný modul je spoločný, určený pre všetky pomáhajúce profesie. Jeho cieľom je oboznámiť odbornú verejnosť so základnými pojmami, ktoré sa týkajú násillia, a umožniť osvojiť si špecifické spôsobilosti potrebné pre profesionálne zaobchádzanie s obeťami násillia. Podporuje zmenu postojov k násilliu páchanému na ženách, zlepšuje reakciu a fungovanie existujúcich služieb. Po absolvovaní kurzu budú odborníci a odborníčky chápať zákonitosti a špecifiká násillia páchaného na ženách, vedieť identifikovať násillie, poznať systém pomoci obeťam.

Dostupné na: <https://metodiky.online/courses/1-online-vzdelavanie-zaklad/>

Modul č. 2 je určený pre zdravotnícke profesie

Modul je určený pre zdravotnícky personál, ktorý prichádza do styku s obeťami násillia na ženách a domáceho násillia. Obsahuje základné informácie a postupy pre poskytovanie pomoci a vychádza z platných metodických usmernení vydaných Ministerstvom zdravotníctva SR, štandardov Svetovej zdravotníckej

organizácie pre prácu s obeťami násilia na ženách a iných domácich a zahraničných materiálov a noriem uvedených v závere.

Dostupné na: <https://metodiky.online/courses/2-modul-zdravotnictvo/>

Modul č. 3 je určený pre políciu

Tretí modul je rozdelený na 1. časť: Postup OČTK pri domácom násilí so zameraním na obeť a časť 2: Postup OČTK pri sexuálnom násilí so zameraním na obeť. Vzdelávanie nemá ambíciu nahrádzať vyšetrovací štandardizovaný postup OČTK, ale doplniť ho o citlivý prístup k obeťi a prevenciu sekundárnej viktimizácie.

Dostupné na: <https://metodiky.online/courses/3-modul-policia/>

Modul č. 4 je určený pre prokuratúru a súdy

V prevencii násilia a ochrane obeťi zohrávajú prokuratúra a súdy spolu s políciou ústrednú úlohu. Tento modul online vzdelávania má ambíciu na podklade viktimologických poznatkov umožniť orientáciu na potreby obeťi. Môže byť vhodným zdrojom informácií pre profesionálov a profesionálky z oblasti prokuratúry a súdov, a aj iných inštitúcií, ktorí/é prichádzajú do kontaktu s obeťami domáceho násilia a sexualizovaného násilia..

Dostupné na: <https://metodiky.online/courses/4-modul-prokuraturu-a-sudy/>

Modul č. 5 je určený pre sociálne a psychologické profesie

Cielom tohto modulu online vzdelávania, je poskytnúť pomáhajúcim profesiám v sociálnej a psychologickkej oblasti praktickú orientáciu v poradenstve ženám zažívajúcim násilie v partnerských vzťahoch a dospelým, ktorí zažívajú domáce násilie. Tento zdroj môže slúžiť aj osobám, ktoré zažívajú násilie, a tým na ktorých sa ohrozená osoba obrátila so žiadosťou o radu a pomoc.

Dostupné na: <https://metodiky.online/courses/5-modul-socialne-psychologicke-profesie/>

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Katarína Minarovičová, PhD.

Spoluriešiteľky: Mgr. Barbora Burajová, PhD., Mgr. Michaela Jankovičová, doc. ThDr. Mgr. Slávka Karkošková, PhD.

Monitoring, výskum a metodická činnosť

Počas roka 2023 odborný tím KMC pokračoval v realizácii výskumných, monitorovacích a metodických činností v oblasti násilia páchaného na ženách, domáceho násilia a sexuálneho násilia a zneužívania. Okrem výskumných správ poskytol odbornej aj širšej verejnosti aj metodiky na prácu s konkrétnymi opatreniami na zvyšovanie prevencie násilia a ochrany obeťi, vrátane detských svedkov násilia.

Online metodiky postupov práce so ženami a ich deťmi zažívajúcimi násilie, vrátane postupov pre prácu s obeťami znásilnenia, pre všetky zainteresované pomáhajúce profesie

Bolo vypracovaných 5 metodík pre zdravotnícke profesie, políciu, prokuratúru a sudy, sociálne a psychologické profesie a metodika pre pedagogické profesie.

Online metodika pre zdravotnícky personál

Metodika pre zdravotnícke profesie sa zameriava na definovanie úlohy zdravotníctva pri identifikácii prípadov násilia páchaného na ženách a pomoc pri jeho predchádzaní. Metodika ponúka odporúčania, ako zabezpečiť dostupnosť špecializovanej pomoci, vzdelávania a terciárnej prevencie násilia páchaného na ženách.

Dostupné na:

https://metodiky.online/wp-content/uploads/2023/12/Metodika_zdravotnictvo.pdf

Online metodika postupu polície prvého kontaktu v prípadoch domáceho násilia (prístup citlivý k obeť)

Metodika pre políciu. Obsahuje pravidlá komunikácie s obeťou, základné informácie o domácom násilí a praktickú časť zameranú na policajný zásah pri domácom násilí.

Dostupné na:

https://metodiky.online/wp-content/uploads/2023/12/Metodika_policia_domace-nasilie.pdf

Metodika k porozumeniu kľúčových pojmov a teórií o problematike domáceho násilia a sexualizovaného násilia na ženách

Metodika pre prokuratúru a sudy umožňuje na základe podklade viktimologických poznatkov orientáciu na potreby obeť.

Dostupné na:

https://metodiky.online/wp-content/uploads/2023/12/Metodika_pravne-profesie.pdf

Partnerské a domáce násilie: Príručka ako sa orientovať prostriedkami právnej ochrany pre pracovníčky a pracovníkov v oblasti sociálneho a psychologického poradenstva

Príručka prináša prehľad o právnej teórii, príslušnej právnej úprave a praxi pre oblasť partnerského a domáceho násilia. Ponúkané informácie ponúkajú všeobecnú odpoveď na riešenie rôznych otázok súvisiacich s násilím z pohľadu právnej úpravy.

Dostupné na: <https://metodiky.online/wp-content/uploads/2023/12/Metodika-pre-socialne-a-psychologicke-profesie-Domace-nasilie.pdf>

Metodika primárnej prevencie rodovo podmieneného násillia páchaného na ženách a dievčatách pre učiteľské profesie.

Metodika je určená pre pedagogické profesie. Zohľadňuje komplexný prístup k danej téme a pomáha učiteľkám a učiteľom účinne pracovať na prevencii násillia páchaného na ženách a dievčatách. Je založená na oboznámení sa s fenoménom rodovej nerovnosti v spoločnosti a jeho prepojení s problematikou násillia. Zameriava sa na rozvoj rodovej citlivosti vo vzdelávacom procese, podporu rovnosti a rešpektu, identifikáciu príznakov násillia. Podporuje tiež intervenciu a vytváranie partnerstiev a sieťovaní.

Dostupné na: <https://metodiky.online/wp-content/uploads/2023/12/metodika-primarna-prevencia-pre-ucitelov.pdf>

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Katarína Minarovičová, PhD.

Vytvorenie odporúčaní pre zavedenie tzv. špecializovaných policajných tímov zasahujúcich v prípadoch násillia na ženách vrátane znásillenia

Publikácia sa zaoberá možnosťou vytvorenia špecializácie v policajnej práci na vyšetrovanie prípadov násillia na ženách a domáceho násillia. Práve polícia má jedinečné oprávnenia, ktoré umožňujú odhaľovať násillie na ženách a domáce násillie, chrániť obeť a stíhať páchatelov. Kľúčovú rolu pritom zohráva dôvera v PZ SR, ktorá formuje ochotu každého jednotlivca, či už v role človeka zažívajúceho násillie alebo svedka násillia, prípad nahlásiť a spolupracovať pri trestnom stíhaní. Dôvera má osobitný význam najmä pri násillí v intímnych vzťahoch a viktimizácii v oblasti sexuality. Zlepšenie reakcie polície na násillie a interakcie s poškodenými má preto bezprostredný vplyv na lepšiu identifikáciu prípadov násillia na ženách a domáceho násillia a účinnejšie poskytovanie ochrany pred nimi. Východiskový dokument, spracovaný v roku 2019 odbornými zamestnancami Prezídia PZ SR bol na základe organizácie diskusie s dotknutými rezortami a kvantitatívnej analýzy nápadu trestných vecí spojených s násillím na ženách a domácim násillím, vrátane sexuálneho násillia a zneužívania v nasledujúcom období doplnený. Súčasne boli formulované odporúčania pre zavedenie tzv. špecializovaných policajných tímov.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Barbora Burajová, PhD.

Spoluriešitelia: JUDr. Andrea Babušáková, JUDr. Marek Piš

Dostupné na: <https://ivpr.gov.sk/navrh-na-koordinacny-postup-pre-vytvorenie-tzv-specializovanych-policajnych-timov-zasahujucich-v-pripadoch-nasilia-na-zenach-vratane-znasillenia-andrea-babusakova-barbora-burajova-marek-pis-2023/>

Právny a odborný rámec zriaďovania a fungovania siete intervenčných tímov

Štúdia sa venuje postupom krízovej intervencie formou multiinštitucionálnej intervencie v prípadoch domáceho násillia a násillia na ženách a ide o druhé doplnené vydanie. Súčasťou materiálu je aj popisanie stavu a výsledkov od 1. 1. 2022, odkedy začali na Slovensku v každom kraji pôsobiť intervenčné centrá.

Spolupráca všetkých zúčastnených inštitúcií, aktérov a aktéroek v oblasti domáceho násillia a násillia na ženách bola opakovane identifikovaná ako nevyhnutná pre efektívny boj s týmito fenoménmi. Tradičné modely riešenia prípadov domáceho násillia a násillia na ženách stoja na izolovaných aktéroch. To vedie k obmedzeniu informovanosti nielen medzi orgánmi, ktoré majú poskytovať pomoc obetiam, ale aj medzi obeťami samotnými. Prvotným cieľom tejto štúdie bolo opísať dobrú prax v krajinách, ktoré aplikujú modely multiinštitucionálnej spolupráce a následne na podklade analýzy podmienok pre zavedenie intervenčných tímov na Slovensku vytvoriť ich model, ktorý by bolo možné ukotviť v legislatíve a uviesť do praxe. V závere kompletizácie analytickej časti zasiahol do života nielen nás všetkých, ale aj do života tejto publikácie COVID-19. Relatívna nedostupnosť dovtedajších podporných služieb v dôsledku protiepidemických opatrení eskalovala nielen vytvorenie modelu multiinštitucionálnej intervencie, ale aj prijatie legislatívy pre jeho zavedenie v podobe Intervenčných centier pre obeť domáceho násillia do praxe. Skúsenosť s ich fungovaním je súčasťou predloženého dokumentu.

Zodpovedný riešiteľ: Mgr. Marián Filčík

Spoluriešiteľka: Mgr. Barbora Burajová, PhD.

Dostupné na:

<https://ivpr.gov.sk/pravny-a-odborny-ramec-zriadovania-a-fungovania-siete-intervencnych-timov-2-doplnene-vyd-marian-filcik-2023/>

Analýza súčasného štatistického spracovania identifikovaných prípadov rodovo podmieneného násillia najmä v rámci sociálneho poradenstva a sociálnych služieb

Analýza súčasného štatistického spracovania identifikovaných prípadov rodovo podmieneného násillia najmä v rámci sociálneho poradenstva a sociálnych služieb bola v roku 2022 spracovaná spoločne s monitoringom dostupnosti a kvality služieb pre ženy zažívajúce násillie a ich deti. Výstup, publikovaný v roku 2023, ponúka pohľad na úroveň súčasného zberu a spracovania údajov o situácii žien zažívajúcich násillie, ktoré vyhľadajú sociálne poradenstvo alebo núdzové ubytovanie v sociálnych službách na Slovensku.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Zuzana Očenášová, PhD.

Spoluriešiteľky: Sára Činčurová, Zuzana Očenášová, Tatiana Brnová, Daniela Gáliková, Adriana Havašová, Dušana Karlovská, Ľudmila Vysocká

Dostupné na: <https://ivpr.gov.sk/analyza-sucasneho-spracovania-statistickych-udajov-v-ramci-socialneho-poradenstva-a-socialnych-sluzieb-aut-kolektiv-2023/>

Monitoring dostupnosti a kvality podporných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti

K podpore žien zažívajúcich násilie a ich detí sa v súčasnosti na Slovensku hlási viacero rôznych organizácií. Nakoľko sú však služby ponúkané týmito organizáciami špecializované pre cieľovú skupinu žien zažívajúcich násilie či ohrozených násilím, nebolo v mnohých prípadoch známe, a preto nebolo ani možné jednoznačne určiť, aká je skutočná dostupnosť a kvalita týchto služieb v rámci Slovenskej republiky (ďalej len „SR“). Z rovnakého dôvodu bolo ťažké vyhodnotiť, ako sa SR približuje k napĺňaniu odporúčaných európskych štandardov pre tento typ služieb. Na túto absenciu hlbšieho poznania praxe reagoval aj Monitoring dostupnosti a kvality podporných služieb pre ženy zažívajúce násilie a ich deti (ďalej ako „monitoring“), ktorý v rokoch 2021 a 2022 realizovalo KMC. Predkladaná správa je záverečným zhrnutím realizácie tohto monitoringu a jeho výsledkov.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Zuzana Očenášová, PhD.

Spoluriešiteľka: Mgr. Zuzana André

Dostupné na: <https://ivpr.gov.sk/monitoring-dostupnosti-a-kvality-podpornych-sluzieb-pre-zeny-zazivajuce-nasilie-a-ich-deti-zuzana-andre-zuzana-ocenasova-2023/>

Násilie páchané na ženách v intímnych vzťahoch tínedžerov

Dospievanie je obdobím, kedy mnoho mladých ľudí začína svoje prvé romantické vzťahy. Randenie môže byť novou a vzrušujúcou fázou v živote tínedžerov. Poskytuje príležitosti na rozvíjanie dôležitých zručností a nadobúdanie životných skúseností súvisiacich s intimitou, komunikáciou, formovaním identity a autonómiou, ktoré môžu tínedžerom pomôcť pripraviť sa na zdravé vzťahy v dospelosti. Tiež sa však môže stať priestorom, v ktorom dochádza k páchaniu a zažívaniu rôznych foriem násillia, ktoré je späté s potenciálom širokej škály krátkodobých i dlhodobých negatívnych následkov, a predstavuje významný rizikový faktor pre páchanie alebo zažívanie intímneho partnerského násillia v dospelosti. Publikácia prezentuje vôbec prvé výskumné dáta týkajúce sa partnerského násillia v tínedžerských vzťahoch na Slovensku.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Zuzana Očenášová, PhD.

Spoluriešitelia: doc. ThDr. Mgr. Slávka Karkošková, PhD., Mgr. Milan Fico, PhD.

Dostupné na: <https://ivpr.gov.sk/nasilie-pachane-na-zenach-v-intimnych-vztahoch-tinedzerov-zuzana-ocenasova-slavka-karkoskova-milan-fico-2023/>

Informačno-osvetové aktivity

V rámci diseminačných aktivít KMC prezentovalo potrebu špecializovaného interdisciplinárneho prístupu k potrebám žien zažívajúcim násilie multidisciplinárnej spolupráce na odbornom seminári, ktorý sa konal 31. 5. 2023 v Michalovciach pod názvom *Multidisciplinárna spolupráca v praxi*.

V závere roka aj v roku 2023 KMC organizovalo piaty ročník kampane za odstránenie násillia na ženách, čím sa pridalo ku celosvetovej iniciatíve OSN proti rodovo podmienenému násilliu *Orange the World*. Tento ročník kampane bol zatiaľ najväčší z hľadiska počtu spolupracujúcich organizácií, účasti osobností verejného a kultúrneho života a mimovládnych organizácií zo všetkých regiónoch Slovenska. V rámci kampane boli posilnené osvetové aktivity zamerané na mladých ľudí.

IVPR prostredníctvom KMC spolu s Kanceláriou prezidentky SR zorganizovalo diskusiu so stredoškôlkami a stredoškôlkami na Obchodnej akadémii v Bratislave, na ktorej sa zúčastnila aj pani prezidentka Zuzana Čaputová.

Súčasťou kampane boli aj dve odborné prednášky pre študentstvo vysokých škôl: „Násilie páchané na ženách“ a „Sociálna práca so ženami zažívajúcimi násilie“ a päť workshopov pre študentov/ky stredných škôl o prevencii sexuálneho násillie: „Súhlas=Si OKEJ“, na ktorých sa zúčastnilo 141 mladých ľudí. Súčasťou prednášok bola aj distribúcia letáku "Súhlas. Si OKEJ", ktorého cieľom je pomôcť mladým ľuďom pochopiť hranice intimity a sprostredkovať spôsob, akým rešpektovať svoju dôstojnosť a dôstojnosť iných ľudí, tak aby svoje vzťahy prežívali v bezpečí.

Osobitným podujatím, ktoré sa venovalo problematike sexuálneho násillia a možnostiam ochrany a podpory jeho obetí bol konferenčný deň „Sexuálne násillie: Prevencia & Pomoc pre preživšie“, ktorý KMC zorganizovalo v rámci medzinárodnej konferencie a Synergy Network Meeting 2023 „Podpora služieb pre obeť domáceho a rodovo podmieneného násillia - cesta k výsledkom a sexuálne násillie“. Zúčastnilo sa ho 60 odborníkov a odborníček z krajín Európskeho hospodárskeho priestoru a s odbornými príspevkami vystúpili zástupcovia Rady Európy, Svetovej zdravotníckej organizácie, Úradu vysokého komisára pre utečencov a odborníci a odborníčky z Nórska, Islandu a zo Slovenska, ktorí/é spoločne s auditóriom následne diskutovali o výzvach v oblasti primárnej prevencie sexuálneho násillia a možnostiach ochrany a podpory jeho obetí.

V roku 2023 KMC v spolupráci s Anasoft Litera pripravilo a verejnosti sprístupnilo osvetovú web stránku na prevenciu sexuálneho násillia <https://www.nenamotajsa.sk/>, ktorá poskytuje informácie pre potenciálne obeť sexuálneho zneužívania a násillia, rodičov ohrozených detí a odborníkov a odborníčky. Stránka osobitne edukuje o rizikách a prejavoch groomingu a možnostiach ochrany a podpory jeho obetí.

KMC ďalej v spolupráci s Rakúskym kultúrnym fórom organizovalo verejnú diskusiu pri príležitosti Medzinárodného dňa žien 2023.

V roku 2023 pokračovali informačno-osvetové aktivity na našich FB stránkach <https://www.facebook.com/kmcpnz> a <https://www.facebook.com/zastavme.nasillie>. Príspevky okrem partnerského násillia zahŕňali aj tému sexualizovaného násillia a informácie sa týkali tak našej činnosti ako aj činnosti iných inštitúcií a organizácií.

Zodpovedná riešiteľka: Mgr. Barbora Burajová, PhD.

Spoluriešiteľky: Mgr. Katarína Minarovičová, PhD., Mgr. Viera Böttcher

Mediálna komunikácia

Kampaň Zastavme násilie na ženách 2022 prebiehala aj v regiónoch, Michaela Jankovičová (https://dennikn.sk/blog/3168102/kampan-zastavme-nasilie-na-zenach-prebiehala-aj-v-regionoch/?fbclid=IwAR35O6_o39HjhYmUbsjiYq_3EV32GNOFi06lcL0t5BBFDwpVoyfpEH7ndEg)

Právnička Burajová: Ak váš sused bije ženu, nebojte sa zavolať políciu, Barbora Burajová (<https://www.attelier.sk/co-robot-pri-domacom-nasili/>)

Každá tretia až štvrtá žena zažíva partnerské násilie, Barbora Burajová, (<https://slovensko.rtvs.sk/clanky/spolocnost/319371/kazda-tretia-az-stvrta-zena-zaziva-partnerske-nasilie>)

Problémom nie je formulácia v zákone, ale aplikačná prax, Barbora Burajová, (<https://spravy.rtvs.sk/2023/02/problemom-nie-je-formulacia-v-zakone-ale-aplikacna-prax/>)

Británia, Dánsko aj Chorvátsko majú definíciu znásilnenia postavenú na súhlase.

Prečo ju potrebujeme aj u nás, Barbora Burajová,

(<https://dennikn.sk/3297045/britania-dansko-aj-chorvatsko-maju-definiciju-znasilnenia-postavenu-na-suhlase-preco-ju-potrebujeme-aj-u-nas/>)

ROZHovor: Ako reagovať a na koho sa obrátiť pri domácom násilí?, Barbora Burajová, (<https://www.noviny.sk/krimi/771422-rozhovor-ako-reagovat-a-na-koho-sa-obratit-pri-domacom-nasili>)

Prípad dobitej influencerky dal Žilinka vyšetriť. Aké možnosti majú obeť násilia?, Barbora Burajová, (<https://dennikn.sk/3322924/pripad-dobitej-influencerky-dal-zilinka-vysetrit-ake-maju-moznosti-obete-nasilia/>)

Násilník udržiava v moci celú domácnosť, obeť sa prispôsobujú jeho náladám, hovorí odborníčka, Barbora Burajová, (<https://www.ta3.com/clanok/263724/nasilnik-udrziava-v-moci-celu-domacnost-obete-sa-prisposobuju-jeho-naladam-hovori-odbornicka>)

Minúta dňa, Barbora Burajová, (<https://dennikn.sk/minuta/3323521/>)

Prípad dobitej influencerky upozornil na problém s domácim násilím. Obeť musia prelomiť mlčanie, Barbora Burajová, (<https://www.ta3.com/clanok/263648/pripad-dobitej-influencerky-upozornil-na-problem-s-domacim-nasilim-obete-musia-prelomit-mlcanie>)

Prípad dobitej influencerky Ráchel: Čo radí psychologička týraným ženám?, Barbora Burajová, (<https://www.noviny.sk/krimi/780130-pripad-dobitej-influencerky-rachel-co-radi-psychologicka-tyranym-zenam>)

Čo je domáce násilie?, Barbora Burajová,

(<https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/19412/400493>)

Potrebuje Slovensko ratifikovať istanbulský dohovor?, Zuzana Očenášová,

(<https://www.rtvs.sk/televizia/archiv/19412/402865#0>)

Štúdio TA3: Europoslanci prijali Istanbulský dohovor. Prečo má Slovensko problém ho ratifikovať?, Barbora Burajová, (<https://www.ta3.com/relacia/28672/europoslanci-prijali-istanbulsky-dohovor-preco-ma-slovensko-problem-ho-ratifikovat>)

Nesprávny znalecký posudok dokáže ničiť životy. Deje sa to opakovane, niekedy mi pripomínajú veštenie, hovorí advokát, Barbora Burajová,

(<https://myzahorie.sme.sk/c/23182528/nespravny-znalecky-posudok-dokaze-nicit-zivoty-deje-sa-to-opakovane-niekedy-mi-pripominaju-vestenie-hovori-advokat.html?ref=sharebox>)

Štúdio 24 o tom, že aj facka je násilie, Barbora Burajová,

(https://joj24.noviny.sk/studio-joj-24/806998-studio-24-o-tom-ze-aj-facka-je-nasilie?fbclid=IwAR3CuoZjkjsUZWuV_dHFGNnl27IG4ZX9sL4b1gz10byMoZuqRnBoe_pWFQ)

Je čas na zmenu definície znásilnenia? Obete strácajú vieru v spravodlivosť, Barbora Burajová, (<https://www.noviny.sk/slovensko/802653-je-cas-na-zmenu-definie-znasilnenia-obete-stracaju-vieru-v-spravodlivost>)

Expertka Barbora Burajová o Borisovi Kollárovi: Každá facka je násilný akt a je neprijateľná, Barbora Burajová, (https://www.zenyvmeste.sk/boris-kollar-facka-barbora-richterova-expertka-barbora-burajova-nasilie?fbclid=IwAR2WWgtppliuRngMe3wZnGzI5x4nm7eOBN_XtrOIReulFrd-uV5CAcMmMwE)

Pribúdajú výzvy na odstúpenie Kollára. Ozvali sa aj ženské organizácie a mimovládky, Barbora Burajová, (<https://www.ta3.com/relacia/29328/pribudaju-vyzvy-na-odstupenie-kollara-ozvali-sa-aj-zenske-organizacie-a-mimovladky>)

Prípady vražd ženy odrádzajú od nahlasovania násillia. Kto je na vine?, Barbora Burajová, (<https://www.noviny.sk/krimi/809668-pripady-vrazd-zeny-odradzaju-od-nahlasovania-nasilia-kto-je-na-vine>)

Brutálna vražda ženy, ktorú páchatel prenasledoval dva roky. Zlyhala polícia?, Barbora Burajová, (https://www.zenyvmeste.sk/brutalna-vrazda-zena-dubnica-nad-vahom-vysetrovanie-policia?fbclid=IwAR2BMlx_N2bIsfbH3pF6z137kA-Hai5bWNLqAOH7keBtvvZ6xsl_xGvb3Eo)

Prípád znásilnenia 22-ročnej ženy u nás poukazuje na vážny problém: Na Slovensku sa sexuálne obťažovanie bagatelizuje, aj to podporuje správanie násilníkov, Barbora Burajová, Zuzana Očenášová,

(<https://najmama.aktuality.sk/clanok/060todd/pripad-znasilnenia-22-rocnej-zeny-u-nas-poukazuje-na-vazny-problem-na-slovensku-sa-sexualne-obtazovanie-bagatelizuje-aj-to-podporuje-spravanie-nasilnikov/?fbclid=IwAR07NZbPR1Vzc9-PwVtZXQk6mQiST50atLpXxzLWK7B6Jq72cSfm5fKLnuo>)

Nátlak k sexu, nadávky, online násilie. Slovenský výskum ukázal temnú realitu tínedžerských vzťahov, Zuzana Očenášová, (<https://zena.sme.sk/c/23214834/natlak-k-sexu-nadavky-online-nasilie-slovensky-vyskum-ukazal-temnu-realitu-tinedzerskych-vztahov.html>)

Spoločnosť nemá právo vedieť detaily znásilnenia. Komunikácia polície o prípade študentky ma zamrzela, Barbora Burajová,

(<https://www.aktuality.sk/clanok/Cpx8Sjk/spolocnost-nema-pravo-vediet-detaily>)

[zasilnenia-komunikacia-police-o-pripade-studentky-ma-zamrzela-rozhovor/?fbclid=IwAR3vhZrYtnqVpW06aClp91AMwwB6OBE9eSBeqwm_cQqlr0qpPQvhH9aVMws](https://www.slovensko.sk/zasilnenia-komunikacia-police-o-pripade-studentky-ma-zamrzela-rozhovor/?fbclid=IwAR3vhZrYtnqVpW06aClp91AMwwB6OBE9eSBeqwm_cQqlr0qpPQvhH9aVMws)

Dali im život, no nemôžu sa s nimi stretávať. Od detí sú po rozvode často odstavené aj ženy, Barbora Burajová, (<https://tvnoviny.sk/domace/clanok/858825-dali-im-zivot-no-nemozu-sa-s-nimi-stretavat-od-deti-su-po-rozvode-casto-odstavene-aj-zeny>)

Mohli ju zachrániť? Zavraždená Martina († 40) bola Drobova kamarátka: Len nedávno mi písala, že je šťastná, Barbora Burajová, (<https://www.cas.sk/clanok/2851779/mohli-ju-zachranit-zavrazdena-martina-40-bola-drobova-kamaratka-len-nedavno-mi-pisala-ze-je-stastna/4/>)

Slovensko v Rade EÚ blokuje smernicu o násilí páchanom na ženách, tvrdí europoslankyňa Nicholsonová, Barbora Burajová, (<https://www.aktuality.sk/clanok/WsdVtPp/slovensko-v-rade-eu-blokuje-smernicu-o-nasilii-pachanom-na-zenach-tvrdi-europoslankynya-nicholsonova/>)

Boj proti násiliu v domácnosti, Barbora Burajová, (Ranné noviny, TV JOJ, 21.11.2023, 01:02:36)

Proti násiliu páchanému na ženách, Barbora Burajová, (Noviny TV JOJ, E1 124, 24.11.202, 00:17:39)

K veci: Medzinárodný deň za odstránenie násilia na ženách, Barbora Burajová, (<https://www.rtvsk.sk/clanky/345668>)

Násilie páchané na ženách je nutné zastaviť, vyzýva prezidentka. Zažívajú ponižovanie, sexuálne násilie, chorobnú žiarlivosť, Barbora Burajová, (<https://spravy.rtvsk.sk/2023/11/nasilie-pachane-na-zenach-je-nutne-zastavit-vyzyva-prezidentka-zazivaju-ponizovanie-sexualne-nasilie-chorobnu-ziarlivost/>)

V Prezidentskom paláci sa zišlo takmer sto osobností, vyslovili jasný odkaz: Zastavme násilie na ženách, Barbora Burajová, (<https://www.ta3.com/clanok/912438/v-prezidentskom-palaci-sa-zislo-takmer-sto-osobnosti-vyslovili-jasny-odkaz-zastavme-nasilie-na-zenach>)

Odštartovala kampaň Zastavme násilie na ženách, potrvá do 10. decembra, Barbora Burajová, (<https://www.parlamentnelisty.sk/spravy/555546/odstartovala-kampan-zastavme-nasilie-na-zenach-potrva-do-10-decembra/>)

Pripomíname si Medzinárodný deň za odstránenie násilia páchaného na ženách: Toto zdôrazňuje tohtoročná kampaň!, Barbora Burajová, (<https://regiony.zoznam.sk/pripominame-si-medzinarodny-den-za-odstranenie-nasilia-pachaneho-na-zenach-toto-zdoraznuje-tohtorocna-kampan/>)

Politici si pripomínajú Medzinárodný deň proti násiliu páchanému na ženách, pridali sa aj k medzinárodnej kampani, (<https://plus.noviny.sk/archiv/861209-politici-si-pripominaju-medzinarodny-den-proti-nasilii-pachanemu-na-zenach-pridali-sa-aj-k-medzinarodnej-kampani>)

Začína kampaň za zastavenie násilia na ženách, Barbora Burajová, (<https://spravy.pravda.sk/domace/clanok/689771-zacina-sa-kampan-za-zastavenie-nasilia-pachaneho-na-zenach/>)

New research on shelters in Norway and Slovakia, Barbora Burajová,
(<https://www.eeagender.org/the-synergy-network/news/new-research-on-shelters-in-norway-and-slovakia/>)

Oznámenie: Medzinárodná konferencia o podpore služieb pre obeť domáceho násillia, IVPR-KMC, (<https://www.tasr.sk/tasr-clanok/TASR:2023120300000100>)

Skutočný muž je racionálny, skutočná žena emocionálna? Slovensko stále žije rodovými predsudkami, ktoré podmieňujú nepravosť a násillie, Barbora Burajová,
(<https://najmama.aktuality.sk/clanok/309894/skutozny-muz-je-racionalny-skutocna-zena-emocionalna-slovensko-stale-zije-rodovymi-predsudkami-ktore-podmienuju-nepravost-a-nasillie/>)

SPOLOČNE PROTI NÁSILLIU. Opatrenia a spolupráca v prevencii a intervencii násillia na ženách, Barbora Burajová, (<https://www.zastavmenasillie.gov.sk/news/spolocne-proti-nasilliu-opatrenia-a-spolupraca-v-prevencii-a-intervencii-nasillia-na-zenach-verejna-diskusia/>)

Činnosť „Národnej linky pre ženy zažívajúce násillie“

Činnosťou Národnej linky pre ženy zažívajúce násillie (NLŽ) bola zabezpečovaná rýchla, efektívna a nízkoprahová pomoc všetkým ženám vystaveným násilliu alebo hrozbe násillia. Účinné a efektívne poradenstvo bolo dostupné nepretržite pre ženy z celého Slovenska (ako aj tretie osoby), s cieľom podporiť ich okamžite, bezplatne a dôverne. Národná linka pre ženy zažívajúce násillie (NLŽ) je dostupná nonstop, 24 hodín denne, 7 dní v týždni na čísle 0800 212 212 je bezplatné. Služby, ktoré sú na Národnej linke poskytované, vychádzajú z potrieb žien, ktoré majú skúsenosť s násillím vo svojich vzťahoch a životoch. Národná linka pre ženy volajúcim ženám zaručuje anonymný a bezpečný priestor na rozhovor o násillí, ktoré volajúca zažíva.

Celkovo bolo prichádzajúcich hovorov za celý rok 3018 a prijatých hovorov bolo 2444, čo predstavuje 81 %. Časť neprijatých hovorov tvorili zneužívatelia linky (201 hovorov), ktorí boli zablokovaní a linka ich hovory neprijala. Ďalšiu skupinu tvorili technické problémy, pri ktorých nebolo možné hovor zdvihnúť. Evidujeme tiež hovory, ktoré boli spadnuté v čakacej fronte. To sa najčastejšie deje v prípadoch prezvonenia (poradkyňa nemá možnosť hovor zdvihnúť) a počas prebiehajúceho hovoru (poradkyňa je už na telefóne s inou volajúcou).

Čas priemerného hovoru na linku predstavoval 7,68 minút.

Počet prichádzajúcich hovorov z hľadiska jednotlivých mesiacov sa odlišoval. Priemerný počet prichádzajúcich hovorov za mesiac bol 244,6. Najvyťaženejším mesiacom z hľadiska počtu prichádzajúcich hovorov bol jún.

Z hľadiska celkového počtu žien volajúcich na NLŽ v roku 2023, ktoré v tomto období telefonovali na linku prvýkrát, evidujeme 416 klientiek. Na linku sa mnohé obrátili opakovane a vyjadrili spokojnosť s kvalitou služby; dokopy bolo hovorov od nových klientok 578. Klientok, ktoré sa na nás obracali už v minulých rokoch, bolo 82. Väčšina volala opakovane, dohromady linka prijala 244 hovorov od starých klientok.

Pri identifikácii násilia ženy rozprávali o rôznych druhoch násilia, fyzických aj sexualizovaných útokoch, o spôsoboch kontroly, o ekonomickom násilí, aj o sexuálnom zneužívaní detí.

Na linku telefonovali aj muži zažívajúci násilie, takýchto telefonátov bolo 44. Tretie osoby volajúce na Národnú linku pre ženy zažívajúce násilie – teda osoby, ktoré telefonujú na NLŽ v mene ženy zažívajúcej násilie, ako napríklad príbuzní, známi, susedia – na linku v priebehu roka zavolali 315 krát. Okrem základných informácií, ktoré sú odovzdávané „tretím osobám,“ je cieľom takýchto hovorov, aby volajúci následne motivovali samotnú ženu zažívajúcu násilie k telefonátu na NLŽ, prípadne k iným krokom vedúcim k zmene jej situácie.

Na linku sa obracali aj volajúci zažívajúci iné formy násilia, ako napríklad násilie zo strany iných rodinných príslušníkov, iných osôb, susedov a podobne. Takýchto hovorov bolo 438.

Na linku sa tiež obracali osoby, ktoré sú z pohľadu linky inou cieľovou skupinou a sú im distribuované kontakty na iné pomáhajúce organizácie. Patria sem hovory, ktoré sa týkajú inej problematiky než domáce násilie, ako napríklad drogovej a alkoholovej závislosti, vzťahových problémov detí, susedských sporov, rôznych konfliktných situácií apod. Patria sem taktiež aj omyly alebo osoby, ktoré zavolali na linku s cieľom dovolať sa inej organizácii alebo osobe. Dokopy bolo prijatých 438 takýchto hovorov.

Linka taktiež poskytuje aj emailovú pomoc ženám zažívajúcim násilie prostredníctvom schránky linkaprezeny@ivpr.gov.sk a v rámci možností distribuuje kontakty na linku i osobám, ktoré sa na nás obracajú prostredníctvom sociálnych sietí.

Za rok 2023 poradkyne linky poradili 51 osobám, ktoré sa na nás obrátili prostredníctvom mailu.

Publikačná činnosť

Bulletin IVPR

Inštitút pre výskum práce a rodiny pokračoval v roku 2023 vo vydávaní svojho periodika pod názvom Bulletin IVPR, štvrtý ročník Bulletinu IVPR je dostupný na webstránke IVPR v [samostatnej sekcii](#).

[Bulletin IVPR 1/2023 \(Digitalizácia a umelá inteligencia v sektore dlhodobej starostlivosti – východiskové dokumenty\)](#) – Kvetoslava Repková, Miroslava Kordošová

[Bulletin IVPR 2/2023 \(Plodnosť viery\)](#) – David P. Goldman

[Bulletin IVPR 3/2023 \(Štav sociálnej ochrany na Slovensku. Situácia k 1. januáru 2023\)](#) – Rastislav Bednárík

[Bulletin IVPR 4/2023 \(Psychosociálne riziká sú tiež pracovné riziká. Návrh stratégií a programov na elimináciu psychosociálnych rizík na pracovisku\)](#) – Miroslava Kordošová

[Bulletin IVPR 5/2023 \(Obchodná bilancia\)](#) – Frédéric Bastiat

[Bulletin IVPR 6/2023 \(Vťahovanie užívateľov do sociálnych služieb – konceptuálne prístupy\)](#) – Kvetoslava Repková

[Bulletin IVPR 7/2023 \(Súostrovie Gulag po päťdesiatich rokoch: Rozhovor so Stephenom Kotkinom\)](#)

[Bulletin IVPR 8/2023 \(Stav sociálnej ochrany na Slovensku. Situácia k 1. júlu 2023\)](#) – Rastislav Bednárík

[Bulletin IVPR 9/2023 \(Choroby súčasnej rodiny\)](#) – Max Kašparů

[Bulletin IVPR 10/2023 \(Flexibilné formy práce sú stále v trende\)](#) – Miroslava Kordošová

[Bulletin 11/2023 \(Housing-first: dostupné bývanie so sociálnou podporou\)](#) – Darina Kválová, Zuzana Turkovič, Martina Mičicová Luptáková

[Bulletin IVPR 12/2023 \(Špecializačné vzdelávanie v sociálnej posudkovej činnosti – od prvej skúsenosti k budúcim výzvam\)](#) – Kvetoslava Repková

Bednárík, Rastislav:

KOŠTA, J., DOVÁĽOVÁ, G., HOŠOFF, B., KÖNIG, B., BEDNÁRIK, R. (2022): Prístupy zabezpečenia životného minima obyvateľov vo vybraných krajinách Európskej únie a v Slovenskej republike. Veda : Bratislava, 283 s. ISBN: 978-80-224-1968-0 (AAB)

BEDNÁRIK, R. (2023): Stav sociálnej ochrany na Slovensku. Situácia k 1.1.2023. IVPR: Bratislava, 76 s., ISBN 978-80-7138-181-5 (BAB)

Eurofound (2023): Involvement of social partners in the implementation of national recovery and resilience plans. Publications Office of the European Union, Luxembourg. Rastislav Bednárík prispel do štúdie podkladom o Slovensku

GERBERY, D., BEDNÁRIK, R. (2022): ESPN Thematic Report on Making access to social protection for workers and the self-employed more transparent through information and simplification - Slovakia" European Social Policy Network (ESPN), Brussels: European Commission (20 str.)

BEDNÁRIK, R., CZÍRIA, Ľ., KORDOŠOVÁ, M., KEŠELOVÁ, D., and TURKOVIČ, Z. (2023): Slovakia: Developments in working life 2022. Eurofound: Dublin, 29 s.

BEDNÁRIK, R. (2023): Stav sociálnej ochrany na Slovensku. Situácia k 1.7.2023. IVPR: Bratislava, 76 s.

BEDNÁRIK, R., OLÁH, M. a kol. (2023): Analýza implementácie štandardov pre rodinné poradne. IVPR, MPSVR SR, Ústredie PSVR – Národný projekt rodinné poradne: Bratislava, 102 s. + príloha 81 s. AED

BEDNÁRIK, R., KEŠELOVÁ, D. (2023): Aplikácia štandardov kvality do praxe poskytovateľov sociálnych služieb. IVPR: Bratislava, 74 s. AED

BEDNÁRIK, R., DRGOŇOVÁ, Z., DUDOVÁ, I., KEŠELOVÁ, D., NEUBAUEROVÁ, E. (2023): Monitoring aktivít pilotných rodinných poradní. In: Rodinné poradne pre všetkých: zborník odborných výstupov z národného projektu a záverečnej konferencie. IVPR: Bratislava, s. 26-49, ISBN 978-80-7138-184-6

Kešelová, Daniela:

BEDNÁRIK, R., DRGOŇOVÁ, Z., DUDOVÁ, I., KEŠELOVÁ, D., NEUBAUEROVÁ, E. (2023): Monitoring aktivít pilotných rodinných poradní. In: Rodinné poradne pre všetkých: zborník odborných výstupov z národného projektu a záverečnej konferencie. IVPR: Bratislava, s. 26-49, ISBN 978-80-7138-184-6 <https://ivpr.gov.sk/rodinne-poradne-pre-vsetkych-zbornik-odbornych-vystupov-z-narodneho-projektu-a-zaverecnej-konferencie/>

Kordošová, Miroslava:

Bulletin 4/2023 Psychosociálne riziká sú tiež pracovné riziká. Návrh stratégií a programov na elimináciu psychosociálnych rizík na pracovisku. <https://ivpr.gov.sk/bulletin-ivpr-4-2023-psychosocialne-rizika-su-tiez-pracovne-rizika-navrh-strategii-a-programov-na-eliminaciu-psychosocialnych-rizik-na-pracovisku/>

Bulletin 10/2023 Flexibilné formy práce sú stále v trende. <https://ivpr.gov.sk/bulletin-ivpr-10-2023-flexibilne-formy-prace-su-stale-v-trende/>

Informácia o Svetovom dni duševného zdravia: <https://ivpr.gov.sk/svetovy-den-dusevneho-zdravia-2023-10-oktober/>

Informácia o filme NAPO-horúčavy na pracovisku: <https://ivpr.gov.sk/napo-prilis-horuco-na-pracu-film-o-znizeni-rizik-pri-teple-na-pracovisku/>

Informácia o svetovom dni BOZP: <https://ivpr.gov.sk/28-april-svetovy-den-bozp/>

KORDOŠOVÁ, Miroslava, 2023. Psychosociálne riziká a BOZP (3.) In: Bezpečnosť práce v praxi. č.11/2022, ISSN 1338-2691

KORDOŠOVÁ, Miroslava, 2023. Psychosociálne riziká a BOZP (2.) In: Bezpečnosť práce v praxi. č.9/2023, ISSN 1338-2691

KORDOŠOVÁ, Miroslava, 2023. Psychosociálne riziká a BOZP In: Bezpečnosť práce v praxi. č.7/2023, ISSN 1338-2691

KORDOŠOVÁ, Miroslava, 2023. Automatizovaný externý defibrilátor zachraňuje životy. In: Bezpečnosť práce v praxi. č.4/2023, ISSN 1338-2691

Repková, Kvetoslava:

Repková, K. (2023). *Sociálna posudková činnosť v sociálnej práci.* (2023). Bratislava: IVPR. ISBN978-80-7138-188-4. Dostupné on-line: https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2023/12/Socialna_posud_cinnost_v_soc_praci_Navrhy_na_aktual_PROFI_2023.pdf

Repková, K. (2023), Lekcia z pandémie COVID-19: skúsenosti a očakávania poskytovateľov pobytových sociálnych služieb dlhodobej starostlivosti. In: *Sociálna práca/Sociálna práca*, Roč. 23, č. 2, s. 109-129.

Repková, K. (2023). EKO výzvy sociálnej práce očami študentov a študentiek sociálnej práce. In: *Journal Socioterapie*, 2023, Vol. 9, č. 2, s. 26-31.

Repková, K., Kordošová, M. (2023) *Digitalizácia a umelá inteligencia v sektore dlhodobej starostlivosti – východiskové dokumenty* (2023). Bulletin IVPR, roč. 4, č. 1. Bratislava: IVPR. Dostupné on-line: <https://ivpr.gov.sk/bulletin-ivpr-1-2023-digitalizacia-a-umela-inteligencia-v-sektore-dlhodobej-starostlivosti-vychodiskove-dokumenty/>

Repková, K. (2023). *NP KSS na ceste k ľuďom a s ľuďmi.* (2023). Bratislava: IA MPSVR SR. Dostupné on-line: <https://www.ia.gov.sk/2023/06/21/np-kss-na-cestech-k-ludom-a-s-ludmi/index.html?csr=12790898848290378681>

Repková, K. (2023). *Vťahovanie užívateľov do sociálnych služieb – konceptuálne prístupy* (2023). Bulletin IVPR, roč. 4, č. 6. Bratislava: IVPR. Dostupné on-line: https://ivpr.gov.sk/wp-content/uploads/2023/06/bulletin_ivpr_6_2023.pdf

Repková, K. (2023). *Vláda schválila prvú správu o plnení opatrení nového NPAS: odborný príspevok IVPR* (2023). Bratislava: IVPR. Dostupné on-line: <https://ivpr.gov.sk/vlada-schvalila-prvu-spravu-o-plneni-opatreni-noveho-npas-odborny-prispevok-ivpr-kvetoslava-repkova/>

Repková, K. (ed.) (2023). *Štandardy kvality v pobytových a ambulantných sociálnych službách pre staršie odkázané osoby* (2023). Bratislava: Implea. ISBN: 978-80-89837-82-3. Dostupné on-line: <https://www.ia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/11/Standardy-kvality-v-pobytovych-a-ambulantnych-socialnych-sluzbach-pre-st...-1.pdf?csr=4597149636653957138>

Repková, K. (ed.) (2023). *Štandardy kvality v terénnych sociálnych službách* (2023). Bratislava: Implea. 978-80-89837-88-5. Dostupné on-line: <https://www.ia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/11/Standardy-kvality-v-terennych-socialnych-sluzbach.pdf>

[content/uploads/2023/11/Standardy-kvality-v-terennych-socialnych-sluzbach-TSS.pdf?csrt=4597149636653957138](https://www.ia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/11/Standardy-kvality-v-terennych-socialnych-sluzbach-TSS.pdf?csrt=4597149636653957138)

Repková, K. (ed.) (2023). *Štandardy kvality v pobytových a ambulantných sociálnych službách pre deti, mladých ľudí a dospelé osoby so zdravotným postihnutím* (2023). Bratislava: Implea. ISBN: 978-80-89837-80-9. Dostupné on-line: <https://www.ia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/11/standardy-kvality-v-pobyt-amb-soc-sluzbach-pre-deti-ml-ludi-dosp-osoby-s....pdf?csrt=4597149636653957138>

Repková, K. (ed.) (2023). *Štandardy kvality v sociálnych službách krízovej intervencie* (2023). Bratislava: Implea. ISBN: 978-80-89837-84-7. Dostupné on-line: <https://www.ia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/11/Standardy-kvality-v-socialnych-sluzbach-krizovej-intervencie-SoS-KI.pdf?csrt=4597149636653957138>

Repková, K. (ed.) (2023). *Štandardy kvality v sociálnych službách na podporu rodiny s deťmi* (2023). Bratislava: Implea. ISBN: 978-80-89837-86-1. Dostupné on-line: <https://www.ia.gov.sk/wp-content/uploads/2023/11/Standardy-kvality-v-socialnych-sluzbach-na-podporu-rodiny-s-detmi-SoS-RD....pdf?csrt=4597149636653957138>

Repková, K. (2023). *Špecializačné vzdelávania v sociálnej posudkovej činnosti – od prvej skúsenosti k budúcim výzvam* (2023). Bulletin IVPR, roč. 4, č. 12. Bratislava: IVPR. Dostupné on-line: <https://ivpr.gov.sk/bulletin-ivpr-12-2023-specializacne-vzdelavanie-v-socialnej-posudkovej-cinnosti-od-prvotnej-skusenosti-k-buducim-vyzvam/>

Škobla, Daniel:

DOBEŠ, Marek - HALÁS, Martin - KOŠČ, Ján - KVAPILOVÁ, Erika - ONDRUŠ, Branislav - ŠKOBLA, Daniel - UHLEROVÁ, Monika. Sociálna sféra. In *Spravodlivé, inovatívne a trvalo udržateľné Slovensko : Návrhy opatrení pre sociálnodemokratický vládny program na obdobie rokov 2023 – 2027*. Editorka: Brigita Schmögnerová. - Bratislava : Friedrich Ebert Stiftung, 2023, s. 17-29. ISBN 978-80-8264-009-03.

POLAČKOVÁ, Zuzana - DOKUPILOVÁ, Dušana - ŠKOBLA, Daniel. Komunitné centrá na Slovensku (Hodnotenie Národného projektu Komunitné služby v mestách a obciach s prítomnosťou marginalizovaných rómskych komunít - II. fáza) [Community centers in Slovakia]. Recenzenti: Jan Grill, Mario Rodríguez Polo. Bratislava : Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, 2023. 51 s.

Aktívna účasť na domácich a zahraničných konferenciách

Meno zamestnanca/kyne	Počet konferencií (seminárov, diskusných fór, kolokvií...) - domáce	Počet konferencií (seminárov, diskusných fór, kolokvií...) - zahraničné	Počet konferencií (seminárov, diskusných fór, kolokvií...) - SPOLU
Rastislav Bednárík	1	2	3
Daniel Gerbery	3	4	7
Darina Kválová	0	1	1
Kvetoslava Repková	5	1	6
Daniel Škobla	0	3	3

Iné expertné pôsobenie

Meno zamestnanca/kyne	Popis činnosti
Bednárík, Rastislav	MPSVR SR – garant podaktivity „Pilotné overenie štandardov rodinných poradní v rámci aktivity „Rodinná poradňa – poradensko-psychologické služby pre rodiny, páry, jednotlivcov“ v rámci Národného projektu „Rodinné poradne – poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny“
Bednárík, Rastislav	Eurofound – vedúci projektu, účasť na vypracovaní porovnávacích štúdií, štúdií reprezentatívnosti, na príprave kvartálnych správ, na aktualizácii databáz, na on-line workshopoch
Bednárík, Rastislav	MISSOC – národný korešpondent – zabezpečovanie update legislatívy sociálnej ochrany na Slovensku pre Európsku komisiu 2-krát ročne (k 1. 1. a k 1. 7.); aktívna účasť na stretnutiach v Göteborgu a v Madride, príprava a zaslanie odpovedí na osobitné otázky členov MISSOC týkajúce sa sociálnej ochrany (10 tém zadaných zo 7 krajín)
Bednárík, Rastislav	ESPN/European Social Policy Network – člen národného tímu – príprava podkladov, pripomienok, odpovedí, spolupráca na publikovaní štúdií a odborných článkov, revízia príspevkov
Bednárík, Rastislav	Vypracovanie posudkov na dva projekty v rámci VEGA pre SAV
Bednárík, Rastislav	Člen redakčnej rady odborného časopisu „Mládež a spoločnosť“ (MŠVVŠ)
Bednárík, Rastislav	Vo výbore Slovenskej sociologickej spoločnosti – revízor
Gerbery, Daniel	Člen redakčnej rady časopisu Fórum sociálnej politiky
Gerbery, Daniel	Člen redakčnej rady časopisu Sociológia
Gerbery, Daniel	Člen expertnej skupiny pri Európskom inštitúte pre rodovú rovnosť (EIGE)
Gerbery, Daniel	Zástupca SR pri European Centre for Social Welfare Policy and Research vo Viedni
Gerbery, Daniel	Spolupráca na analýze, konceptualizácii a definovaní energetickej chudoby. Prognostický ústav SAV, Ministerstvo Hospodárstva SR
Kešelová, Daniela	Network/European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (EUROFOUND) – členka a spoluriešiteľka v tíme korešpondentov za SR, aktívne

	prispievanie do výstupov pre Eurofound (komparatívne štúdie, REP štúdie, Policy Watch Database)
Kešelová, Daniela	Národný projekt NP Rodinné poradne – poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny – členka analytického tímu
Kešelová, Daniela	členstvo v poradnom výbore pre projekt „Inklúzia detí so zdravotným znevýhodnením v kontexte deinštitucionalizácie náhradnej starostlivosti v Slovenskej republike“ Regionálnej kancelárie UNICEF pre Európu a Strednú Áziu a MPSVR SR
Kordošová, Miroslava	European Foundation for the Improvement of Living and Working Conditions (EUROFOUND) – členka a spoluriešiteľka NEC, aktívne prispievanie ku komparatívnym štúdiám CAR, REP štúdiám, štvrtročným správam, 2023 databáza opatrení COVID-19 Slovakia, Ukraine war
Kordošová, Miroslava	ESF – OPLZ – NP – PKSD – Podpora kvality sociálneho dialógu KOZ SR 2023, expertka pre oblasť BOZP a pracovných podmienok, KC KOZ SR
Kordošová, Miroslava	APVV 2021-2022. Žilinská univerzita v Žiline, Fakulta bezpečnostného inžinierstva. “Vývoj nástrojov na posudzovanie rizík pre účely vybraných podnikov a profesií v Slovenskej republike v súlade s požiadavkami EÚ” – Konzultantka projektu
Kordošová, Miroslava	Členstvo a aktívna činnosť v Koordinačnom výbore BOZP ako poradného orgánu ministra PSVR SR
Kordošová, Miroslava	Členstvo a aktívna činnosť v Národnej sieti Focal Point Európskej agentúry BOZP (EA OSH, Bilbao), Košice
Kordošová, Miroslava	Členstvo v revíznej komisii Slovenskej Asociácie BOZP a OPO
Kordošová, Miroslava	Posudzovanie projektov APVV, VEGA – oblasť BOZP
Kordošová, Miroslava	Lektorská činnosť BOZP
Kordošová, Miroslava	Oponentka záverečných diplomových prác
Kordošová, Miroslava	Expertka pre projekty KOZ SR a IA MPSVR SR – ESF – PKSD
Kordošová, Miroslava	Spolupráca s Národným inšpektorátom práce
Kordošová, Miroslava	Spolupráca s Úradom verejného zdravotníctva
Kválová, Darina	Lektorka v projekte NP Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoja ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu – II.
Kválová, Darina	Členka Rady vlády SR pre osoby so zdravotným postihnutím

Kválová, Darina	Členka Komisie pri Monitorovacom výbore pre Program Slovensko 2021 – 2027 pre Cieľ 4: Sociálnejšia a inkluzívnejšia Európa vykonávajúca Európsky pilier sociálnych práv politiky súdržnosti EÚ
Kválová, Darina	Členka pracovnej skupiny MPSVR SR pre prípravu Akčného plánu Národnej koncepcie prevencie a ukončovania bezdomovstva na roky 2023-2030
Kválová, Darina	Členka pracovnej skupiny zriadenej MPSVR SR k reforme financovania sociálnych služieb v nadväznosti na realizáciu Plánu obnovy a odolnosti
Mičicová Martina	Ľuptáková, Spoluriešiteľka v projekte Housing-first Bratislava: Dostupné bývanie so sociálnou podporou
Repková, Kvetoslava	NP Kvalita sociálnych služieb. Garantka lektorského tímu hodnotiteľov kvality (2019 – 2023)
Repková, Kvetoslava	NP PROFI-II. Garantka lektorského tímu a lektorka špecializačného vzdelávacieho programu „Sociálna posudková činnosť“ (2020 – 2023)
Repková, Kvetoslava	Projekt „Politika aktívneho starnutia – výskumná analýza a vyhodnocovanie plnenia opatrení Národného programu aktívneho starnutia pre roky 2021 – 2022“. Bratislava: IVPR (2023)
Repková, Kvetoslava	Recenzná činnosť: Week Care Centre Social Service in the Context of the Covid-19 Pandemic (recenzia pre ERIS Journal, April 2023)
Repková, Kvetoslava	Recenzná činnosť: Přenos výzkumu do praxe: Tvorba a implementace metodiky měření kvality paliativní a hospicové péče v SR (recenzia do časopisu Fórum sociální politiky, máj 2023)
Repková, Kvetoslava	Recenzná činnosť: Socioekonomické a zdravotní prediktory pečovatelské záteže neformálních pečovatелů (recenzia do vedeckého časopisu Sociální práce/Sociálna práca, október 2023)
Repková, Kvetoslava	Konzultácia s Christopherom Prinzom, Senior Policy Analyst Health-and-Work Lead, OECD - Directorate of Employment, Labour and Social Affairs ohľadom prípravy expertného stretnutia k OECD projektu „Translating findings from a disability assessment pilot into policy reform“ v Ríme 4. 7. 2023
Repková, Kvetoslava	Konzultácia poskytnutá prof. Jozefovi Šuvadovi, PhD. členovi výkonného výboru WHO k štandardizácii

	a metodizácii problematiky kvality sociálnych služieb ako súčasť problematiky sociálnych determinantov zdravia
Repková, Kvetoslava	Konzultácia a spracovanie podkladu pre prof. A. Zybalu (<i>Warsaw School of Economics</i>) k otázkam aplikácie politiky kvality sociálnych služieb a jej merania (inšpekcie) na Slovensku
Repková, Kvetoslava	Členka the Eastern European Social Policy Network (Vienna)
Repková, Kvetoslava	Členka Rady vlády SR pre práva seniorov a pre prispôsobovanie verejných politík procesu starnutia populácie
Repková, Kvetoslava	Členka redakčnej rady vedeckého časopisu <i>Journal Socioterapie</i>
Repková, Kvetoslava	Garantka špecializačného vzdelávacieho programu Sociálna posudková činnosť
Repková, Kvetoslava	Garantka lektorského tímu (hodnotitelia) národného projektu „Kvalita sociálnych služieb“
Repková, Kvetoslava	Garantka pre ŠVP Sociálna posudková činnosť v rámci rezortného vzdelávania sociálnych pracovníkov a pracovníčok
Repková, Kvetoslava	Vysokoškolská učiteľka na FF PU v Prešove v pozícii „profesorky“
Škobla, Daniel	Účasť v Národnom konvente o EÚ v Severnom Macedónsku v rámci pracovnej skupiny „Sociálna politika a zamestnanosť“
Turkovič, Zuzana	Členka tímu korešpondentov Eurofound
Turkovič, Zuzana	Sčítanie ľudí bez domova v Bratislave v spolupráci s magistrátom Hlavného mesta SR Bratislavy: zastrešovanie metodológie, príprava dotazníka, pilotné testovanie v teréne, spracovanie dát

Mediálne aktivity

Bednárík, Rastislav:

Príprava komentárov k mesačnej štatistike sociálnych vecí Ústredia PSVR, v priebehu roka 2023 každý mesiac – spolu 11 mediálnych príspevkov zverejnených na webstránke Ústredia PSVR

24. 7. 2023 – vystúpenie v relácii Téma dňa – o manželstvách a spolužití – v televízii TA3

13. 9. 2023 – poskytnutie rozhovoru o fungovaní pilotných Rodinných poradní pre TV – Markíza a TA3

Böttcher, Viera (Národný projekt Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie):

[Medzinárodný deň \(obhajoby práv\) žien pripomína, čo všetko ešte ženám k dosiahnutiu skutočnej rovnosti v spoločnosti chýba \(Tlačová správa\)](#)

[Od 1. novembra do konca roka pracujú ženy na Slovensku v porovnaní s mužmi zadarmo \(Tlačová správa ku Dňu rovnosti v odmeňovaní žien a mužov 2023\)](#)

[Investujme do prevencie násilia páchaného na ženách a dievčatách. Zastaviť násilie môžeme len vtedy, keď nám ako spoločnosti prestane byť ľahostajné \(Tlačová správa\)](#)

Jankovičová, Michaela, Burajová, Barbora, Očenášová, Zuzana:

Pozri kapitolu Ostatné projekty v roku 2022 mimo hlavnej činnosti, časť Národný projekt Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie a Činnosť Koordinačno-metodického centra pre prevenciu násilia na ženách (ďalej ako „KMC“) - *Zlepšenie ochrany práv obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu*

Kválová, Darina:

Ulica nie je domov – podcast organizácie DePaul Slovensko: Kto sú ľudia bez domova a kde sa tu vzali: <https://open.spotify.com/episode/68xsduKQs2o9XDSrAbYIFH>

Turkovič, Zuzana:

Prečo ľudia menej vstupujú do manželstva a prečo to nemusí byť taká hrozná správa (Zuzana Turkovič); Michaela Žureková, SME Žena, 3. 8. 2023

Činnosť Dokumentačného a informačného strediska sociálnej ochrany (DISSO)

Od začiatku roka 2023 k 31. 12. 2023 DISSO zabezpečovalo tieto činnosti:

- Akvizícia, vyhľadávanie publikácií relevantných k témam výskumných projektov Inštitútu pre výskum práce a rodiny
- Výber, nákup, získavanie a knižničná evidencia literatúry, štatistických dokumentov, výskumných prác, periodík, dokumentov na CD
- Vedenie príručnej agendy žiadaniek za periodiká, štatistické a knižné publikácie
- Vedenie prírastkového zoznamu kníh (knihy, brožúry, výskumné práce, audiovizuálne dokumenty) a vedenie prírastkového zoznamu štatistických publikácií
- Tvorba knižničnej databázy v programe PROFLIB M 21 - anotované bibliografické záznamy dokumentov evidovaných v knižničnom fonde DISSO, slovenských i zahraničných, anotované záznamy článkov z vybraných odborných periodík, slovenských i zahraničných
- V súčasnom období fond DISSO obsahuje 15905 kníh a 2462 výskumných prác. V knižničnej databáze sa tiež nachádza 23030 záznamov článkov z periodík a 68 záznamov audiovizuálnych dokumentov a dokumentov na CD
- Za rok 2023 evidujeme prírastky vo fonde knižnice a v knižničnej databáze v podobe 34 kníh, 826 záznamov článkov z odborných periodík
- Vedenie evidencie došlých periodík a štatistických materiálov
- Výpožičné služby pre interných aj externých používateľov – evidencia, prolongácia a telefonické a písomné urgencie výpožičiek, vedenie výpožičných kariet čitateľov v programe PROFLIB
- Rešeršné služby pre interných aj externých používateľov v systéme Wisis - Profilib
- Reprografické služby pre pracovníkov/čky IVPR aj externých používateľov/Iky DISSO
- Vedenie študovne, konzultácie s používateľmi/kami ohľadne výberu literatúry a knižnično-informačných služieb
- Skladové práce – prírastkové stavanie knižničného fondu
- Viazanie dokumentov hrebeňovou, tepelnou a drôtenou väzbou, grafické a tlačové práce
- Vydavateľská činnosť Inštitútu pre výskum práce a rodiny – žiadosti o ISBN, tlač alebo zadávanie do tlače, distribúcia povinných a vyžiadaných výtlačkov publikácií vydaných IVPR, distribúcia dokumentov vybraným knižniciam a organizáciám a na sekcie a odbory MPSVR
- Spolupráca pri publikovaní Bulletinu IVPR
- Tvorba a distribúcia Informačného spravodajcu DISSO, ktorý obsahuje prírastky knižničného fondu DISSO a novinky z edičných plánov vydavateľstiev, v roku 2023 dve čísla, každé za polrok

- Správa a aktualizácia obsahu webovej stránky Inštitútu www.ivpr.gov.sk podľa aktuálnych potrieb, príprava a realizácia úprav - správy, aktuality, podujatia, publikácie, pracovníci/čky, projekty
- Aktualizácia zoznamu výskumných prác Inštitútu pre výskum práce a rodiny na webstránke spolu s umiestňovaním fulltextov výskumných prác na webstránku
- Priebežné odstraňovanie záznamov vyradených publikácií z knižničného informačného systému
- Zasielanie informácií o novinkách v knižničnom fonde DISSO spolupracovníkom/čkam)

Náklady na zabezpečenie činnosti IVPR – rozpočet organizácie

Príjmy IVPR v roku 2023

Zhodnotenie plnenia záväzných ukazovateľov rozpočtu organizácie

V súlade s vládnym návrhom zákona o štátnom rozpočte na rok 2023 a schváleným zákonom č. 526/2022 Z.z. o štátnom rozpočte na rok 2023 Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny SR listom číslo 11609/2023-M_ODRAV zázn.č. 957/2023 zo dňa 05.1.2023 v súlade s rozpisom MF SR vykonaným listom č. MF/020972/2022-441 zo dňa 2.1.2023 a uznesením vlády č. 636 z 14.10.2022 k návrhu rozpočtu verejnej správy na roky 2023-2025 stanovilo rozpis záväzných ukazovateľov štátneho rozpočtu na rok 2023 a výšku rozpočtovaných prostriedkov v sume 610 031,00 € ako príspevok na činnosť Inštitútu pre rok 2023.

Záväzný ukazovateľ „610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania“ bol stanovený v celkovej výške 377 106,00 Eur.

Účastníci kontraktu sa v súlade s článkom IV. bod 3 kontraktu dohodli v priebehu roka 2023 na uzavretí dvoch dodatkov ku kontraktu. Dodatok č. 1 bol uzatvorený v súvislosti so zberom dát potrebných na vypracovanie analýz v sume 15 000,00 € a Dodatok č. 2 bol uzatvorený v súvislosti s nákupom výpočtovej techniky a obstaraním softwaru v sume 29 900,00 €, z toho 17 900,00 € v rámci kapitálových výdavkov a 12 000,00 € v rámci bežných výdavkov. Pre účely plnenia úlohy č. 9 kontraktu bola výška kontraktu ďalej upravená o sumu 41 078,00 €.

Rozpočet Inštitútu pre výskum práce a rodiny na rok 2023 bol tak celkom vo výške 696 009 Eur, z toho záväzný ukazovateľ „610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania“ vo výške 377.106 Eur.

Celkové čerpanie rozpočtovaných prostriedkov bolo na úrovni 688.944,43 € Eur, z toho záväzný ukazovateľ „610 – Mzdy, platy, služobné príjmy a ostatné osobné vyrovnania“ bol čerpaný vo výške 377.101,99 Eur.

Rozpočtové opatrenia

Dňa 24.08.2023 v nadväznosti na rozpočtové opatrenie Ministerstva financií SR č. 82/2023 (lis t č. MF/014379/2023-441 zo dňa 22.08.2023) a v súlade s ustanovením § 17 zákona č. 523/2004 Z.z. o rozpočtových pravidlách verejnej správy a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov, Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny vykonalo listom č.11547/2023-M_ORF 106106/2023 rozpočtové opatrenie, ktorým bol upravený limit príjmov a výdavkov v prvku 0EK0H03

vo výške 6 000,- Eur. Navýšenie bolo v plnej sume určené na obnovu informačných technológií.

Prehľad celkových príjmov IVPR za rok 2023

Zdroj	Položka		Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Plnenie k 31.12.2023
46	223 001	Predaj služieb	50 000,00	50 000,00	48 600,55
111	292 012	Príjmy z dobropisov	0	0	170,01
1AC1	292 017	Príjmy z vratiek	0	0	129,19
1AC2	292 017	Príjmy z vratiek	0	0	30,16
111	312 001	Bežný transfer zo ŠR	610 031,00	678 109,00	678 109,00
13GS	312 001	Bežný transfer zo ŠR	0	0,00	18 922,08
1AC1	312 001	Transfer	0	0	1 288 885,75
1AC2	312 001	Transfer	0	0	281 383,01
1AY1	312 001	Transfer	0	0	1 230 920,35
111	322 001	Kapitálový transfer zo ŠR	0	6 000,00	6 000,00
131M	322 001	Kapitálový transfer zo ŠR	0	11 900,00	11 900,00
13GR	331 001	Bežný zahraničný grant od zahrani. subjektu iného ako medzinárodná organ.	0	0	112 244,58
11E3	331 001	Bežný zahraničný grant od zahrani. subjektu iného ako medzinárodná organ.	0	0	763 431,64
11E4	331 001	Bežný zahraničný grant od zahrani.subjektu iného ako medzinárodná organ.	0	0	134 723,23
		SPOLU	660 031,00	746 009,00	4 575 449,55

Príjem v položke 223 001 v sume 48 600,55 Eur predstavuje príjem z úlohy Network v sume 42 380,- Eur, príjem z úlohy EDE v sume 4 125 Eur a ďalších úloh na základe dohôd o spolupráci - s Hlavným mestom Bratislava v sume 1 500 Eur a s Ministerstvom investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie SR v sume 595,55 Eur.

Bežný transfer zo štátneho rozpočtu bol poskytnutý vo výške 678 109 Eur na základe kontraktu na rok 2023 a dodatkov. Zo zdroja (13GS) poskytlo Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny Inštitútu 18 922,08 Eur na spolufinancovanie Výskumu rodovo podmieneného násillia na Slovensku.

Príjem v položke 312 001 – zdroj 1AC1, 1AC2, predstavuje príjem zálohových platieb na projekt Prevencia a eliminácie rodovej diskriminácie (PERD) a projekt Profi II.

Príjem v položke 312 001 – zdroj 1AY1, predstavuje príjem zálohových platieb na projekt Rodinné poradne (ROPO).

Príjem v položke 322 001 – zdroj 111 a zdroj 131M predstavuje príjem kapitálového transferu z MPSVR SR v sume 17 900,- Eur na nákup softvéru a obnovu IT zariadení.

Príjem v položke 331 001 – zdroj 13GR predstavuje príjem grantu zo Štatistického úradu Európskej únie - Eurostatu na národný výskum, ktorého cieľom bolo podporiť zber údajov o rodovo podmienenom násilí páchanom na ženách.

Príjem v položke 331 001 – zdroj 11E3, 11E4, predstavuje príjem zálohovej platby z Ministerstva investícií, regionálneho rozvoja a informatizácie na projekt Zlepšenie ochrany práv obetí – posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácejmu násiliu.

Čerpanie výdavkov v IVPR za rok 2023

Finančné prostriedky boli čerpané v súlade so schváleným rozpočtom, kontraktom so zriaďovateľom a schváleným plánom úloh IVPR na rok 2023. Všetky finančné prostriedky boli rozpísané a zaúčtované v zmysle záväzných predpisov v oblasti rozpočtovania, financovania a účtovania. Pri ich vynakladaní na účely plnenia kontrahovaných úloh IVPR postupoval s maximálnou hospodárnosťou. Čerpanie všetkých výdavkov sa realizovalo v systéme Štátnej pokladnice, podľa ekonomickej a funkčnej klasifikácie a podľa jednotlivých zdrojov bolo spracované vo výkaze príjmov a výdavkov za rok 2023 predloženom zriaďovateľovi.

Čerpanie výdavkov podľa jednotlivých programov a zdrojov

Program	Zdroj	Funkčná klasifik.	Názov	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Skutočnosť k 31.12.2023
07E0301	111	1080	Bežné výdavky ŠR	610 031	666 109,00	659 738,66
07E0301	131M	1080	Bežné výdavky	0	1 111,63	1 111,63
07E0301	46	1080	Bež.výdavky vlastné	50 000	117 174,92	83 146,77
07E0301	11E3	1080	Bež. výdavky NFM	0	677 380,00	652 162,48
07E0301	11E4	1080	Bež. výdavky spoluf.	0	126 190,00	115 093,59
07E0301	13GR	1080	Bež. výdavky Eurostat	0	129 912,99	124 738,73
07E0301	13GS	1080	Bež. výdavky spoluf.	0	25 072,08	22 939,93
			SPOLU	660 031	1 742 950,62	1 658 931,79

Program	Zdroj	Funkčná klasifik.	Názov	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Skutočnosť k 31.12.2023
06G1S02	1AC1	1050	Bežné výdavky ESF	0,00	1 476 600,00	1 407 706,78
06G1S02	1AC2	1050	Bežné výdavky spoluf.	0,00	362 850,00	328 233,70
06G1S05	1AY1	1050	Bežné výdavky ESF	0,00	1 326 920,35	1 318 602,99
			SPOLU	0,00	3 166 370,35	3 054 543,47

Program	Zdroj	Funkčná klasifik.	Názov	Rozpočet schválený	Rozpočet upravený	Skutočnosť k 31.12.2023
OEK0H03	131M	1080	Kapitálové výdavky	0,00	11 900,00	11 898,00
OEK0H03	111	1080	Kapitálové výdavky	0,00	6 000,00	5 964,00
OEK0H03	111	1080	Bežné výdavky	0,00	12 000,00	11 343,77
			SPOLU	0,00	29 900,00	29 205,77

Výdavky na projekty PERD a Profi II. sú rozdelené v pomere 81,09 : 18,91 pre prostriedky EU z ESF a spolufinancovanie zo štátneho rozpočtu SR.

Plán bežných výdavkov, zdroj 111, pokrytých príspevkom MPSVR SR na hlavnú činnosť IVPR zabezpečenú kontraktom v súvislosti s plnením programu 07E0301 za rok 2023, bol čerpaný vo výške 659.738,66 €, t. j. 99,04 %. Nevyčerpaný príspevok zriaďovateľa vo výške 7 064,57 € bude predmetom zúčtovania so štátnym rozpočtom v roku 2024.

Bežné výdavky zo zdroja 131M predstavujú odvod nevyčerpaných prostriedkov z roku 2022.

Druhové čerpanie výdavkov za rok 2022 za IVPR na všetky úlohy bolo nasledovné:

Položka	Názov	Čerpanie k 31.12.2023
610	Mzdy, platy a OOV	953 825,47
620	Poistné	731 382,94
631	Cestovné	25 004,12
632	Energie, vod., komun.	2 246,08
633	Materiál	67 186,68
635	Údržba	1 017,00
636	Nájomné	89 622,41
637	Služby	1 381 478,04
640	Bežné transféry	1 473 056,29
711	Kapitálové výdavky na nákup softvéru	11 898,00
713	Kapitálové výdavky na nákup výpočtovej techniky	5 964,00
SPOLU		4 742 681,03

Bežné výdavky z transferu MPSVR SR a aj ostatné finančné prostriedky boli použité v súlade s platnými právnymi predpismi a v súlade s plnením úloh IVPR za rok 2023.

Náklady	2023	2022
Spotreba materiálu	66 398,77	33 208,02
Služby	324 890,28	126 568,64
Osobné náklady	2 890 764,61	1 974 284,11
Dane a poplatky	111,48	494,45
Ostatné náklady na prevádzkovú činnosť	100,04	500,02
Odpisy	0,00	0,00
Finančné náklady	155,36	284,02
Náklady spolu	3 282 420,54	2 135 339,26
Výnosy	2023	2022
Tržby za vlastné výkony	48 617,89	40 019,34
Ostatné výnosy z prevádzkovej činnosti	486,48	1 740,67
Finančné výnosy	0,00	0,00
Transfery	3 151 172,74	2 035 186,99
Výnosy spolu	3 200 277,11	2 076 947,00
Výsledok hospodárenia	-82 143,43	-58 392,26

Aktivity IVPR v rámci medzinárodnej spolupráce a zahraničných pracovných ciest za rok 2023

V Inštitúte pre výskum práce a rodiny sa v roku 2023 zrealizovalo 17 zahraničných služobných ciest, z toho 3 cesty boli zrealizované za Inštitút a 14 ciest za jednotlivé projekty. Na realizáciu zahraničných pracovných ciest bolo vynaložených 18 575,37 Eur a časť nákladov bola platená pozývajúcou stranou.

Služobné cesty do zahraničia sa realizovali v súvislosti s riešením výskumných úloh, ktoré sú hlavnou činnosťou IVPR a s členstvom v medzinárodných organizáciách a riešení jednotlivých projektov.

Personálno-mzdové otázky

Charakteristika organizačnej štruktúry a zamestnancov

K 31. 12. 2023 malo IVPR vo fyzických osobách 41 zamestnancov, z toho 34 žien.

- z toho:
na výskumnom úseku bolo zamestnaných v rámci kontrahovaných úloh **11 zamestnancov/kýň**, ktorí participovali na vecne rôznorodých výskumno-vývojových projektoch (vrátane riaditeľa IVPR).
- z toho:
7 zamestnankýň ekonomického úseku zabezpečovalo komplexný podporný servis inštitútu, t. j. všetky asistentské, administratívne, ekonomické, prevádzkové a projektové činnosti, ako aj služby knižnice a dokumentaristiky.
- z toho:
7 zamestnancov/-kýň v Národnom projekte Prevencia a eliminácia rodovej diskriminácie (ďalej len PERD).
- z toho:
2 zamestnancov/-kýň v Národnom projekte „Podpora zvyšovania profesionality výkonu a rozvoj ľudských zdrojov v oblasti výkonu a služieb sociálnej inklúzie pre štátnu správu a samosprávu – II. (ďalej len PROFI II.).
vykonávajú odbornú prácu súvisiacu s čerpaním finančných prostriedkov Európskej únie a iných verejných zdrojov – koordinátor projektu
- z toho:
3 zamestnancov/-kýň v Národnom projekte „Rodinné poradne - poradensko-psychologické služby pre jednotlivcov, páry a rodiny“ (ďalej len ROPO)
zamestnankyne zabezpečovali komplexný podporný servis projektu (finančná manažérka, projektová manažérka, a asistentka projektu)
- z toho:
4 zamestnancov/-kýň v Projekte „Zlepšenie ochrany práv obetí - posilnenie kapacít a postupov boja proti násiliu na ženách a domácomu násiliu“
7 poradkýň pracovalo na Národnej linke pre ženy zažívajúce násilie k 31.12. 2023

Evidenčný stav a kvalifikačná štruktúra zamestnancov IVPR

V IVPR bol v roku 2023 priemerný evidenčný počet všetkých zamestnancov vo fyzických osobách 41, z toho 34 žien. Priemerný evidenčný počet zamestnancov prepočítaný: 37,3.

K 31.12.2023 bolo v IVPR zamestnaných 41 zamestnancov/kýň, z toho 34 žien (z toho 23 zamestnancov/kýň malo a majú uzavretý pracovný pomer na dobu určitú, z toho 7 zamestnancov na projekte PERD 2 zamestnanci, na projekte PROFI II, 3 zamestnanci na projekte ROPO a 11 zamestnancov/kýň na projekte NFM.

Štruktúru zamestnancov z hľadiska kvalifikácie, veku a pohlavia znázorňujú nasledovné tabuľky:

Kvalifikačná štruktúra zamestnancov k 31. 12. 2023:

Vzdelanie	Počet zamestnancov	%	Z toho počet žien	%
VŠ – 3. stupeň	17	41,46	13	38,24
VŠ – 2. stupeň	18	43,90	16	47,06
VŠ – 1. stupeň	3	7,32	2	5,88
SŠ	3	7,32	3	8,82

Veková štruktúra zamestnancov k 31. 12. 2023:

Vek	Počet zamestnancov	%	Z toho ženy	%	Z toho muži	%
21 - 30 rokov	4	9,75	4	11,77	0	0
31 - 40 rokov	12	29,27	10	29,41	2	28,57
41 - 50 rokov	14	34,15	12	35,29	2	28,57
51 - 60 rokov	5	12,20	3	8,82	2	28,57
61 - 99 rokov	6	14,63	5	14,71	1	14,29

Štruktúra zamestnancov podľa pohlavia k 31. 12. 2023:

Pohlavie	Počet zamestnancov	%
Muži	7	17,07
Ženy	34	82,93

Týždenný pracovný čas v organizácii je 37,5 hodiny. Pracovný čas v nepretržitej prevádzke je 35 hodín týždenne.

Rozvoj ľudských zdrojov

Vzdelávanie v oblasti zručností potrebných pre výkon funkcie prebiehalo podľa individuálnych potrieb, prostredníctvom externých kurzov, školení a tiež samoštúdiom. Na zabezpečenie vzdelávania pre svojich zamestnancov/kyne formou školení, seminárov a účasti na konferenciách IVPR vynaložilo 500 € z rozpočtových zdrojov.

Aj v tomto roku sme zabezpečovali zamestnancom stravovanie formou Callio gastro v hodnote 5,80 €/ks, na ktoré si zamestnanec prispieval 1,40 €/ks, a zamestnávateľ poskytoval zamestnancom finančný príspevok na stravovanie vo výške 4,40 € za deň. Od 1.7.2023 zamestnávateľ poskytuje zamestnancom finančný príspevok na stravovanie vo výške 5,50 € za deň a zabezpečuje zamestnancom stravovanie formou Callio gastro v hodnote 7,30 €/ks, na ktoré si zamestnanec prispieval 1,80 €/ks. Od 1.12.2023 zamestnávateľ poskytuje zamestnancom finančný príspevok na stravovanie vo výške 5,50 € za deň a zabezpečuje zamestnancom stravovanie formou Callio gastro v hodnote 7,80 €/ks, na ktoré si zamestnanec prispieval 2,30 €/ks. Tieto stravovacie poukážky a finančný príspevok na stravovanie poskytuje zamestnávateľ aj na dni, kedy zamestnanec je práceneschopný, čerpá ošetrovanie člena rodiny, pracovné voľno s náhradou mzdy (napr. ošetrovanie v zdravotníckom zariadení) a dovolenku.

Organizácia aj v roku 2023 poskytovala zamestnancom:

- ktorí boli k prvému dňu štvrtroka v pracovnom pomere „regeneračný deň“ jedenkrát za štvrtrok;
- darcom krvi – deň po dni darovania – jeden deň pracovného voľna s náhradou mzdy navyše;
- zamestnankyni, ktorá sa stará o dieťa nastupujúce do prvého ročníka základnej školy, jeden deň pracovného voľna s náhradou mzdy;

Organizácia v roku 2023 poskytla zamestnancom, ktorí boli v organizácii zamestnaní minimálne 1 rok, 4 „ozdravné dni“.

V roku 2023 sme poskytovali príspevok na doplnkové dôchodkové sporenie priemerne 50,00 € mesačne každému zamestnancovi, ktorý o to požiadal v správcovskej spoločnosti, ktorú si vybral sám zamestnanec. V tomto roku poskytoval zamestnávateľ tento príspevok do tretieho piliera priemerne 34 zamestnancom.

Predpokladaný vývoj v personálnej oblasti

Investície do vzdelania a zvyšovania odborných zručností patria k popredným prioritám vedenia organizácie. Podporované sú predovšetkým oblasti, ktoré priamo súvisia s plnením úloh napojených na financovanie zo štátneho rozpočtu.

Osobitný dôraz kladieme na zvyšovanie zručností vedeckých zamestnancov/kýň v oblasti metodológie vedy a spracovávanía vedeckých údajov/poznatkov, ktoré sú v súlade s bežnou činnosťou tejto organizácie.

U ekonomických zamestnancov/kýň je to v oblasti zmeny legislatívy, ktorú využívajú pri plnení svojich pracovných povinností a pracovného zaradenia.

U poradkýň na linke pre ženy zažívajúce násilie kladieme dôraz na zvyšovanie právnych zručností pri riešení krízových situácií, problémov a riešení v osobnom živote.